

Toteutetut toimenpiteet MANU-hankkeessa (tavoitteiden mukaisesti A, B, C, D) ajalla 1.4.2012-31.12.2014

Toimenpiteet tavoite A:n mukaan

VUONNA 2012

Tietoa luonnonvara-alan, maaseutuelinkeinojen opinnoista ja koulutuksesta sekä ammattien esittelyä tehtiin joulukuussa 2012 neljässä eri koulussa yhdessä Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän ammattiopisto Kiteen Koivikon kanssa. Tilaisuuksia pidettiin Kiteellä Arppen koulussa, Tohmajärvellä Tietäväisen koulussa, Joensuun normaalikoulussa ja Liperissä Viinijärven koulussa.

3.12.2012 Kiteellä Arppen koulussa 8- luokkalaisille - 61 oppilasta ja opettaja Anu Mikkonen. Ohjelmassa TV:stä tuttu paluumuuttaja, kyläkauppias, tuleva maanviljelijä Hermann Nieminen sekä opiskelija Matti Eronen ja opettaja Rauno Forsberg sekä maanviljelijä Mika Timonen kertomassa tilastaan ja yritystoiminnastaan.

3.12.2012 Tohmajärvellä Tietäväisen koulussa 7-luokan 20 oppilasta ja OPO Kaisa Puumalainen. Ohjelmassa TV:stä tuttu paluumuuttaja, kyläkauppias, tuleva maanviljelijä Hermann Nieminen sekä opiskelija Matti Eronen ja opettaja Rauno Forsberg

4.12.2012 Joensuun normaalikoulussa 140 oppilasta, seitsemälle opettajaa, OPO Kati Huttu-Pantsarin tilaisuudessa, jossa maidontuotantotilastaan ja ammatistaan kertoi maatalousyrittäjä Asko Miettinen Kiihtelysvaarasta ja työstään maatalouslomittajana Leena Apilo.

Eläintenhoitajaopinnoistaan Kiteen ammattiopistossa kertoi Sanni Mujunen sekä opettajansa Rauno Forsberg. Kyläkauppias Hermann Nieminen kertoi maaseudun monista yritysmahdollisuuksista omakohtaisuuksien kautta.

5.12.2012 Viinijärven 8 ja 9- luokan oppilaille luonnonvara-alan koulutusmahdollisuuksista kertoivat opiskelija Ella Kettunen ja opettaja Rauno Forsberg Kiteen ammattiopistosta.

Yläkoululaisten koulupäiviä maatilalla sekä maaseutuyrityksissä

17.12. Kiteellä Arppen koulun 8- luokkalaiset, 111 oppilasta ja 6 opettajaa vierailivat Jaana ja Mika Timosen maitotilalla Kiteenlahdessa. Koulupäivää maatilalla edelsi yrittäjän käynti koulussa opitunnilla kertomassa tilansa toiminnasta ja maatalousyrittämisestä yleensä.

19.12. Joensuun normaalikoulun 7d ja 9 d oppilaat tutustuivat Marita ja Asko Miettisen maitotilaan Joensuun Kiihtelysvaarassa pakkaspäivänä.

VUONNA 2013

6.11.2013 Mahdollisuuksien Keski-Karjala – tapahtumassa Kiteellä kerrottiin Keski-Karjalan 9-luokkalaisille opettajineen ja opiskelijoille tietoa luonnonvara-alan koulutuksista ja MANU - hankkeen tarjonnasta yhdessä Ammattiopisto Kiteen Koivikon kanssa.

7.-8.11.2013 Itä-Suomen ohjauksen koulutuspäivillä Joensuussa kerrottiin opinto-ohjaajille tietoa luonnonvara-alan koulutuksista ja MANU - hankkeen tarjonnasta yhdessä Ammattiopisto Kiteen Koivikon kanssa.

9.12.2013 Uimaharjun koulun 9 – luokkalaisille annettiin tietoa luonnonvara-alan koulutuksista ja MANU - hankkeen tarjonnasta yhdessä Ammattiopisto Kiteen Koivikon kanssa.

19.12.2013 Tietoa maatalousalan opiskelumahdollisuuksista Enon koulun 9-luokille yhteistyössä Ammattiopisto Kiteen kanssa.

Yläkoululaisten koulupäiviä maatilalla sekä maaseutuyrityksissä

8.2.2013 Tohmajärven Tietäväisen koulun 8-luokan oppilaat vierailivat Outi ja Jari Sirolan lammastilalla. Outi vieraili koululla (1.2) kertomassa tulevasta koulupäivästä maatilallaan sekä yritystoiminnastaan. Koulupäivässä nuoret saivat tutustua Raja-Karjalan Oxford Down jalostuslampolaan ja sen toimintaan

15.2.2013 Joensuun normaalikoulun 35 oppilasta opettajineen vierailivat Tohmajärvellä Navettavalkea Oy:n emolehmätilalla, jossa sai tietoa kuinka emolehmiä hoidetaan ja luomulihaa kasvatetaan. Maatilapäivän järjestelyihin osallistuivat kummimaatilalta Mari ja Urho Puustinen

sekä emolehmien rotu- ja hoitotietoa jakoi myös aiemmin MTT:n Valkeasuon emolehmänavetassa emolehmiä hoitanut maatalousyrittäjä Janne Puhakka. Viljalajien tunnistamista teki MANU - hankkeelta Terhi Lehtikainen.

13.2.2013 Ilomantsissa Pogostan yläkoulun kahdeksaluokkalaisten 50 nuorta ja opettajia tutustuivat Liepälän tilaan. Yrittäjäpariskunta Jenny Salmela ja Jari Puhakka pitivät ennen tilavierailua tietotilaisuuden koulussa (6.2.) tilan toiminnasta ja maataloudesta. Opinto-ohjaaja Pihla Härkönen valmisti maatilavierailuasiasiaa koululla.

12.3. ja 15.3. Pielisjoen koulun LUMA - luokat vierailivat Leskisten maitotilalla. Ennen koulupäivää maitotilalla, tilanyrittäjäpariskunta Pia ja Jari Leskinen kävivät koulussa (22.1.) kertomassa yritystoiminnastaan ja maatalousyrittämisestä. Opettaja Antti Kasurinen suunnitteli hankkeen ja oppilaiden kanssa maatilapäivän kulun ja miten opittu kirjataan. Maatilalla oppilaat saivat traktorioppia ja tietoa siitä, miten saa traktorikortin. Navetassa sisäruokintakausi oli meneillään ja lehmien harjakone oli vilkkaassa käytössä. Ulkona ponijalua antoi Saga Pouta myös MANU-projektisihteeri Terhi Lehtikoiselle.

27.3. Tuupovaaran koulun 8-luokkalaisten suuntasivat maatilalle Öllölään. Ennen koulupäivää maitotilalla, isäntä Esa Jolkkonen kävi 13.3. koulutunnilla kertomassa yritystoiminnastaan. Opinto-ohjaaja Henna Miettinen valmisti maatilavierailuasiasiaa. Kyyttölehmät ja vuohet ovat harvinaisia, tällä maatilalla niitä sai taputella ja ihailla kuten myös hevosia niiden nauttiessa ulkoilusta kevättalven aurinkoisessa päivässä.

28.3. Rääkkylän yläkoulun 9-luokan LUMA - ryhmä tutustui Tarja ja Juha Lamminsalon maitotilaan Yrittäjäpariskunta vieraili koulutunnilla (21.3.) kertomassa maataloudesta ja yritystoiminnastaan. Opettaja Anita Stedt valmisti maatilavierailuasiasiaa. Maatilapäivässä nuoret tutustuivat navetan ja lehmien lisäksi rehunvarastointiin ja laakasiiloihin. Lypsyyn on monenlaisia välineitä; lypsimet ja lypsinten irroittimet. Rehujen siirto "Avantilla" tuli tutuksi ja Rääkkylän yläkoulun nuoret saivat oman nimikkovasikan.

16.4. Polvijärven yläkoulun nuoret vierailivat Rehulan maitotilalla. Tilan isäntä, kummiyrittäjä Juha-Pekka Karttunen piti koulussa oppitunnin (12.3.) ja kertoi tulevasta koulupäivästä maatilallaan sekä yritystoiminnastaan. Opinto-ohjaaja Anita Puumalainen on valmistanut maatilavierailuasiasiaa koululla. Outokummun Seutu lehdessä oli juttu.

23.4. Kiihtelysvaaran koulun yläluokan 70-oppilasta vieraili Marita ja Asko Miettisen maatilalla. Isäntäpari piti edellisenä päivänä koulussa oppitunnin maataloudesta ja yritystoiminnastaan. Opinto-ohjaaja Silja Niittymäki valmisti maatilavierailuasiasiaa.

7.5. Uimaharjussa oli koulupäivä hevos- ja maitotilalla. Tulevasta koulupäivästä 8-luokan oppilaille kävi yrittäjä Jari Määttänen kertomassa Uimaharjun koululla (9.4.2013).

8.5. Pyhäselän koulu vieraili opettajansa Johanna Kuikan kanssa Urho ja Mari Puustisen emolehmätilalla Tohmajärvellä.

8.5. Juuan Poikolan koulun 8-luokkalaisten tutustuvat kahtena ryhmänä maatalousaineiden opettaja Markku Korhosen johdolla Suvi Juopperi ja Matti Lehtikainen maitotilaan ja Ossi Kokkonen maitotilaan.

10.5. Enossa oli koulupäivä maatilalla Janne Heikkisen maitotilalla. MANU - hankkeelta vierailtiin koulussa (22.4. klo 14–15) kertomassa tulevasta koulupäivästä maatilalla. Maatalous on valinnaisaineena Enossa. Enon Uimaharjun ja Enon kouluissa opettajat Urpo Ahlholm sekä Kati Kokkonen ovat järjestelleet oppilaille (37 oppilasta+opet) kahdelle tilalle vierailut.

27.5. Lieksan yläasteen 7 D luokan oppilaat tutustuivat Perinnetalo Isäntärengin toimintaan. Tilan väki nuori isäntä Ville Kuivalainen sekä Marjatta ja Pekka Kuivalainen esittelivät lammas-/matkailutilan toimintaa. Onneksi opettaja Auli Ahokas oli varannut aikaa riittävästi, sillä lampaat kiinnostivat nuoria, eikä lampolasta olisi mahtanut lähteä pois. Katsottavaa oli kotimuseossakin ja Marjatta emännän kauniissa villa- ja lampaantalja käsitoissa.

28.5. Kiteen Arppen koulun 7-luokkalaisten vierailevat Ari Lajusen maitotilalla Tohmajärvellä. Tilavierailulla oli 95 nuorta opettajineen kahdessa linja-autokuljetuksessa.

23.9. Pielisjoen koulun 8-b-luokka, LUMA-luokka vieraili Suvi ja Heikki Lukkarisen Riikolan tilalla Kulhossa Kontiolahdella.

30.9. Viinijärven koulun 8a-, 8b- ja 8c- luokka Hanne ja Jukka Kinnusen Puromäen puutarhatilalla, Liperin Roukalahdella.

22.10. Nurmeksen Kirkkokadun koulun 8-luokan maatalous- ja metsäryhmän, maatilavierailu Ann-Christine ja Jere Jääskeläisen emolehmätilalle, Höljäkässä Nurmeksessa.

- 23.–24.10.2013 Nurmeksen Kirkkokadun koulun 7a, 7b-, 7c- ja 7d-luokkien maatilavierailut Ann-Christine ja Jere Jääskeläisen emolehmitilalle Höljäkkään.
- 23.10. Nurmeksen Kirkkokadun koulun 7a-, 7b-, 7c- ja 7d-luokkien pajapäivät 4H:n ja yrittäjien ohjauksessa
- 23.–24.10. Nurmeksen Kirkkokadun koulun Kouluravintola Presidentissä oli lähiruokalounaat koko koulun oppilaille ja henkilökunnalle. Lähiruokan reittikuvaukset olivat pajapäivien tuotoksina seinillä Ravintolassa. Toteutukseen osallistuivat Nurmeksen 4 H ostopalveluna sekä maatalousyrittäjiä kertomassa ruuan reittiä pellolta pöytään.
- 28.10. Uimaharjun koulun 8-luokan maatalous-metsäryhmällä oli vierailu Luhtapohjan myllyyn ja viljan reittiin tutustuminen (Enossa).
- 11.11. Uimaharjun koulun 8-luokan maatalous-metsäryhmä tutustui Puhakan Juureskuorimoon, Ahvenisilla.
- 25.11. Pielisjoen koulun 8b-luokka, LUMA-luokka tutustui Liperin myllyyn ja ItäMaidon meijerimyymälään.
- 9.12. Uimaharjun koulun maa- ja metsätalousryhmä vieraili Jari Määttäsen lypsykarjatilalla Paukkajassa.

VUONNA 2014

- 27.1. Maatalousyrittäjä Taru Hjalmarsson Kummun koulun oppitunnilla Outokummussa, 1. ryhmälle 8 – luokkalaista.
- 7.2. Maatalousyrittäjä Katja Timonen vieraili 8 – luokkalaisten oppitunnilla Valtimon yläkoululla.
- 12.3. Maatalousyrittäjä Tarja Lamminsalo vieraili Rääkkylän yläkoulun 9 – luokkalaisten oppitunnilla.
- 19.3. Maatalousyrittäjän Jenny Salmelan oppitunnit Ilomantsin Pogostan koulun 8 – luokkalaisille, kahdessa eri ryhmässä.
- 24.4. Maatalousyrittäjä Katja Timonen 7 - luokkalaisten oppitunnilla Valtimon yläkoululla
- 12.5. Luonnonvara-alan koulutusmahdollisuuksien esittely Kiteen Arppen koululla 8 - luokkalaisille Kiteen Salissa Ammattiopisto Kiteen kanssa.
- 18.6. MANU – hankkeen oppitunti kotimaisista viljoista Pyhäselän 4 H:n Ruokakoulu -leirillä 8-12 -vuotiaille lapsille Kukkolan kodalla Joensuussa.
- 20.8. MANU – hankkeen pitämä oppitunti Suomen maataloudesta Kontiolahden koululla maahanmuuttajaoppilasryhmälle.
- 30.9. Rääkkylän koulun maa- ja metsätalousryhmälle maatalousyrittäjä Tarja Lamminsalon oppitunti koululla.
- 30.9. Uimaharjun koulun 7- ja 8 - luokkien maatilavierailu Jari Määttäsen lypsykarjatilalle Paukkajaan.
- 2.10. Juuan Poikolan koululla lähiruokapäivä. Koululla esillä MTK:n Maaseutunuorten ja Valtran yhteistyön luomus Kesäkissa-traktori ja koululounas lähiruokasta. Mukana tapahtumassa myös paikallisia maatalousyrittäjiä ja paikallisen MTK yhdistyksen jäseniä.
- vk 40-41 Juuan Poikolan koulun 7-8-9 -luokkien kotitalousaineen oppilaiden teemapäivät lähiruokateemalla. Kotitaloustunneilla mukana maatalousyrittäjät Suvi Juopperi, Outi Ryynänen ja Arto Tanskanen.
- 22.10. Kesälahden koululla 8 – luokkalaisille Luonnonvara-alan esittely ja alan koulutusmahdollisuuksista. Esiintyjinä tilaisuudessa Pohjois-Karjalan Ammattiopisto Kiteen opettaja, maaseutuyrittäjäksi opiskelevat nuoret ja maaseutu-/maatalousyrittäjä.
- 3.11. Maatalousyrittäjä Jenny Salmelan etukäteiskäynti Pogostan koululla, 8 – luokkalaisten oppitunnilla Ilomantsissa.
- 6.11. Maatalousyrittäjä Katja Timosen etukäteiskäynti Valtimon koululla, 7 – luokkalaisten oppitunnilla. Katja kertoi oppilaille kuvin ja sanoin ennen varsinaista maatilavierailupäivää Suomen maataloudesta, tuotantosunnista, alan ammateista ja perustietoja vierailukohteesta.
- 6.11. Maatalousyrittäjä Taru Hjalmarssonin etukäteiskäynti Outokummun Kummun koululla, 8 – luokkalaisten oppitunnilla. Taru kertoi oppilaille kuvin ja sanoin ennen varsinaista maatilavierailupäivää Suomen maataloudesta, tuotantosunnista, alan ammateista ja perustietoja vierailukohteesta.
- 18.11. Valtimon koululla Pohjois-Karjalan Ammattiopisto Kiteen luonnonvara-alan koulutusinfotilaisuus 9 – luokkalaisille.

20.11. Liperin yläkoululla luonnonvara-alan koulutusinfo 9-luokkalaisille. Yhteistyössä MANU – hanke ja Pohjois-Karjalan Ammattiopisto Kitee.

Yläkoululaisten koulupäiviä maatilalla sekä maaseutuyrityksissä

18.3. Maatilavierailu Rääkkylässä Tarja ja Juha Lamminsalon maatilalla, vierailijoina Rääkkylän yläkoulun 9-luokka (maa- ja metsätalousaine valinnaisena)

19.3. Maatilavierailu Joensuun liksenniitylle Pia ja Jari Leskisen maatilalle, vierailijoina Pielisjoen koulun 8-luokka.

24.3. Maatilavierailu Markku Haverisen lypsykarjatilalla, vierailijoina Kesälahden koulun 7- ja 8 – luokkalaiset.

26.3. Maatilavierailu Jenny Salmelan ja Jari Puhakan lypsykarjatilalla Ilomantsissa, vierailijoina Pogostan koulun 8-luokkalaiset.

2.4. Maatilavierailu Pia ja Jari Leskisen lypsykarjatilalla liksenniityllä, vierailijoina Joensuun Normaalikoulun 5-luokkien oppilaat.

22.4. Maatilavierailu Jaana ja Mika Timosen lypsykarjatilalla Kiteenlahdessa, vierailijoina Kiteen Arppen koulun 7 – luokkalaiset.

23.4. Maatilavierailupäivä Juuassa; Poikolan koulun 8 – luokkalaisten vierailu Kivikylän Herkku lähiruokapuotiin, Pirjo ja Eero Nevalaisen automaattilypsynavettaan, Sari ja Pekka Kokkosen sianlihantuotantoon ja puutarhatalouteen sekä Heidi Nevalaisen naudanlihan tuotantoon.

29.4. Maatilavierailu Sonja ja Kai Sarrokunnaksen lypsykarjatilalla Polvijärvellä; vierailijoina Polvijärven koulun 8 – luokkalaiset.

29.4. Tohmajärven päivähoitolaisten Perheen päivä maalla -tapahtuma Vuokko ja Timo Mämmin maitotilalla yhdessä Itämaiden ja Tohmajärven kunnan kanssa. Vierailijoina maatilalla lapsia ja aikuisia yhteensä 163 henkilöä.

7.5. Maatilavierailu Janne Heikkisen lypsykarjatilalla Enossa, vierailijoina Enon koulun 7-luokkalaiset.

9.5. Maatilavierailu Katja Timosen maatilalla, jossa päätuotantosuuntana on luomunaudanlihan tuotanto (sonneja) ja lisäksi tilalla on emolehmiä. Vierailijoina Valtimon koulun 7- ja 8 luokkalaiset.

12.5. Maatilavierailu Jaana Myllymäki-Määttäsen ja Jari Määttäsen maatilalla Uimaharjussa. Vierailijoina Uimaharjun koulun 8 – luokkalaiset.

13.5. Maatilavierailu Ari Lajusen lypsykarjatilalla Tohmajärvellä, vierailijoina Tohmajärven Tietäväisen koulun 8 – luokkalaiset.

15.5. Maatilavierailu Perinnetalo Isäntärenkeen Lieksaan, vierailijoina Keskuskoulu Lieksa 7F – luokka. Tutustuimme lammastalouteen, kauniisiin käsitöihin ja tilan vintillä olevaan omaan museoon, josta löytyi mm. useita hyvinkin historiallisia työkaluja.

19.5. Maaseutuopintoretki Suvi ja Heikki Lukkarisen viljatilalla Kulhoon, Liperin Myllyyn ja Maatilayhtymä Pennasen maitotilalle Viinijärvelle. Vierailijoina Kontiolahden koulun 9 C – luokka.

20.5. Maatilavierailu Hanne ja Jukka Kinnusen Puromäen puutarhalle, vierailijoina Liperin koulun 8 – luokkalaiset.

23.5. Maatilavierailu Annukka ja Kari Tahvanaisen lypsykarjatilalla Hammaslahdessa, vierailijoina Joensuun Normaalikoulun 7 – luokkalaiset.

26.5. Maatilavierailu Puustisen Marin ja Urhon emolehmätilalla (Navettavalkea Oy) Tohmajärvellä, vierailijoina Pyhäselän koulun 8 – luokkalaiset.

27.8. Kontiolahden koulun maahanmuuttajaoppilaiden maatilavierailu Annukka ja Kari Tahvanaisen lypsykarjatilalle. Oppilaat 8. ja 9. Luokkalaisia.

1.9. Puhoksen koulun 3-6 luokkalaisten vierailu Markku Haverisen lypsykarjatilalle Kesälahdelle.

2.9. Tohmajärven Tietäväisen koulun 7 – ja 8 – luokkalaisten maatilavierailu Ari Lajusen maatilalle.

9.-10.9. Nurmeksien Kirkkokadun koulun Lähiruokateemapäivät, jossa 7a, 7b, 7c, 7d-luokille oli tutustuminen Lähiruokapuoti ja kahvila Makasiiniin sekä työpajatyöskentelyä koulussa.

Lähiruokaluokan koulussa koko koululle, noin 400 oppilasta ja 50 henkilökuntaan kuuluvaa, 2 tapahtumapäivää. Lisäksi maatilavierailut teemapäivien yhteydessä 7 – luokkalaisille: 9.10 vierailu Ann-Christine ja Jere Jääskeläinen emolehmätilalla ja 10.9. Virve ja Ville Kortelaisen lypsykarjatilalla.

- 10.9. Kiteen Hutsin koulun 4 – luokkalaisten maatilavierailu MaitoSuoni Oy: maitotilalle Loukunvaaraan, Ari ja Jaana Hännisen ja yhteistyökumppanien maitotilalle.
- 11.9. Maatilavierailu Kirsi Kostamon ja Ilkka Romppasen emolehmätilalle, Hutsin koulun 4 – luokkalaisten.
- 17.9. Pielisjoen koulun LUMA -luokan vierailu Heikki Lukkaristen viljatilalle Kulhoon.
- 25.9. Tuupovaaran yläkoulun 9 – luokkalaisten maatilavierailu Antti Ronkaisen kasvinviljelytilalle Tuupovaarassa.
- 26.9. Tuupovaaran yläkoulun 7 – luokkalaisten maatilavierailuvierailu Antti Ronkaisen kasvinviljelytilalle Tuupovaarassa.
- 6., 8. ja 9.10. Pataluodon yläkoulun oppilaiden maatilapäivät Piia ja Jari Leskisen maitotilalla liksenniityllä.
- 7.10. Rääkkylän koulun maa- ja metsätalousryhmän maatilavierailu Juha ja Tarja Lamminsalojen lypsykarjatilalla Rääkkylässä.
- 30.10. Kontiolahden koulun 5 – luokkalaisten maatilavierailu Suvi Juopperin ja Matti Lehikoisen maitotilalle Nunnanlahteen Juuka.
- 4.11. Pogostan koulun 8 – luokkalaisten maatilavierailu Jenny Salmelan ja Jari Puhakan lypsykarjatilalle Ilomantsin Huhukseen.
- 11.11. Outokummun Kummun koulun kaikkien 8 – luokkalaisten maatilavierailu Taru ja Markus Hjalmarssonien emolehmätilalle.
- 20.11. Valtimon koulun 7 – luokkalaisten maatilavierailu Katja Timosen maatilalle Valtimolla.

Toimenpiteet tavoite B:n mukaan

VUONNA 2012

- Avointen ovien päiviä järjestettiin Valtimolla, Pyhäselässä ja Kiteellä.
- 17.9. klo 11- 15, Ilkka Romppasen maatilalla Kiteellä, lihakarja on luomussa. Yhteistyökumppanina ItäMaito ja MTK-Kitee. Tilan väki esitteli luomulihakarjansa hoitoa, ja yritystoimintaansa sekä luomulihan reittiä tilalta kuluttajalle.
- 19.9. Valtimolla klo 12–15, Katja Timosen luomulihakarjatilalla. Yhteistyökumppanina Lihakunta/Atria ja MTK-Valtimo.
- 7.10. klo 12–15 Pyhäselässä Mari ja Urho Puustisen vilja-, emolehmätilalla. Yhteistyökumppanina HK Agri, 4H, MHY, yrittäjiä ja MTK-Pyhäselkä. Mukana oli myös Navettavalkea Oy emolehmätuotanto kuvin ja sanoin. Päivässä sai tutustua maatilalla kasveihin, koneisiin, eläimiin. Sai myös tietoa metsänhoidosta; Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Karjala, tietoa luonnonmukaisesta tuotannosta. Pyhäselän 4H opasti luonnontuotteista ja Topi-Nalle seikkaili. Tietoa kasveilla värjäyksestä kertoi alan yrittäjä.

VUONNA 2013

- 4.4.2013 Yhteistyöpalaverissa suunniteltiin ”Vuorovaikutteiset toimintatavat kaavoituksen tukena – pilottina Liperin kirkonkylä- hankkeen” sekä MTK-Liperin ja MTK-Viinijärven kanssa avointen ovien tilaisuutta maatilakävelynä. Toteutus suunniteltiin syksyyn 2013.
- 5.6. Manu-hanke osallistui Pohjois-Karjalan Karjakerhon järjestämään karjapäivään Juuassa Suvi Juopperin ja Matti Lehikoisen navetan pihapiirissä.
- 6.6. MANU-hanke osallistui Juuassa pidettyyn Juuan Silva-näyttelyyn. Molemmissa tilaisuuksissa tuotiin esille luonnonvara-alan kouluttautumismahdollisuuksia ja lähiruokaa.
- 2.7.2013 Suuri vesikiertue, luonnonvara-alan koulutusten esittely ja MANU - hankkeen esittely, Nurmes, satama
- 5.7.2013 Suuri vesikiertue, luonnonvara-alan koulutusten esittely ja MANU - hankkeen esittely, Vuonilahti, Lieksa
- 6.7.2013 Suuri vesikiertue, luonnonvara-alan koulutusten esittely ja MANU - hankkeen esittely, Juuka
- 6.11.2013 Mahdollisuuksien Keski-Karjala – tapahtuma, Keski-Karjalan 9-luokkalaisille opettajineen ja opiskelijoille tietoa MANU - hankkeen tarjonnasta, Kitee

VUONNA 2014

3.10. Avoimet ovet Koivikolla maatalousalan ammattiopetukseen. Luonnonvara-alan koulutuksen ja oppimisympäristön esittely Kiteen Koivikolla. Yhteistyössä: Pohjois-Karjalan Ammattiopisto Kitee, Lihakunta, ItäMaito ja MANU-hanke sekä paikalliset MTK:n yhdistykset. Tapahtumassa oli esillä Maaseutunuorten ja Valtran Kesäkissa-traktori.

Toimenpiteet tavoite C:n mukaanVUONNA 2012

23.–25.8.2012 Herkkujen Suomi

Herkkujen Suomi 2012 -tapahtuma kokosi Helsingin Rautatientorille yli 150 lähi- ja luomuruoan tuottajaa ja yrittäjää 18 eri maakunnasta ympäri Suomen. ”Tapahtumassa vieraili kahden ja puolen päivän aikana 60 000 ihmistä” kertoo tapahtumasta järjestäjien. MANU - hanke koordinoi tapahtumaan lähteneitä yrittäjiä ja Pohjois-Karjalan aikuisopisto edesauttoi yrittäjiä yritysryhmähankkeen aikaan saamisessa yrittäjien osallistumisen mahdollistamiseksi ja rahoituspohjaksi.

VUONNA 2013

27.4. lauantaina Joensuun torilla-tapahtuma, jonka järjestivät yhdessä Pohjois-Karjalan aikuisopiston Elintarvikealan koordinointi Pohjois-Karjalassa 2012 – 2014 -hanke ja Laatutyö pohjoiskarjalaisessa elintarvikeketjussa - hanke, Maaseutu maistuu nuorille, MANU - hanke 2012 - 2014 sekä Polvijärven kunta. Tilaisuus saavutti suuren suosion ja medianäkyvyyden muun muassa Sanomalehti Karjalaisessa, ja Maaseudun Tulevaisuudessa, Outokummun Sanomissa ja Luomulehdessä.

VUONNA 2014

24.5. Laitumelle lasku-tilaisuus Koivikolla, MANU – hankkeella oma toimintapiste tilaisuudessa 21.8–23.8.2014 Herkkujen Suomi 2014 Helsingin Rautatientorilla. MANU – hanke esillä MMM:n Ruokailoa - osastolla tiedottamassa kouluyhteistyöstä ja kuinka hanke voi antaa ruokakasvatuksesta. Lauantaina 23.8. päälavalla oli myös hankkeen edustajien haastattelu.

Toimenpiteet tavoite D:n mukaanVUONNA 2013

18.–19.4.2013 Yhteistyö Pohjois-Savon Maaseutu ammattiin ry:n ja Mikkelin ammattikorkeakoulun ”Eteläsavolainen nuori mahdollisuuksien maaseudulla, Emma-hankkeen kanssa poiki yhteisosallistumisen. Hirvensalmen Satulinnassa pidettyyn Emma-hankkeen organisoimaan kansainväliseen ”Young and Rural entrepreneurship” seminaariin.

11.-14.11.2013 MANU-hanke osallistui Saksassa pidettyyn kansainväliseen maatalaoppimista käsitelleeseen seminaariin: ”Farm education- Impulses for Research and practice Second Conference of Academic Initiative on Farms as Sites of Learning”

VUONNA 2014

7.11. MANU – hanke osallistui ja järjesti yhteistyössä Pohjois-Savon Maaseutu ammattiin ry:n, MTT Ruokatiedon ja Mikkelin ammattikorkeakoulun Eteläsavolainen nuori mahdollisuuksien maaseudulla, Emma2-hankkeen kanssa FARM EDUCATION – seminaariin Helsingin Rauhanasemalle. Seminaarissa tarkasteltiin maaseudun ja maatilojen mahdollisuuksia opetuksen tukena, niin kansallisesta kuin kansainvälisestä näkökulmasta. Seminaarin jälkeen osallistujilla oli mahdollisuus vierailla ELMA – messuilla omakustanteisesti.

Koululaisten maatilavierailut MANU – hankkeen matkassa

MANU – hanke järjestää ja suunnittelee maatila-/yritysvierailuja Pohjois-Karjalan koulujen oppilaille. Pääkohderyhmänä hankkeella on yläkouluikäiset nuoret. MANU – hankkeen maatila-/yritysvierailut sovitaan koulun ja vierailukohteen kanssa yhteistyössä. Hanke tarjoaa vierailujen toteuttamista kouluille kolmella toimintamallilla, joista koulu saa valita heille parhaiten sopivan tavan.

1. Tapa; Maatilavierailu ja /tai yritysvierailu

periaatteella "pellolta pöytään" elintarvikkeita tuottaviin yrityksiin.

Toimintamallissa on kaksi osaa

a) maatalousyrittäjä/maaseutuyrittäjä vierailee koululla pitämässä oppitunnin kertoen ruoan reitistä maatilalta kuluttajalle kestävän ruoantuotannon periaattein. Lisäksi oppitunnilla voi paneutua paremmin vierailtavan tilan tuotantosuuntaan.

b) maatilavierailu on em. yrittäjän/yrittäjien tilalla pian koulun oppitunnin jälkeen. Maatilavierailulla tutustutaan tilan eläimiin, tuotantovälineisiin; koneisiin, laitteisiin sekä rakennuksiin. Maatilalla oppilaat jaetaan pienempiin ryhmiin, ja esittelyjen lisäksi voi olla oppimistehtäviä työryhmissä.

Toimintamalli 1. Suosituin tapa

Koulussa pidettävän oppitunnin aikana yrittäjä tutustuttaa oppilaita Suomen maatalouteen ja omaan tuotantosuuntaansa sekä ruuan reittiin pellolta pöytään. Oppitunti koululla voidaan jättää pois ja viettää enemmän aikaa tilalla, jolloin nämä oppitunnilla käytävät asiat tulee esille maatilavierailun aikana erilaisten työpisteiden avulla.

Kun koulun ja vierailukohteen kanssa sovittu maatilavierailupäivä ja -aika sekä toteutustyyli, voidaan suunnitella tapahtumien sisältöä tarkemmin. Itse maatilavierailu on toteutettu niin, että oppilaat opettajineen saapuvat maatilalle joko 1 - 3 ryhmässä yhden tai useamman päivän aikana. Vierailijaryhmien määrä riippuu vierailijoiden yhteismäärästä ja maatilalle suunnitelluista toiminnoista. Yhden vierailijaryhmien aika maatilalla on yleensä ollut 1,5-2 h.

Vierailijoiden/oppilaiden saavuttua maatilalle tilanväki toivottaa heidät tervetulleeksi ja kertoo kaikille yhteisesti perustietoja maatilasta ja sen tuotantosuunnasta. Tämän jälkeen jako pienryhmiin siten, että yhdessä ryhmässä on max. 20 henkilöä. Liikkuminen maatilalla rakennuksissa helpottuu ja pienemmässä ryhmässä kuulee ja näkee paremmin sekä ryhmän jäsenten hallinta on helpompaa. Yhtenä ja tärkeimpänä työpisteenä on tilanväen opastuksella navetta-/tilakierros, jonka aikana vierailijat pääsevät tutustumaan maatilalla rakennuksiin, eläimiin ja koneisiin.

Kuva 1. Oppilaat ovat tutustumassa lypsykarjatilan tuotantorakennukseen, tuotantoon ja eläimiin. Kuvassa oikealla reunalla tilan isäntä kertoo vierailijoille maidontuotannosta ja lehmän elämästä.

Kuva 2. Tilan emäntä esittelee vierailijoille lännenratsastus harrastustaan,

Kuva 3. Tilan isäntä ja emäntä kertomassa oppilaille maatalan monista eri työtehtävistä ja –vaiheista.

Kuva 4. Tilan isäntä kertoo oppilaille, minkälaisia koneita tilalla on ja mitä niillä tehdään.

MANU – hankkeella on oma työpiste maatilavierailun aikana

MANU – hankkeessa käytetään erilaisia toiminnallisia, maatalousaiheisia tehtäviä, joiden avulla tuodaan nuorille ruuan reittiä esille ja maatalouden sekä maaseudun tuntemusta. Aiheina tehtävissä ja toiminnallisissa askareissa on mm. kotimaiset viljat, ruuan reitti ”pellolta pöytään”, maatalous sanasto, eläinten hyvinvointi, alkuperämerkit...

Maatilavierailun ohjelma kokonaisuus

Maatilan vierailuohjelmaan kuuluu, että kaikki vierailijat oppivat jokaisessa työpisteessä ryhmänä. Aikataulu laatiminen helpottaa vierailun sujuvuutta ja tällöin ohjelmasta saadaan toimiva. Kokonaisvierailuajasta riippuen on yhden työpisteen toiminta-aika/ryhmä noin 30–40 min. Maatilavierailun aikana MANU – hanke tarjoaa vierailijoille pientä välipalaa ja joskus olosuhteiden salliessa myös makkaran- tai tikkupullan paistoa. Vierailun päätteeksi on oppilasryhmän vastuuopettaja täyttää palautelomakkeen ja kaikki saavat viimeistään koulussa MTK:n Maatilan antimet – kirjasen, jota on mahdollisuus hyödyntää oppimismateriaalina. Annettavien materiaalien mukana on myös MANU – hankkeen ”Koulupäivä maalla” – ja TET – harjoittelu -esite.

2. Tapa; Maatilavierailu, ja koulussa työpajoja. Ja mahdollisesti koulun keittiössä on lounastarjonnassa lähiruokateemapäivä

Toimintamallissa on kaksi tai kolme osaa

- a) Maatilavierailulla tutustutaan tilan eläimiin, tuotantovälineisiin; koneisiin, laitteisiin sekä rakennuksiin. Maatilalla oppilaat jaetaan pienempiin ryhmiin,
- b) Oppimistehtäviä työryhmissä koululla ja tutustumista lähiruokaraaka-aineisiin työpajoissa ruokaa tehden ja askarrella sekä tietovisailuin. Ryhmissä luokkien vastuopettajat ja MANU -hankkeen työntekijät sekä paikallisia yrittäjiä, myös tuottajayhdistysten koulu- ja kuluttajavastaavia osallistuvat ohjaukseen. Mahdollisesti ostopalvelua lisäksi.
- c) Lounas koulun ravintolassa lähiruokaraaka-aineista koko koululle

Työpajoja koulussa ja koulun lounastarjonnassa lähiruokateemapäivä.

Manu – hanke järjesti koulun oppilaille maatilavierailun, työpajoja koululle sekä koulun lähiruokalounas lähellä tuotettuja raaka-aineita käyttäen. Tapahtuma pilotoitiin hankkeen aikana Nurmeksessa 22.–24.10.2013 ja toistettiin syksyllä 2014 Nurmeksessa ja Juuassa.

Kuva 8. Nurmeksen Kirkkokadun koulun lähiruoka – teemapäivistä kuvia

3. Tapa; Luonnonvara-alan koulutuksesta tietoisku yhdessä Ammattiopisto Kiteen Koivikon kanssa,

Luonnonvara-alan ammattien ja koulutuksen esittelyä on toteutettu MANU – hankkeessa yhteistyössä ammattiopiston Kiteen kanssa. Koulutusmahdollisuuksia ovat esitelleet jo ammatissa toimiva nuori ihminen, koulutuksessa oleva sekä opettaja ja maatalous-/maaseutuyrittäjä.

Esittelyssä on käytetty puhetta, powerpoint-esitystä, musiikkia, filmiä. Koulutuksen esittely on pidetty koko vuosiluokalle joko kaikki yhdessä tai useammalla kerralla esittelytilan koosta riippuen ja oppilasmäärästä riippuen.

Kuva 9. Koulutuksien esittelytilanteessa on luonnonvara-alan opettajan lisäksi myös alaa opiskeleva nuori, joka kertoo alan opinnoista ja opiskelusta oman kokemuksen kautta.

	Kirsi Kostamo ja Ilkka Romppanen, luomunaudanlihantuotanto, Riihijärventie 20 C, 82580 Juurikka, p.0405648735, ilkka.romppanen@kitee.fi	
KITEE/KESÄLAHTI Kesälahden koulu rehtori, mikko.sairanen@kitee.fi, Puh. 040 105 2101. opo: Kimmo Martiskainen , kimmo.martiskainen@kitee.fi opo: Anu Mikkonen, puh. 040 105 1103, anu.mikkonen@kitee.fi	Jaana ja Seppo Haverinen, lypsykarja, Raudankummuntie 7, 59710 Uukuniemi Jaana, p. 0505742598 ja p. Seppo 0400906868 sj.haverinen@pp.inet.fi Markku Haverinen, lypsykarja (robotti), Varmonniementie 4, 59800 Kesälahti, markku.haverinen@pp3.inet.fi, p. 0405662012 varalla: Makkosen tila, Kasinmäentie 3, 82460 Hummovaara Ilkka Makkonen, p.0407694862 ilkka.makkonen@luukku.com,	Markku Haverinen, lypsykarja (robotti), Varmonniementie 4, 59800 Kesälahti, markku.haverinen@pp3.inet.fi, p. 0405662012 <i>Hanna Kaihoniemi, p. 0443384778 hkaihoniemi@gmail.com, p. 0407694862</i>
RÄÄKKYLÄ Räikkylän yläkoulu yhteyshenkilö: opo Anita Stedt, anita.stedt@raakkyla.fi, p. 0401053106 tai 0504904836 opo: Anita Stedt, Päivi Tapaninen , paivi.tapaninen@kitee.fi, p. 040105 1166	Tarja ja Juha Lamminsalo, lypsykarjatila, Koivusalontie 6, 82335, Rasivaara, Tarja, p. 0405465014, tarja.lamminsalo@hotmail.com, j.lamminsalo@hotmail.com	Tarja ja Juha Lamminsalo, lypsykarjatila, Koivusalontie 6, 82335, Rasivaara, Tarja, p. 0405465014, tarja.lamminsalo@hotmail.com, j.lamminsalo@hotmail.com Outi Hännikäinen, lypsykarjatila, Tainiontie 342, 82300 Räikkylä, p.0505719176
JOENSUU koulutuspalvelukeskus@jns.fi		
Joensuun lyseon peruskoulu urpo.tuppurainen@jns.fi, opo: Arto Pääkkönen, arto.paakkonen@jns.fi, Päivi Varis, paivi.varis@jns.fi , Anu Kotilainen (Lukiassa)		
Joensuun normaalikoulu yhteyshenkilö: opettaja Jussi Petrelius, jussi.petrelius@uef.fi opo: Kati Huttu-Pantsari , kati.huttu-pantsari@uef.fi	Marita ja Asko Miettinen, lypsykarjatila Särkivaarantie 848, 80910 Kulho, marita.miettinen@telemail.fi; p.0405749435, asko.miettinen@telemail.fi, p.0407327388 Mari ja Urho Puustinen, emolehmättilä, Ohvanantie 520, 82200 Hammaslahti, marijohanna.puustinen@luukku.com, p.0503065832, urho.puustinen@luukku.com, p. 0500460974	
Pielisjoen koulu rehtori Hannu Naumanen, hannu.naumanen@jns.fi, yhteyshenkilö: apulaisrehtori Antti Kasurinen, antti.kasurinen@jns.fi, p.0503643344 opo: jenni.kervinen@jns.fi	Pia ja Jari Leskinen, lypsykarjatila, liksenjoentie 47,80910 Kulho, hyttinen.pia@netti.fi, p. 0400578929	Pia ja Jari Leskinen, lypsykarjatila, liksenjoentie 47,80910 Kulho, hyttinen.pia@netti.fi, p. 0400578929
Pataluodon koulu OPO(t):Jari Laukkanen, jari.laukkanen@jns.fi Niina Willman, niina.willman@jns.fi, p. 0504412855 Sanna Sykkö, sanna.sykkö@jns.fi		
Kiihtelysvaaran koulu yhteyshenkilö: OPO Silja Niittymäki, silja.niittymaki@jns.fi, p. 050310 1016 OPO :Silja Niittymäki,	Marita ja Asko Miettinen, lypsykarjatila, Särkivaarantie 848, 80910 Kulho, marita.miettinen@telemail.fi; asko.miettinen@telemail.fi,	Marita ja Asko Miettinen, lypsykarjatila, Särkivaarantie 848, 80910 Kulho, marita.miettinen@telemail.fi; asko.miettinen@telemail.fi,
Tuupovaaran koulu yhteyshenkilö: OPO/Historian opettaja Henna Miettinen, henna.miettinen@jns.fi, p. p.0504092241 OPO: Henna Miettinen , henna.miettinen@jns.fi, p. p.0504092241	Antti Ronkainen, kavinviljelytila + muualla maaseutumatkailua, Luostarinvaaran tie 35, 82710 Kovero. p. 0503483782	Antti Ronkainen, kavinviljelytila + muualla maaseutumatkailua, Luostarinvaaran tie 35, 82710 Kovero. p. 0503483782
Uimaharjun koulu yhteyshenkilö: Opo Raija Turunen, raija.turunen@jns.fi, p. 044 576 7557 Enon koulu , yhteyshenkilö: opettaja Urpo Ahlholm , urpo.ahlholm@jns.fi	Eno: Jari Määttänen, jarimaattanen@suomi24.fi Rahkeenniementie 150, 81270 PAUKKAJA JOENSUU, p. 0505608477, hevosia ja lypsykarja Janne Heikkinen, lypsykarjatila, Jakojärventie 220, 81200 ENO, janne.heikkinen@telemail.fi, p.0405419146	Eno:Jari Määttänen, jarimaattanen@suomi24.fi Rahkeenniementie 150, 81270 PAUKKAJA JOENSUU, p. 0505608477, hevosia useita (juoksijoita) ja lypsykarja Janne Heikkinen, lypsykarjatila, Jakojärventie 220, 81200 ENO, janne.heikkinen@telemail.fi p.0405419146
Pyhäselän koulu yhteyshenkilö: OPO Johanna Kuikka, johanna.kuikka@jns.fi, p. 050 518 0622 jenni.kervinen@jns.fi	Mari ja Urho Puustinen, emolehmättilä, Ohvanantie 520, 82200 Hammaslahti, marijohanna.puustinen@luukku.com, p.0503065832 urho.puustinen@luukku.com, p.0500460974	Mari ja Urho Puustinen, emolehmättilä, Ohvanantie 520,82200 Hammaslahti marijohanna.puustinen@luukku.com, p.0503065832 urho.puustinen@luukku.com, p. 0500460974

KUNTA,koulu ja yhteyshenkilö (t)	KUMMIMAATILA	TET—harjoittelutila (työelämään tutustumisjakso)
VALTIMO , Valtimon koulu opo, Arja Heikkinen, arja.heikkinen@valtimo.fi opo 7- 9: Arja Heikkinen, arja.heikkinen@valtimo.fi	Katja Timonen, Nurmeksentie 225,75700 Valtimo, katja.timonen@suomi24.fi , p. 0505760116	Katja Timonen, Nurmeksentie 225,75700 Valtimo, katja.timonen@suomi24.fi , p. 0505760116
NURMES Kirkkokadun koulu yhteyshenkilö: Tiina Tunkkari, biologian ja maantiedon lehtori, tiina.tunkkari@nurmes.fi , puh. 0400 961 234 opo 7- 9: Nanna meriläinen , nanna.merilainen@nurmes.fi	Ann-Christine ja Jere Jääskeläinen, Konnantie 43 * 75990, HÖLÄKKÄ, p. 0400574488, jere.jaaskelainen@dlc.fi , luomuemölemätila	Ulla ja Kalle Myllynen, Rannankyläntie 9, 75500 NURMES, ulla.myllynen@oyk.fi , p. 0504342253, kalle.myllynen@oyk.fi , P. 0505377801
LIEKSA , Lieksan Keskuskoulu yhteyshenkilö: opo Auli Ahokas, opo: Auli Ahokas , auli.ahokas@lieksa.fi , p. 04010 44208	Perinnetalo Isäntärenki: Ville Kuivalainen sekä Marjatta ja Pekka Kuivalainen Vuonisjärventie 2,81560 Vuonisjärvi perinnetalo(at)isantarenki.net , p.. 040 5954 238 Mirja ja Markus Turunen Kylätie 12, 81560 Vuonisjärvi, mirja.turunen@luvehniemi.net , p.0503461063, markus.turunen@luvehniemi.net	Anu ja Kari Haapalainen, Kantelelahdentie 48 A, 81810 JAMALI, anu.haapalainen@pp.inet.fi , p. 0405881681
JUUKA , Poikolan koulu yhteyshenkilö: Jouko Pesonen., jouko.pesonen@juuka.fi , opo 7- 9: Jouko Pesonen , jouko.pesonen@juuka.fi , maatalousaineiden opettaja Markku Korhonen, markku.korhonen@juuka.fi , p. 0401042441	Suvi Juopperi ja Matti Lehtikainen, Nurmelaantie 78, 83940 Nunnanlahti suvijuopperi@suomi24.fi , p. 0503722951 Ossi ja Anja Kokkonen, Lonkaantie 83, 83900 JUUKA, aholantila@gmail.com , 0500 575798	Suvi Juopperi ja Matti Lehtikainen, Nurmelaantie 78, 83940 Nunnanlahti suvijuopperi@suomi24.fi , p. 0503722951 Ossi ja Anja Kokkonen, Lonkaantie 83, 83900 JUUKA, aholantila@gmail.com , 0500 575798
KONTIOLAHTI , sivistysjohtaja, jyrki.rautiainen@kontiolahti.fi Kontiolahden koulu 7-9 luokkien rehtori anna.kayhko@kontiolahti.fi opo 7- 9: Jouni Oinonen , jouni.oinonen@kontiolahti.fi Hanna Näätänen, hanna.naatanen@kontiolahti.fi	Suvi ja Heikki Lukkari Kuurna-Kulhontie 64, 80910 Kulho, Viljatilalla p.050 549 8278 hlukkari(at)hotmail.com tai riikolan.tila@gmail.com	Marjo ja Seppo Sormunen, Suontauksentie 46 A, 81220 Jakokoski (Iammastila ja maaseutumatkailu), p.0405702759 (Marjo), emmantupa(at)hotmail.com
LIPERI , sivistysjohtaja, arto.jormalainen@liperi.fi Liperin koulu yhteyshenkilö Liperissä: opo: Aila Määttänen (1.1.2014-) p. 040 630 6051, aila.maattanen@liperi.fi Viinijärven koulu yhteyshenkilö : opo: Kati Kokkonen, kati.kokkonen@liperi.fi , p.040 5730 160 opo: Kati Kokkonen, kati.kokkonen@liperi.fi , p.040 5730 160	Hanne ja Jukka Kinnunen, Roukalahdentie 54B 83100 Liperi, hanne@puromaenpuutarha.fi jukka@puromaenpuutarha.fi , p.0505989554 tai 0503721525 Maatilayhtymä Pennanen, Nostamontie 4, 83400 Viinijärvi, Matti Pennanen, kaitanurmi@gmail.com , p.0407276271	Hanne ja Jukka Kinnunen, Roukalahdentie 54b, 83100 Roukalahti (puutarhatuotanto) p.0503721525 Mikko Huikuri , Kuusijärventie 13,83450, Vaivio, p.040 7598319 Kaisa Kivivuori ja Jari Huikuri , Kiäsalontie 12, 83430 Käsämä, p.040-7506362 (Jari) Osmo Koponen, Kaatamontie 32B, 83330 Kaatamo, p. 0445346914, osmo.koponen@jgmail.com , kasvinviljelytila
POLVIJÄRVI , Polvijärven yläaste rehtori Aurora Hansen aurora.hansen@polvijarvi.fi opo: Mika Levy, mika.levy@polvijarvi.fi p.0401046225	Juha-Pekka Karttunen, rehulantila@hotmail.com , p.0409115447 Sonja ja Kai Sarrokunnas , Riihilahentie 4, 83750 Sotkuma, maitotila, kai.sarrokunnas@telemail.fi , p.0407305334	Sonja ja Kai Sarrokunnas , Riihilahentie 4, 83750 Sotkuma kai.sarrokunnas@telemail.fi , p.0407305334
OUTOKUMPU , sivistysjohtaja, jukka.orenus@outokummunkaupunki.fi Kummun koulu rehtori 5-9 luokat, Kummun koulun rehtori Tiina Sikka, tiina.sirkka@outokummunkaupunki.fi opo: Sirpa Uski , sirpa.uski@outokummunkaupunki.fi	Taru ja Markus Hjalmarsson, emolehmättilä, Suvisrannantie 41 b, 83500 Outokumpu, p.0407496063/Taru, taru.hjalmarsson@gmail.com p.0404131709/Markus, markus.hjalmarsson1(at)gmail.com ,	Taru ja Markus Hjalmarsson, emolehmättilä, Suvisrannantie 41 b, 83500 Outokumpu, p.0407496063/Taru, taru.hjalmarsson@gmail.com p.0404131709/Markus, markus.hjalmarsson1(at)gmail.com
ILOMANTSI , Pogostan yläkoulu yhteyshenkilö: opo Pihla Härkönen, pihla.harkonen@ilomantsi.fi , p.040 1043153 opo: Pihla Härkönen , pihla.harkonen@ilomantsi.fi , p.040 1043153 opo: Saara Immonen , saara.immonen@ilomantsi.fi	Jenny Salmelan ja Jari Puhakan lypsykarjatilalla, Liepalantie 20,81450, Huhus, p.044-5451306 (Jari), maajussi.69@gmail.com p. 0443092881 (Jenny), jenny.salmela@gmail.com Farmi Salliset Ay, naudanlihan tuotanto, Mekrijärventie 21,82900 ILOMANTSI, Juha Matti Sallinen, Hannu-Pekka Sallinen, mt.sallila@suomi24.fi , p.040 542 4934	Jenny Salmelan ja Jari Puhakan lypsykarjatilalla, Liepalantie 20, 81450, Huhus, p.044-5451306 (Jari), maajussi.69@gmail.com p. 0443092881 (Jenny), jenny.salmela@gmail.com
TOHMAJÄRVI , Tietäväisen koulu yhteyshenkilö: opo Kaisa Puumalainen, kaisa.puumalainen@tohmajarvi.fi , p. 040 105 4153 opo: Kaisa Puumalainen , kaisa.puumalainen@tohmajarvi.fi , p. 040 105 4153	Ari Lajunen, lypsykarjatilalla (robotti), Lassilanmäentie 76, 82600 Tohmajärvi, p. 0504092524, ari.lajunen@pp1.inet.fi Outi Sirola, lampola, Sinientie 553, 82600 Tohmajärvi, p. 0405664153, outi.siroloa@pp.inet.fi	Outi ja Jari Sirola, Lampola, Sinientie 553, 82600 Tohmajärvi, p. 0405664153, outi.siroloa@pp.inet.fi Hotelli Joki , Hopeakalliontie 3d, 82655 Värsilä, www.hotellijoki.com info@hotellijoki.com , p.0400 888681
KITEE Arppen koulu , yhteyshenkilö: opo Päivi Tapaninen, paivi.tapaninen@kitee.fi , p. 040105 1166, opo: Päivi Tapaninen , paivi.tapaninen@kitee.fi , p. 040105 1166	Jaana ja Mika Timonen, lypsykarjatilalla (robotti), Havukkalanmäentie 9, 82510 Kiteenlahti, jaana.a.timonen@gmail.com , Mika: m.timonen70@gmail.com , p. 0405529869 (Mika)	

OUTOKUMMUN KOULUN VIERAILU TARU & MARKUS HJALMARSSONIN MAATILALLA 4.2.2014.

Osoite : Suvisrannantie 41 B, Outokumpu

MANU- Maatilapäivään osallistuvat Outokummun koulun 8-luokan oppilaita (75.) opinto-ohjaaja Sirpa Uskin johdolla.

OHJELMA 4.2.2014.

Aikataulu: **1. ryhmä:**

Lähtö koululta klo 9:15 ja paluu koululle klo 11:15. Linja-autokuljetuksen hoitaa HT-Liikenne

Aikataulu **2.ryhmä:**

Lähtö koululta klo 12:15 ja paluu koululle klo 14:15. Linja-autokuljetuksen hoitaa Hojo-Matkat.

Tilavierailun aikana yrittäjät kertovat mm. tilan historiasta, emolehmätuotannosta, rotuvalinnoista, emolehmätilan vuodenkierrosta. Hjalmarssonien tila harjoittaa luonnonmukaista emolehmätuotantoa.

Tilalla selviää muun muassa mitä on emolehmätuotanto. Tunnistamme emolehmärotuja ja perehdymme eläintenhyvinvointiin. Käymme läpi lihan reittiä navetasta ruokalautaselle.

Viljalajien tuntemista esittelee MTK-Outokummun yhdistyksen nuorisovastaava Tomi Jämsä sekä kertoo MTK-Outokummun, paikallisyhdistyksen toiminnasta.

Aamupäivän tilavierailulla (1. ryhmä) Outokummun kaupungin maaseutuelinkeinoviranomainen Teuvo Mutanen kertoo ajankohtaisia asioita Outokummun maataloudesta, mautilojen lukumääristä ja tulevaisuuden näkymistä.

HKagrin edustaja Osmo Könönen paistaa makkaraa ja kertoo firman tuotteista ja liha-alasta toimijan näkökulmasta.

Maatilavierailuun Manu-hanke kustantaa linja-autokyyditykset, kenkäsuojat ja mehua sekä HKagri makkaraa.

Käy tykkäämässä MANU-hankkeen toiminnasta facebookissa: MANUhanke.TouchCountryside

Lisätietoja: Terhi Lehikoinen, p. 0400 522100, terhi.lehikoinen(at)mtk.fi

Aikataulu: 1. ryhmä, Ohjelma tilalla klo 9:30 - 11:15.

Yrittäjät Taru ja Markus Hjalmarsson toivottavat tervetulleiksi

Pienryhmiin jako: aikaa / ryhmä à 20 min

- A. Outokummun kaupungin maaseutuelinkeinoviranomainen Teuvo Mutanen kertoo ajankohtaisia asioita Outokummun maataloudesta, maatilojen lukumääristä ja sen tulevaisuuden näkymistä.
- B. Tilavierailun aikana yrittäjät Taru ja Markus kertovat mm. tilan historiasta, emolehmmätuotannosta, rotuvalinnoista, emolehmmätilan vuodenvierrosta. Käymme läpi lihan reittiä navetasta ruokalauteselle.
- C. Tietoa emolehmmätuotannosta ja eläinten hyvinvoinnin eteen tehtävistä toimenpiteistä kertoo yrittäjä Taru.Emolehmmärotujen tunnistustehtävä, projektisihteeri Terhi Lehikoinen
- D. Viljalajien tunteminen ja tunnistus ja MTK-Outokummun, paikallisyhdistyksen toiminta, MTK-Outokummun yhdistyksen nuorisovastaava Tomi Jämsä.
- E. HKagrin edustaja Osmo Könönen paistaa makkaraa ja kertoo firman tuotteista ja liha-alasta toimijan näkökulmasta.

Aikataulu: 2. ryhmä, Ohjelma tilalla klo 12:30- 14:15.

Yrittäjät Taru ja Markus Hjalmarsson toivottavat tervetulleiksi

Pienryhmiin jako: aikaa / ryhmä à 20 min

- A. Tilanväki kertoo ajankohtaisia asioita Outokummun maataloudesta, maatilojen lukumääristä ja sen tulevaisuuden näkymistä.
- B. Tilavierailun aikana yrittäjät Taru ja Markus kertovat mm. tilan historiasta, emolehmmätuotannosta, rotuvalinnoista, emolehmmätilan vuodenvierrosta. Käymme läpi lihan reittiä navetasta ruokalauteselle.
- C. Tietoa emolehmmätuotannosta ja eläinten hyvinvoinnin eteen tehtävistä toimenpiteistä kertoo yrittäjä Taru.Emolehmmärotujen tunnistustehtävä, projektisihteeri Terhi Lehikoinen
- D. Viljalajien tunteminen ja tunnistus ja MTK-Outokummun, paikallisyhdistyksen toiminta, MTK-Outokummun yhdistyksen nuorisovastaava Tomi Jämsä.
- E. HKagrin edustaja Osmo Könönen paistaa makkaraa ja kertoo firman tuotteista ja liha-alasta toimijan näkökulmasta.

Lisätietoja: Terhi Lehikoinen, p. 0400 522100, terhi.lehikoinen(at)mtk

Koululaisten maatilapäivien ohjelma

Liite 4. Opettajaopiskelijat

**TERVETULOA MAATILALLE MANU-HANKKEEN MATKASSA!
NORMAALIKOULUN VIERAILU PIA JA JARI LESKISEN TILALLA 2.4.2014.
Osoite: liksenjoentie 47, 80910 Kulho**

MANU- Maatilapäivään osallistuvat Normaalikoulun 5-luokan oppilaat (noin 65 oppilasta) opettajien Juha Karhusen, Leena Hurmekosken ja Tarja Haverin johdolla sekä 9 opettaja-opiskelijaa.

OHJELMA 2.4.2014.

Aikataulu: Lähtö koululta Länsikadun puoleiselta kadunvarsiparkkipaikalta klo **8:15** ja paluukyyti koululle tilalta lähtee klo **10:45**. Linja-autokuljetuksen hoitaa Linja-autoliikenne A. Malinen Oy Ylämyllyltä, linja-autoja kyyditystä varten on tilattu kaksi kappaletta.

klo **8:30** Saapuminen Pia ja Jari Leskisen lypsykarjatilalle liksenniitylle. Yrittäjäpariskunta toivottaa vieraat tervetulleiksi ja opastavat kuinka maatilavierailun aikana toimitaan. Pia ja Jari kertovat työstään ja kuinka heistä tuli maatalousyrittäjiä. Kuulemme muun muassa:

- perustiedot maatilasta (tilan koko ja historia)
- viljeltävät kasvit (mitä ja minkä verran)

Oppilaat liikkuvat maatilalla kolmessa ryhmässä (**A, B, C**) omien luokan opettajien johdolla. Maatilalla on neljä työpistettä, joissa tutustutaan maatalouden eri aihealueisiin. TyöpiSTEiden sisältöjen suunnittelusta ovat vastanneet Normaalikoulun opettaja-opiskelijat, maatilalan väki ja MANU – hanke.

Aikataulu suunnitelma:

Aika klo	Maito/Maidontuotanto + välipala	Maatilan tuotantoon ja tuotantorakennukseen tutustuminen	Hevostalous ja harras- tustoiminta maatilalla	Rehut ja viljat sekä eläinten hyvinvointi
8:45	A	B	C	
9:15		A	B	C
9:45	C		A	B
10:15	B	C		A
10:45	Paluukyyti tilalta koululle alkaa			

Liite 4. Opettajaopiskelijat

Työpisteiden sisällöt:

- ❖ **Maito/Maidontuotanto+välipala** (opettaja-opiskelijat: Maija, Anna, Niina)
 - opettaja-opiskelijoiden oppimistehtävät oppilaille

- ❖ **Maatilan tuotantoon ja tuotantorakennukseen tutustuminen** tilan isännän, Jari Leskisen johdolla, joka kertoo mm.
 - lypsylehmistä ja –roduista (mikä on vaikuttanut valintaan)
 - eläinten ruokinnasta, hoitotoimenpiteistä ja eläinten hyvinvoinnista
 - maidontuotannosta ja vuoden kierrosta lypsykarjatilalla
 - maidontuotannon tuotantonäkymistä ja tilan tulevaisuuden suunnitelmista

- ❖ **Hevostalous ja harrastustoiminta maatilalla** (opettaja-opiskelijat: Emilia, Tiia, Jannika ja tilan emäntä Piia Leskinen)
 - Pia Leskinen esittelee lännenratsastus – harrastustaan
 - opettaja-opiskelijoiden oppimistehtävät oppilaille

- ❖ **Rehut ja viljat** (opettaja-opiskelijat: Ilari, Samu, Katju) **sekä eläinten hyvinvointi** (Maija Kakriainen ja Teela Kortelainen MANU – hanke)
 - opettaja-opiskelijoiden oppimistehtävät oppilaille
 - MANU – hankkeen oppimistehtävät

Maakaista – hanke/ Mari Voutilainen on kuvaamassa maatilavierailulla <http://www.maakaista.fi/>

MANU – hanke tarjoaa vierailulla pientä välipalaa. Maatilavierailuun MANU-hanke kustantaa linja-autokyyditykset ja kenkäsuojat.

Tiedotusvälineet ovat tervetulleita MANU – hankkeen matkassa maatilavierailukohteisiin!

Käy tykkäämässä MANU-hankkeen toiminnasta facebookissa: MANUhanke.TouchCountryside

Lisätietoja tapahtumasta Teela Kortelainen, projektisihteeri, p. 0400 522100 ja Maija Kakriainen, projektipäällikkö, p. 040 5758813

23.4.2014 klo 9- 15 Juuan Poikolan koulun 8-luokkaisten Maatilaristeily MANU -hankkeen matkassa

Poikolan koulun 8-luokkalaisten maatilaristeilyn ohjelmassa on tutustuminen lähiruuan reittiin maatilalta eteenpäin sekä lähiruuan tuottajiin ja sen parissa työtään tekeviin tahoihin ja Juuassa toimivaan lähiruokakauppaan. Päivään osallistuu 50 oppilasta opettajiensa Henna Hulmia, Markku Korhosen ja opinto-ohjaaja Jouko Pesosen ohjaamina. Päivän suunnitteluun on osallistunut MTK - Juuan johtokunta.

klo 9:00 Lähtö Poikolan koululta, Poikolantie 6G, 83900 Juuka, Nunnanlahteen (matka noin 12 km)

klo 9:15 Aloitus Kivikeskuksen Auditoriossa

- ❖ *Tervetuloa maatilaristeilylle, Teela Kortelainen MANU -hankkeelta*
- ❖ *Ohjeistus päivään, Jouko Pesonen*
- ❖ *Oppilaiden jako kolmeen eri ryhmään (luokittain) tutustumiskierrosta varten*

klo 9:30 – 10:40 Ryhmät A, B ja C

Aika klo	Ternimaito-asiaa, Outi Ryyänen, Tulikiven auditoriossa	Välipala karjalanpiirakka ja mehu, Tulikiven ravintolassa	tutustuminen Kivikylän Herkku Kyläpuotiin
9:30- 9:50	A	B	C
9:55- 10:15	C	A	B
10:20-10:40	B	C	A

❖ **Ternimaito-asiaa**, Tulikiven auditorio

Yrittäjien yhteistyöstä erityisesti lihan ja ternimaidon reitistä maatilalta kauppaan kertoo maatalousyrittäjä Outi Ryyänen Välimikkolan tilalta,
<http://www.maakaista.fi/item/594-l%C3%A4hiruokaa-kuutostien-varrelta>

❖ **Välipala** Tulikiven ravintolassa

Välipalana vastapaistettu karjalanpiirakka mehun kera. Kivikylän Herkku, kyläkaupan tarinan kertoo kauppias Johanna Pajarinen välipalan lomassa

❖ **Lähiruokakauppa**; lähituotteiden etsiminen kaupan valikoimasta.

Kivikylän Herkku Kyläpuoti, Nunnanlahdentie 1105, 83900 Juuka. Tutustuminen kaupan tarjontaan ja havaintojen teko lähiruokatuotteista kaupassa (Oppilaat kirjaavat ylös havaintoja, mm. minkä nimisiä ja mitä lähiruokia löytävät. Missä ne on valmistettu?) <https://www.facebook.com/KivikylanHerkkuKylapuoti>

klo 10:45 Kaikki kokoontuvat Tulikiven auditorioon

Juuan maaseudun elinkeinojen kehittämisestä ja maatalouden tulevaisuusnäkömistä kertoo Juuan maaseutuasiainmies Alina Koponen. <http://www.juuka.fi/fi/palvelut/maaseutu/>

- perustietoa Juuan maataloudesta (paljonko maatiloja, mitä tuottavat jne.)
- maataloushallinnon rooli ja maaseudun kehittäminen
- maatalouden tulevaisuuden näkömistä; tilojen kehittyminen, miten maatalous on muuttunut
- maatalouteen liittyviä työpaikkoja;

Huom. Alina tekee materiaalin ennakkoon kommentoitavaksi.

klo 11:05- 11:35 Matka Vuokkoon (matka noin 33 km)

(Bussissa Jouko Pesonen kertoo koulutusmahdollisuuksista, keskustelua ammatinvalinnasta)

klo 11:35- 12:15 Tutustuminen automaattilypsyyn ja uuteen navettaan.

Yrittäjinä Pirjo ja Eero Nevalainen, Nurmeksentie 1879, 83900 Juuka, p. 040 741 1033 (Pirjo).

pirjoneva@gmail.com.

(5 min) Pirjo ja Eero toivottavat vieraat tervetulleiksi ja kertovat maatilan perustietoja, mm. tuotantosuunta, tilan koko, historiaa. Tämän jälkeen vierailijat jaetaan kahteen eri ryhmään joissa on oma ohjelma

1. RYHMÄ: Navettaan ja eläimiin tutustuminen (käytännön tutustuminen rakennukseen, laitteisiin ja eläimiin sekä tietoa maidontuotannosta ja lypsylehmien vuoden kierrosta) / Pirjo
2. RYHMÄ: rehuihin ja tuotantovälineisiin tutustuminen, peltoviljely / Eero

klo 12:15–12:30 Matka Alapihantilalle (matka noin 6 km)

klo 12:30–13:30 Alapihantila ja puutarha. Yhteystiedot: Sari ja Pekka Kokkonen, Alapihantie 116, 83900 Juuka, pekka.kokkonen2@suomi24.fi, p.0400675385.

eväiden syönti Alapihan tilalla (15 min). Eväiden syönnin lomassa voi tilanväki kertoa tilan perustietoja (historiaa, koko...). Vierailijat jaetaan kahteen eri ryhmään, joissa on oma ohjelma (käytännön tutustuminen tilaan sekä tietoa sianlihan tuotannosta ja puutarhakasvien kasvatuksesta). Puutarhassa menossa kesäkukkien kasvatusvaihe kasvihuoneessa, josta kertoo yrittäjä Sari Kokkonen. Tilalla on lihasikala ja vaikka sikalaan ei voi mennä sisälle, niin isäntä Pekka Kokkonen kertoo sikojen elinkaaresta, hoidosta, ruokinnasta ja sianlihantuotannosta. Hän kertoo myös viljan viljelystä ja näyttää tilan työkoneita. Katso ennakkoon tilan toiminnasta <http://www.kokkaamo.fi/porsastilat/tilat/alapihan-tila>

1. RYHMÄ: Puutarhakukkien ruukutus, kasvatusvaihe ja puutarhatalous /Sari (20 min./ ryhmä)
2. RYHMÄ: Maatilan toiminta, koneet pihalla, peltoviljely, sian elinkaari, sianlihantuotanto /Pekka (20 min./ ryhmä)

klo 13:30–13:45 Matka Heidi Nevalaisen maatilalle (matka noin 6 km)**klo 13:45- 14:30 Tutustuminen uuteen mullinavettaan ja naudanlihantuotantoon.**

Yrittäjä Heidi Nevalainen, tietoa naudanlihan kasvatuksesta. Yhteystiedot: Ruottilansaarentie 49, 83900 Juuka, heidi.nevalainen84@gmail.com, 0443728711.

Katso ennakkoon tilan toiminnasta <http://www.kokkaamo.fi/nautatilat/tilat/nevalaisen-tila>

Vierailijat jaetaan kahteen eri ryhmään joissa on oma ohjelma (esim. käytännön tutustuminen tilaan ja eläimiin sekä tietoa naudanlihan tuotannosta ja eläinten hyvinvoinnista)

1. RYHMÄ: Maatilan toiminta, eläinten ruokinta, peltoviljely, mullin elinkaari, yrittäjyys /Heidi (20 min./ ryhmä)
2. RYHMÄ: Maatalousaiheiset visailut ja tehtävät, esim. eläinten hyvinvointi, viljojen tunnistus... (20 min./ ryhmä)

klo 14:30 Paluumatka koululle alkaa

Yhteistyössä: Juuan Poikolan koulu, päivän maatilat ja yritykset yrittäjiin, Juuan maaseututoimi, MTK – Juuka ja MANU - hanke.

MANU -hanke tarjoaa välipalan Tulikiven ravintolassa ja kustantaa linja-autokyyditykset sekä kenkäsuojat.

Tiedotusvälineet ovat tervetulleita MANU – hankkeen matkassa maatilavierailukohteisiin!

Käy tykkäämässä MANU -hankkeen toiminnasta facebookissa: MANUhanke.TouchCountryside

Lisätietoja tapahtumasta: Teela Kortelainen, projektisihteeri, p. 0400 522100 ja Maija Kakriainen, projektipäällikkö, p. 040 5758813.

TERVETULDA RETKELLE MANU - HANKKEEN MATKASSA!**KONTIOLAHDEN KOULUN 9C – LUOKAN MAASEUTUOPINTORETKI 19.5.2014.**

MANU- Maaseutuopintoretelle osallistuvat Kontiolahden koulun 9C-luokan oppilaita (21 oppilasta) opettajan Esko Väyräsen johdolla.

OHJELMA 19.5.2014.

Aikataulu: Lähtö koululta (os. Keskuskatu 11, 81100 Kontiolahti) klo 9:00 ja paluukyyti koululle viimeisestä vierailukohteesta lähtee klo 14:00. Linja-autokuljetuksen hoitaa Savo-Karjalan Linja Oy.

1. Vierailukohde, Lukkaristen viljatila Kulhossa

Suvi ja Heikki Lukkarisen viljatila, osoite: Kuurna-Kulhontie 64, 80910 Kulho.
Tutustumme viljatilän toimintaan, tuotantoon ja koneisiin.

2. Vierailukohde, Liperin Mylly

Liperin myllyä esittelee ja myllyn toimintaan tutustuttaa Kari Huikuri, osoite: Meijeritie, 83100 Liperi. Poikkeamme myös myllyn läheisyydessä sijaitsevassa ItäMaidon myymälässä sekä nautimme välipalaa myymälän kahviossa.

3. Vierailukohde, Maatilayhtymä Pennasen lypsykarjatila

Matti Pennanen tutustuttaa vierailijat maatilän toimintaan, maidontuotantoon ja maatalousyrittäjyyteen. Tutustumme maatilanympäristöön ja vierailemme navetassa. Osoite: Nostamontie 4, 83400 Viinijärvi

Aikataulu maaseutuopintoretelle:

Aika, klo	
9:00 Lähtö koululta linja-autolla	
9:15–10:15	Suvi ja Heikki Lukkarisen viljatila
10:15 matka jatkuu (44 km)	
n.11:00–11:30	Saapuminen Liperin myllyyn Oppilaiden omien eväiden syönti
11:30–12:00	Kari Huikuri esittelee Liperin myllyn toimintaa ja kertoo mm. historiasta
12:00–12:30	ItäMaidon myymälässä käynti ja välipala kahviossa
12:30 matka jatkuu (23 km)	
n.13:00–14:00	Maatilavierailu Maatilayhtymä Pennasen lypsykarjatilalle
14:00 Paluumatka takaisin koululle lähtee maatilalta	

MANU, Maaseutu maistuu nuorille – hanke tarjoaa vierailulla välipalaa ItäMaidon kahviossa Liperissä. Maaseutuopintoretkeen MANU - hanke kustantaa myös linja-autokyyditykset ja kenkäsuojat maatilavierailukohteisiin.

Tiedotusvälineet ovat tervetulleita MANU – hankkeen matkassa maatilavierailukohteisiin!

Käy tykkäämässä MANU - hankkeen toiminnasta facebookissa: MANUhanke.TouchCountryside

Lisätietoja tapahtumasta Teela Kortelainen, projektisihteeri, p. 0400 522100 ja Maija Kakriainen, projektipäällikkö, p. 040 5758813

Maatilavierailujen toiminnallisia tehtäviä MANU-hankkeessa

*Meijeri – peli

Ajan salliessa lämmittely- ja rentoutuspeli ennen varsinaisia muita tehtäviä. Säännöt: Kaikki henkilöt paitsi yksi menevät ringiin ja piirtävät kohdalleen maahan ympyrän. Ringissä oleville henkilöille annetaan jokaiselle yksi maitotuote kolmesta vaihtoehdosta. Vaihtoehtoja voivat olla jugurtti, viili ja jäätelö. Ringin keskelle jäävä henkilö huutaa esim. viili, tällöin kaikki viileiksi nimetyt henkilöt vaihtavat paikkaa ja samalla keskellä oleva henkilö kiiruhtaa johonkin tyhjäksi jääneeseen paikkaan. Paikkoja on yksi vähemmän kun pelin jäseniä, joten aina joku jää keskelle, joka voi huutaa seuraavan tuoteryhmän liikkeelle. Keskelle jäävällä henkilöllä on myös mahdollisuus huutaa meijeri, jolloin kaikkien leikin jäsenten tulee vaihtaa paikkaa. Peliin olemme käyttäneet

Kuva 1. Työpisteellä 1 leikitään aluksi, tarkoituksena on saada oppilaita innostettua ja rentoutumaan.

aikaa noin 10–15 minuuttia.

*Viljojen tunnistaminen

Yksi aiheista on tutustuttaa vierailijat kotimaisiin viljoihin. Keskustellen ja kuvien sekä piirrosten avulla käydään läpi kauran, ohran, vehnän ja rukiin eroja sekä tuntomerkkejä. Kysymyksillä syvennetään keskustelua; kuinka tuttuja nämä ovat oppilaille ja tunnistavatko he ne. Pienen tietoisuuden jälkeen pieni kirjallinen testi vastauslomakkeen avulla viljojen tunnistamiseksi kuva ja/tai jyvänäytteistä. Lopuksi keskustelu yhdessä läpi, mikä vilja on kyseessä kussakin kuvassa ja jyvänäytteessä. Viljat parhaiten tunnistaneet saavat pienen muiston hankkeelta.

Kuva 2. MANU – hankkeen työpisteellä tutkimme miltä kotimaiset viljat: kaura, ohra, ruis ja vehnä näyttävät ja mistä ne voi tunnistaa?

*Ruuan reitit ”pellolta pöytään”

Oppilaat jaetaan ensin pienempiin ryhmiin (n. 5-7 henkilöä) ja jokaiselle ryhmälle annetaan oma aihe; maito, liha, kananmuna, leipä, jonka reittiin ”pellolta pöytään” ryhmäläiset perehtyvät. Kukin ryhmä saa reittiin tutustumiseen avukseen Ruokatieto ry:n piirroksia ruokien reiteistä. Ryhmissä oppilaat pohtivat ruuan reitin vaiheet, ja tehtävänä on yhdessä rakentaa omin sanoin tarina tai esitys aiheesta. Ryhmissä tapahtuvan pohdinnan ja tarinan/esityksen luonnin jälkeen kukin ryhmä esittää toisille ryhmille oman ruokansa reitin vaihe vaiheelta. Jokaisen esityksen jälkeen asiasta vielä keskustellaan ja tehdään tarvittaessa muutamia tarkentavia kysymyksiä tai lisäyksiä. Tämän tehtävän tarkoituksena on avata ruuan reittiä oppilaiden omin sanoin ja saada heidät miettimään mitä, miksi, miten. Esitys lisää nuorten yhteistyötä keskenään ja aiheeseen syventymistä sekä pitää oppilaiden mielenkiinnon ja keskittymisen yllä.

Kuva 3. Oppilaiden oma esitys maidon reitistä ruokapöytään.

Kuva 4. Oppilaat piirtävät ajatuksiaan miten lihan reitti kulkee ja mistä se tulee.

Toinen tapa tutustua ”ruuan reittiin pellolta pöytään” on piirtää tai kuvata reitti kartongille, niin kuin he sen asian ovat itse ymmärtäneet. Valmiit piirroksot esitetään ja reitin kulku kerrotaan muille ryhmille. Esitysten jälkeen yhdessä tutustuminen Ruokatiedon piirroksiin ruuan reiteistä ja vertaaminen, löytyykö oppilaiden kuvaamista reiteistä kaikki vaiheet.

***Maataloussanasto**

MANU – hankkeen työpisteellä on oppilaille tuotu esille myös maatalousaiheista sanastoa; kasvinviljelyyn, maatalouden eläimiin/ eläintuotantoon tai maataloustuotteiden jatkokäsittelyyn/ pakkaamiseen liittyen. Oppilaat suorittavat tehtävän pienryhmissä tai pareittain. Tehtävän jälkeen keskustelu vastauksista.

***Eläinten hyvinvointi tehtävä**

Ryhmätehtävä, jossa oppilaiden tulee osata valita vaihtoehdoista oikeisiin aihieryhmiin. Tehtävässä käytetään värikyniä ja tehtävää edeltää vapaa keskustelu siitä miten eläinten hyvinvointi näkyy tiloilla ja mitä siihen liittyy.

***Yhdistä oikea eläimen nimitys oikeaan eläimeen**

Tehtävässä on kaksi listaa joista tulee löytää parit. Toisessa listassa on eläimistä käytettyjä nimityksiä sukupuolen, iän ja eläinlajin mukaan, esim. uuhi, hieho, kili. Toisessa listassa näitä tarkoittavat eläimet, uuhi = naaraspuolinen lammas, hieho = poikimaton lehmä, kili = vuohen poikanen.

***Alkuperämerkkien tunnistus ja oikein yhdistäminen**

Tehtävä on suoritetaan pienryhmässä, jossa alle 10 oppilasta. Oppilaat saavat taulun jossa yleisimmät alkuperämerkit (7 kpl). Heidän tehtävään on yhdistää oikea merkki tehtävämonisteella oleviin merkkejä kuvaaviin selityksiin.

***Elintarvikepakkauksen tutkiminen**

Tehtävä on suoritetaan pienryhmässä, jossa alle 10 oppilasta. Oppilaat saavat tutkittavakseen oikean ruokapakkauksen ja pakkaukseen liittyvän tehtävämonisteen, jossa on kysymyksiä pakkauksen alkuperämerkkeihin ja tuotteeseen liittyen. Tarkoituksena on, että nuori pystyy halutessaan selvittämään tuotteiden ominaisuuksia ja tietää mitä mikin merkki pakkauksissa tarkoittaa.

Kuvakertomus Nurmeksen lähiruoka teemapäivistä 23.–24.10.2013

Teemapäivissä vierailtiin Maunolan emolehmätilalla, jossa tutustuttiin naudanlihan tuotantoon. Kirkkokadun koulun työpajoissa opittiin lähiruusta, elintarvikkeista ja kotimaisista viljoista.

Kuva 1. Maatilavierailulla Maunolan tilalla tuvan puolella Nurmeksen maaseutusihteeri Jukka Heikkinen kertoi Nurmeksen maatalouden tulevaisuuden näkymistä ja millainen maatalouden rakenne Nurmeksessa on. Eläinten hyvinvointivalvontaa katsottiin sisällä olevasta monitorista.

Kuva 2. Maunolan tilalla kuultiin ja opittiin mm. emolehmäroduista ja niiden hoitotoimenpiteistä.

Kuva 3. Maunolan tilan isäntä Jere Jääskeläinen kertoi Nurmeksen kirkkokadun oppilaille maatilan monipuolisista työtehtävistä ja esitteli tilan kalustoa.

Kuva 4. Kirkkokadun koululla pidetyissä työpajoissa oppilaat tutustuivat kotimaisiin viljoihin paikallisten maatalousyrittäjien opastuksessa. Kuvassa maatalousyrittäjä Olli Säämänen opastaa ruuan reiteille ”pellolta pöytään”.

Kuva 5. Askartelutyöpajoissa kuvattiin ruuan reittiä ”pellolta pöytään” ja annettiin luovuuden kukkia kun aiheina oli valinnan mukaan: maito, liha, kala, marjat, sienet, leipä... Kuvassa leivän ja vatuskan reitti ruokapöytään.

Kuvat 6 -7. Pajapäivien aikana koululla oppilaat valmistivat sesongin mukaisista raaka-aineista välipalaa kotitalousluokissa.

Kuvat 8 ja 9
Nurmeksen Kirkkokadun koulun
Lähiuoka teemapäiviin kuului
Kouluravintola Presidentin
lähiuokalounaat koulun kaikille
oppilaille kahtena päivänä.
Lähiuoka maistui kaikille
- eri tavalla

Kuva 10. Oppilaiden tekemät ruuan reitti-julisteet värjittivät Kouluravintola Presidentin seiniä vielä viikkoja Lähiuoka-maailateemapäivien jälkeen.

Kuva 11. Teemapäivät vaativat paljon valmisteluja. Nurmeksen Kirkkokadun koulussa biologian ja maantiedon opettaja Tiina Tunkkari oli koko henkilökunnan liikkeelle paneva voima (kuvassa vasemmalla). Keittiötyöntekijä Eila Heikkinen (kuvassa oikealla) oli innostunut teemapäivistä, sillä ruokakasvatus on koulussa kaikkien yhteinen asia.

MANU
The Touch of Countryside
— Opportunities for Living and Learning —

MTK F/IMANU
MAKILÄINEN FARM EDUCATION

MANU-hanke piti Farm Education seminaarissa esitelmän kouluyhteistyöstä Pohjois-Karjalassa

"Farm Education – Impulses for Research and Practice Second Conference of the Academic Initiative on Farms as Sites of Learning, 2013, 11 - 14 November 2013, Staßfurt (Cuppenburg)"
<http://www.uni-vechta.de/einrichtungen/zentrum-fest-lehrerbildung/farmeducation>

MANU-hanke haki oppia kansainvälisestä Farm Education seminaarista

Seminaariohjelma - Conference Farm education 1/2

Seminaariohjelma - Conference Farm education ½
MANU-hanke piti Farm Education konferenssissa esitelmän kouluyhteistyöstä Pohjois-Karjalassa

MANU-hanke oli esillä ja vaihtoi kokemuksia

Hankkeen standi ja materiaali kiinnosti seminaarin osallistujia

Kouluyhteistyön kokemuksia vaihtamassa
Maaja Käräinen saksalaisten osallistujien kanssa

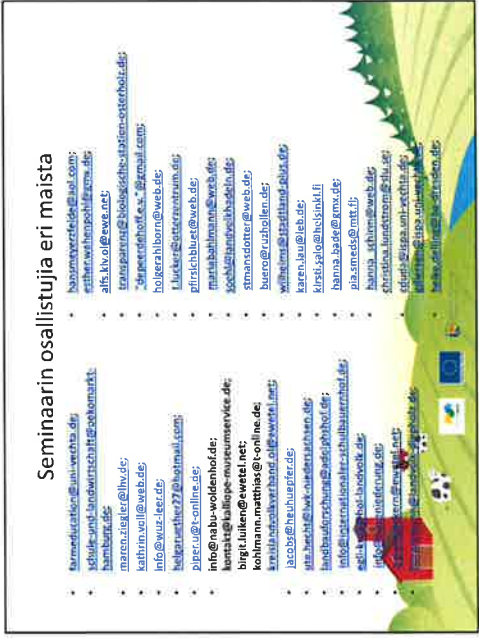
Kansainvälinen identiteetti tuo uusia näkökulmia ja lisää kokemusten vaihtoa. Edistää verkostojen syntyä

Farm education, maatilaperusteinen oppiminen, kiinnostaa opettajia ja tutkijoita- kuva Saksan seminaarista

MANU-hanke viesti sähköisesti

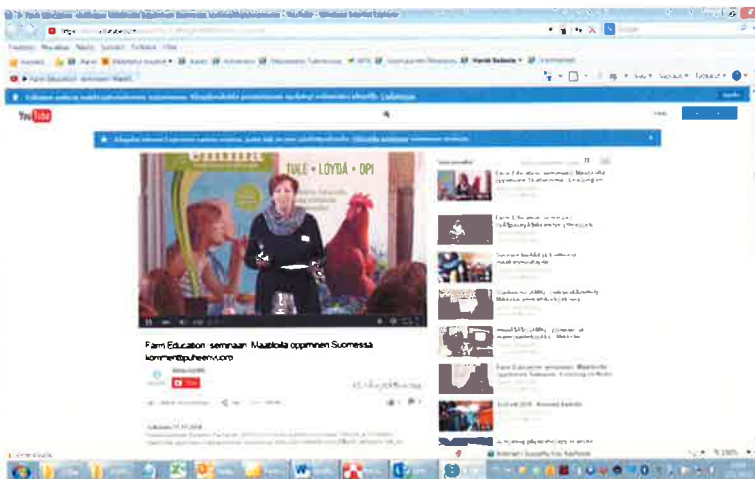

Seminaarin osallistujia eri maista

Tohtori Johanna
Schockemohle
(Uni Vechta,
opettajankoulutuslaitos)
kertoo maataloilla oppimisesta
Saksassa

Liite 8. Farm Education – seminaarin (7.11.2014) materiaalit

Farm Education -seminaari: Maatiloilla oppiminen Suomessa, kommenttipuheenvuoro | Comment

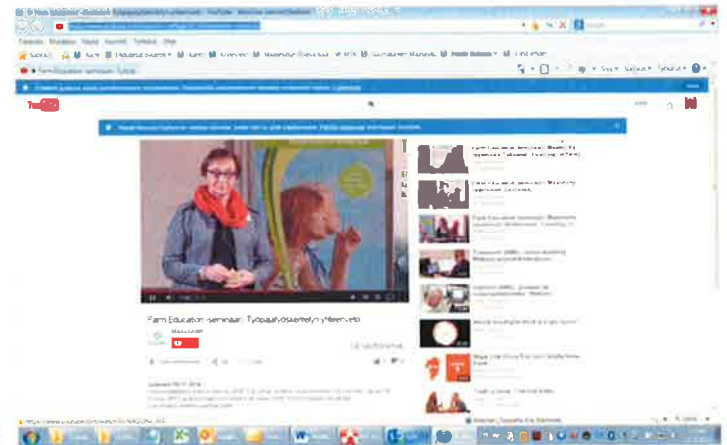
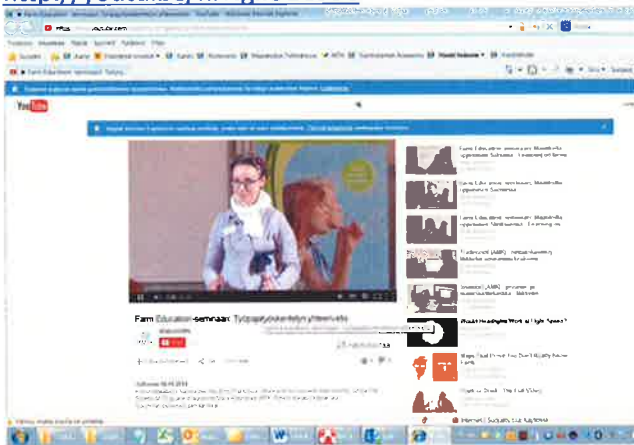

http://youtu.be/rl_WMiQE1hM

Koulutusjohtaja Susanna Tauriainen (MTK) kommentoi puheenvuorossaan Saksan ja Skotlannin maatiloilla oppimisen malleja kertoen Suomessa tehdystä kehittämistyöstä aihepiiriin liittyen.

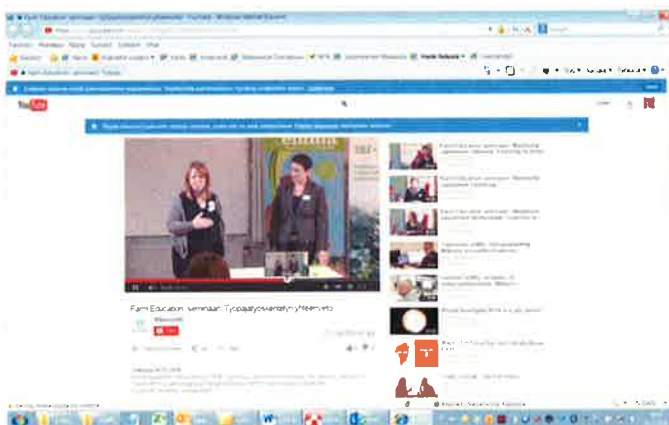
Farm Education -seminaari: Työpajatyöskentelyn yhteenveto | Workshop conclusions

<http://youtu.be/nrNgkOECsU0>

Tutkija Pia Smeds (MTT)

Projektipäällikkö Maija Kakriainen (MTK Pohjois-Karjala)

Koulutuspäällikkö Katrina Barclay (RHET) ja tutkija Johanna Schockemöhle (Uni Vechta), käyvät läpi työryhmätyöskentely parhaat palat.

Maaseutu -TET

Ota yhteyttä, me kuuntelemme toiveitasi ja autamme sinua löytämään sopivan harjoittelu- paikan Maaseutu -TET:iin!

Projektitisiteeri

Teela Kortelainen
teela.kortelainen@mtk.fi
Gsm 0400 522 100

Projektipäällikkö

Majja Kakriainen
majja.kakriainen@mtk.fi
Gsm 040 575 8813

MTK-Pohjois-Karjala ry /
MANU-hanke 2012-2014
Siltakatu 20 A, 21 B
80100 JOENSUU
Faksi 020 413 3489

Maaseutu maistuu nuorille,
Manu-hanke 2012-2014

MTK-Pohjois-Karjalan kotisivulta:
www.mtk.fi/manu

Kustannukset ja rahoitus

Maaseutu -TET on tarjolla 7- 9 luokkalaisille, yläkoulujen nuorille Pohjois-Karjalassa. Yhteyksiä koulujen, nuorten ja Maaseutu- TET-yritysten välillä luo MANU-hanke.

MANU-hanketta hallinnoi MTK-Pohjois-Karjala ja sen toiminta-aika on 1.4.2012-31.12.2014. Yksityisrahoitukseen osallistuu MTK-Pohjois-Karjala yhteistyökumppaneineen.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

MAASEUTU-TET

Maaseutu maistuu nuorille

MANU-HANKE 2012-2014

LÄHDETÄÄN
MAALLE
OPPIMAAN!

Lüfte 9a.

1/2

Työelämään tutustumassa maaseudulla?

TET-harjoittelu tarjoaa mahdollisuuden tutustua eri ammatteihin käytännön harjoittelun kautta. Maaseutu -TET antaa mahdollisuuden tutustua maatilayrityksen arkeen.

Monet maaseudun ammatillaiset tekevät työtä maatiloil- la ja maaseudun yrityksissä, jotka antavat heille työtä ja toimeentuloa. Maatila tarjoaa työtä maatalousyrittäjälle ja perheelleen sekä monille muille ammatillisille kuten maatalouslomittajille, seminologeille, eläinlääkäreille, koneenkorjajille, urakoitsijoille, rehunkuljettajille, eläin- tenkuljettajille.

Maaseudun työtehtävät vaativat koulutuksen lisäksi eri- tyisosaamista, taitoja ja taitoja, jotka harjaantuvat töitä tehdessä. Esimerkiksi maatalousyrittäjän[maanviljelijän] taitovalikoimaan kuuluu monta taita, joihin pääsee tutus- tumaan TET-jakson aikana.

- eläinten hoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen
- koneiden käyttö ja huolto
- kasvien viljely ja korjuu
- yrityksen tuotannon suunnittelu
- metsänhoito
- yrityksen johtaminen ja talouden hallinta

Maaseutu -TET Yritykset

Maaseutu-TET yritykset löytyvät MANU-hankkeen avulla tai osoitteesta www.mtk.fi/manu

Lähde tutustumaan maaseudun tarjoamiin mahdolli- suuksiin TET-harjoittelun avulla

Tavoitteena on, että oppilas tutustuu TET- jakson ai- kana ohjatusti yrityksen ja työyhteisön toimintaan ja samalla luo verkostoja tuleviin työmahdollisuuksiin.

Oletko ajatellut, että muutan maalle ja asun lähellä työtäni tulevaisuudessa?

MAASEUDULLA ON OIKEASTI TYÖPAIKKOJA.

MAASEUDULLA ON MYÖS TILAA ASUA JA HELPOMPI LÖYTÄÄ ASUNTO.

MAASEUDULLA TAI MAASEUDULTA KÄSIN VOI HARRASTAA SAMOJA ASIOITA KUIN MISSÄ TAHANSA ASUESSA. MAASEUDULLA VOI HARRASTAA LÄHELLÄ LUONTOA SEKÄ HANKKIA LUONNOSTA TERVEELLISTÄ RA- VINTOA KUTEN MARJOJA, SIENIÄ, KALOJA JA RIISTAA.

Ota yhteyttä:

Projekti sihteeri
Teela Kortelainen
teela.kortelainen@mtk.fi
Gsm 0400 522 100

Projektipäällikkö
Maija Kakriainen
maija.kakriainen@mtk.fi
Gsm 040 575 8813

MTK-Pohjois-Karjala ry /
MANU-hanke 2012-2014
Siitakatu 20 A, 21 B
80100 JOENSUU
Faksi 020 413 3489

Maaseutu maistuu nuorille,
Manu-hanke 2012-2014

MTK-Pohjois-Karjalan kotisivulta:
www.mtk.fi/manu

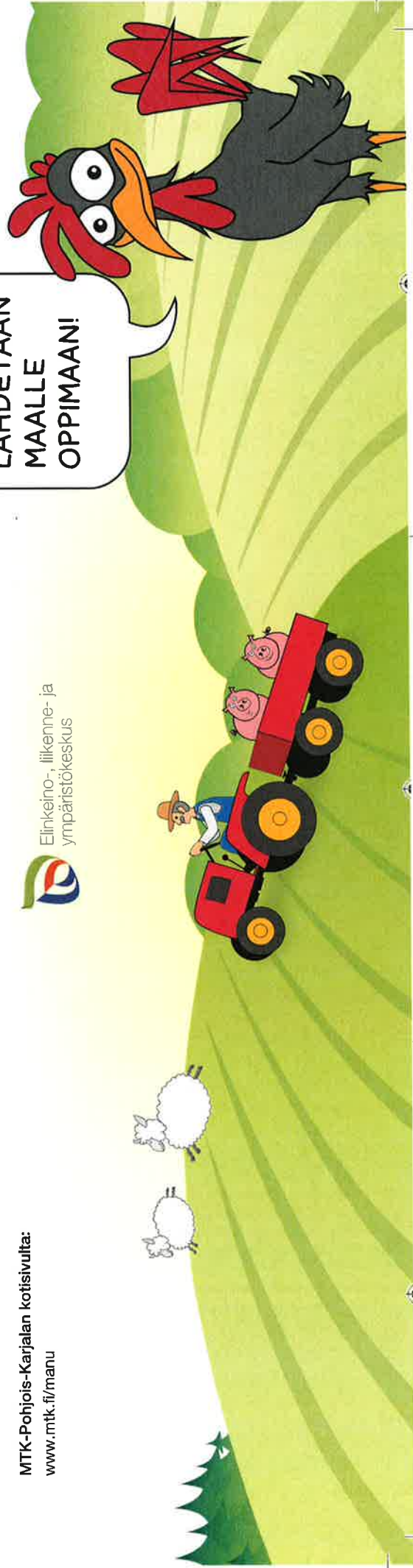
Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kustannukset ja rahoitus

Koulupäivä maatilalla!

Hanketta hallinnoi MTK-Pohjois-Karjala ja sen toiminta-aika on 1.4.2012 - 31.12.2014. Yksityisrahoitukseen osallistuu MTK-Pohjois-Karjala yhteistyökumppaneineen.

LÄHDETTÄÄN
MAALLE
OPPIMAAN!

Liite Bb

112

Lähde maatilalle Manu- hankkeen matkassa

Koulupäivä maatilalla - kutsu on voimassa yläkoulu-
jen 7-9 -luokkalaisille ja opettajille. Vierailuja maati-
loille on läpi vuoden, erityisesti keväällä ja syksyllä.
Koulupäivässä koet maaseudun elämää, maatilän
monia töitä sekä näet miten ruoka tuotetaan lähellä.

Ennen kuin lähdet koulupäivään maalle

- Kotona – kerro maatilavierailusta tai maaseutuviivierailusta
- Koulussa – keskustelkaa asiasta, ja kyselkää oppitunnille tulevalta kummimaatilayrittäjältä, viljelijältä lisätietoa
- Pukeudu asianmukaisesti tilanteen ja sään mukaan – sopivat ulkoiluvaatteet ja saappaat
- Ota mukaasi reipas, iloinen ja avoin mieli
- Jos jokin asia askarruttaa, kerro siitä ennakkoon opettajallesi.

Koulupäivä maatilalla toteutuu koulun ja MANU-
hankkeen kanssa yhteistyössä olevien kummimaati-
lojen kanssa.

Koulupäivä maalla

Sisältö

Maatilapäivässä opitaan ja koetaan - voit nähdä
läheltä maaseudun monipuolisia töitä eläinten hoi-
dosta koneiden käyttöön maatilän töissä.

Tutustut maatilän ihmisiin, ammatteihin ja töihin, esi-
merkiksi: vasikoiden ruokintaan, viljalajeihin, maidon
käsittelyyn, eläinten puhtaana pitoon...

Koulupäivässä maaseutu tuotteineen, lähi- ja
luomuruoka tulee tutuksi eli miten ruoka tuotetaan
kestävästi luontoa ja kuluttajia kunnioittaen.

Toivottavasti maaseudusta jää sinulle
myönteinen kokemus!

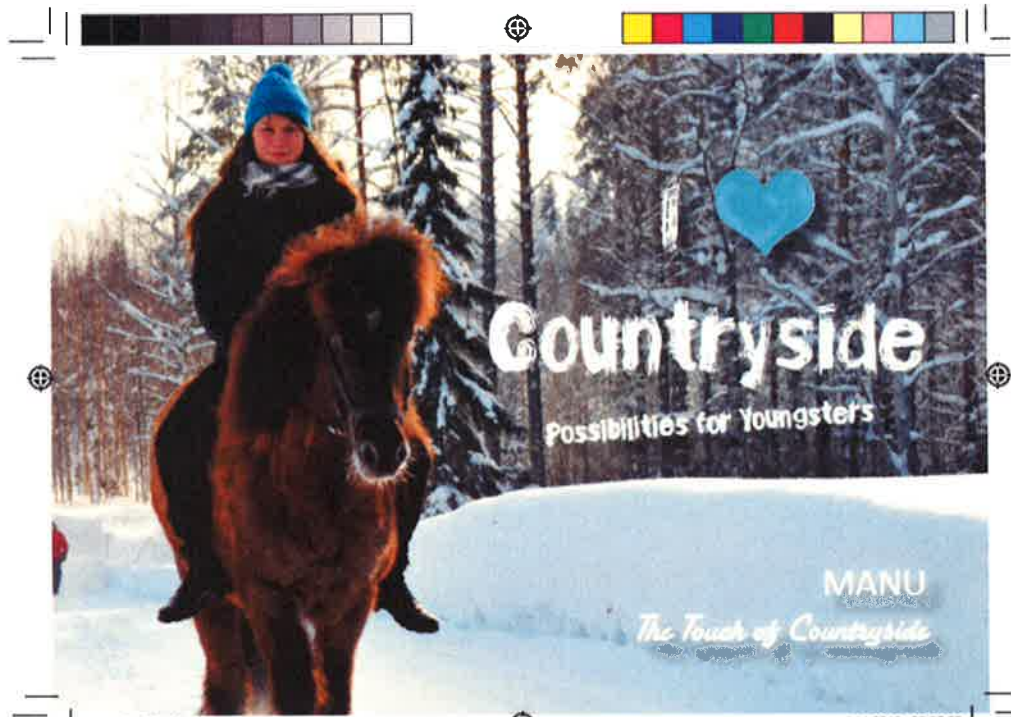

”Maaseutu on mahdollisuuksia täynnä”

Seuraava vaihe voi olla kohdallasi TET-viikko maati-
lalla, eli Maatila-TET, jonka järjestelyssä MANU-han-
ke auttaa.

Mieti myös – sinun työpaikkasi voi olla tulevai-
suudessa maaseudulla, yrittäjänä tai työntekijänä
maaseudun moninaisissa ammateissa.

MANU-project:

Farm visits of schools in cooperation with farms, schools and local farmers unions in North Karelia, Finland

photo: maaakaista.fi

Find us on
Facebook

MANUhanke.TouchCountryside

MTK.FI/MANU

*Maaseutu
maistuu nuorille*
MANU-HANKE 2012-2014
www.mtk.fi/manu

Watch video:

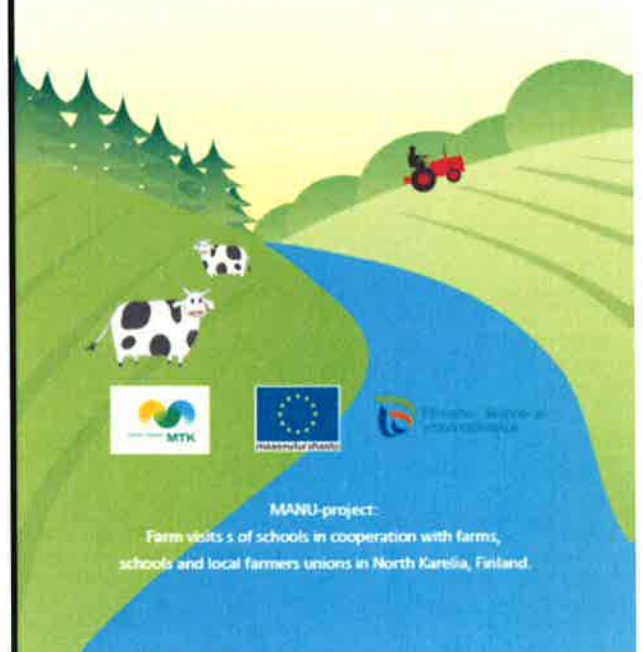

MANU
The Touch of Countryside
– Possibilities for Youngsters

MTK.FI/MANU

/MANUhanke.TouchCountryside

MANU-project:

Farm visits of schools in cooperation with farms,
schools and local farmers unions in North Karelia, Finland.

UUTIS glasin

Tohmajärven puolueeton paikallislehti

33 VUOSIKERTA, KESKIVIIKKONA 20. HELMIKUUTA 2013

N:o 8

Parhaalla paikalla ilmoitustilaa vapaana. Soita ja kysy!
010 422 4000
Erja Mardikainen
uutisglasin

MAATALOUST. P-K:N LIITTO<21
SILTAKATU 20 A 21 B
80100 JOENSUU

Kahdeksaluokkalaiset tekivät tuttavuutta Sirolan lompaisiin - ja pilvistäin.

MTK:n hankke tutustuttaa maatalouteen

Lompaita ja nautakarjaa

MTK Pohjois-Karjala perehdyttää hanketyöniä yläkoululaisia maaseudun elinkeinoihin käytännön ja teorian kautta.

Pöyryvät, että nuorisovierin perinteisiä elinkeinoita. MTK Pohjois-Karjala on raantuu maaseudusta ja sen

ottanut asian sydämelelle ja perustanut asiaa korjaamaan MANU-hankkeen. Tavoitteena on tutustuttaa nuoria maaseutuun ja maaseudun ammattihenkilöitä.

MANU-hanketta rahoittaa

Pohjois-Karjalan ELY-keskus ja Euroopan maaseudun kehittämissä hankkeen kummitiloihin kauden. Tohmajärven kunnalle on luvattu kummitiloihin Outhi ja Jari Sirola, Mari ja Urho Puustinen sekä Ari Laajunen.

Tilakäyntejä ja teoriaa

Käytännössä tutustuttaminen tapahtuu yhteistyössä hankkeen kummitilojen kanssa. Tohmajärven kunnalle on luvattu kummitiloihin Outhi ja Jari Sirola, Mari ja Urho Puustinen sekä Ari Laajunen.

Kellu viikko sitten ka siluokkalaiset vierailivat Sirolan lompastilalla ja vii me perjantaina oli vuorossa Puustisten luomueläinmahanavetta Valkeasuolla.

Tilakäyntien lisäksi paket-

Konkreettista tuntumaa maaseutuun.

tiin oppiutui koulun tiloissa järjestettävä oppitunti.

- Syksyllä kierroksessa ovat sitten uudet nuoret. Ja toiveissa olisi myös löytää nuorille mahdollisia TET-pakkoja tiloilta. Sitä kautta nuoret voisivat tutustua ihan konkreettisesti siihen, mitä tiloilla tehdään, Kakkisen sanoo.

Arttu Laakkonen

Samaa samana maailmaan tullut kurjissa herätti ihastuksen huokauksia. Outhi Sirola esitteli tulokasta.

Lehtijuttuja
MANU-hankkeesta

Liite 12
20
Sivua

□ Vastasyntynyt poikavaskka sai nimen 9-luokan maa- ja metsätalousryhmän kummitilavierailulla Miiskun tilalla Oravilahdella. Jasmin antoi pikkumullikalle nimen Kosti.

□ Taidettiinpa vierailulla puhua jo kesätöistäkin...

-Aktiivisia ja innostuneita nuoria, kiitti projektisihteeri Terhi Lehtikoinen Maaseutu maistuu nuorille Manu-hankkeesta.

Rääkkylän koululaisten vierailu Miiskun tilalla on osa Maaseutu maistuu nuorille Manu-hanketta. MTK Pohjois-Karjalan hallinnoimassa hankkeessa nuoret ovat päässeet tutustumaan maataloihin. Vastaavia retkiä järjestettiin syksyllä Kiteellä. Nyt keväällä on Tohmajärven ja Rääkkylän koululaisten vuoro.

Maatilapäivän tarkoituksena on tehdä maatalousammattaja ja yrityksiä tutuksi nuorille. Päivän mittaan tutustutaan maatilan yrittäjiin ja töihin, kuten eläinten ruokintaan, puhtaanapitoon, maidon käsittelyyn. Samalla nuoret näkevät, missä maito ja muu ruoka tuotetaan. Retkeen kuuluu usein myös ruokailu, jossa on saatavana lähirookaa.

Miiskun tilalla nautittiin kodissa makkarat, sämpylät ja maitoa.

Mahdollinen ammatti

Juha ja Tarja Lamminsalon maitotilalle tulikin valikoit-

Maaseutu maistui rääkkyläläisille nuorille

nut joukko nuoria. Kaikki olivat ottaneet valinnaisaineeksi maa- ja metsätalouden. Moni ryhmän nuorista on maatilalta kotoisin ja kaikki olivat joskus käyneet navetassa.

-Voisin ruveta maanviljelijäksi, mutta pitäisi ostaa tila, kun en ole maatilalta kotoisin, Jesse Rätty harmittelee isoa investointia. Tosin myös kotiväyn paikka kelpaisi nuorelle miehelle.

Jessellä on traktorikortti, joten pestistä kesäarekinä Miiskun tilalla ryhdyttiin vierailulla jo alustavasti neuvottelemaan.

Hankkeen puitteissa on ollut tavoitteena löytää maataloilta myös TET-harjoittelupaikkoja.

Leevi Laasoselle ja Jarkko Luostariselälle maitotilan työt ovat tuttuja. He auttavat vanhempiaan usein navetta-töissä.

-Onhan siitä isän kanssa jo vähän juteltu, että voisinkin vaikka ruveta tilan jatkajaksi, Jarkko tuumaili.

Iina Makkosella on kotinavetassa neljä ponia, kolme omaa ponia ja yksi hoitoponi.

-En varmaan uskaltaisi mennä lehmä lypsämään, lehmien käytöstä on vaikeampi lukea kuin hevosten, Iina arvaili navetassa. Hevosten käsittelyyn hän on totuttu ratsastaessaan.

Tiia Mölsä myönsi aivan reilusti, että hän ei aio isona ryhtyä navettatöihin.

Monipuolinen valinnaisaine

Jasmin Ratinen ei pitänyt mahdollisena ajatukse- na lypsylehmien hoitamista. Maa- ja metsätalouden hän otti valinnaisaineeksi sen mo-

Jasmin Ratinen keksi muuttamaan tunnin ikäiselle poikavaskalle nimen Kosti, koska menossa on K-vuosi.

nipuolisuuden vuoksi.

Maa- ja metsätaloutta Rääkkylän koulussa opettaa maantiedon ja biologian opettaja Anita Stedt.

-Maa- ja metsätaloudessa ei ole mitään oppikirjaa, joten kurssin voi oppilaiden kanssa tehdä sellaiseksi kuin haluaa. Olemme käsitelleet maa- ja metsätalouden ohella myös lemmikkieläimiä. Aika paljon on tehty erilaisia esitelmää. Maatilaretkien lisäksi on tulossa toukokuussa metsäretki, Anita Stedt kertoi.

Miiskun tilan emäntä Tarja Lamminsalon vieraili koululla kertomassa maatalousyrittäjyydestä jo ennen maatilavierailua, joten nuoret olivat tultuja.

Juha Lamminsalon on ollut maatilayhtymän osakas vuodesta 1998 ja itsenäinen yrittäjä vuodesta 2001 lähtien. Hänelle tilan jatkaminen oli jo melkoisen selvä valinta jo nuoresta lähtien.

Tarja on ollut Miiskun tilan yrittäjänä kymmenen vuotta. Sitä ennen hän toimi maatalouslomittajana.

Miiskun tilalla on 40 lypsävää ja lisäksi nuorta karjaa. Peltoa on 90 hehtaaria ja ne ovat varsin lähellä tilaa. Kaunimmaiselle pellolle on matkaa 7 kilometriä.

Teksti:

Riitta Makkonen

Kuvat:

Milja Makkonen

ja Riitta Makkonen

Jesse, Jarkko ja Leevi eivät pelkää navettatöitä. Jarkko ja Leevi tekevät niitä kotitilallaan. Jesse, etulalla, menisi mielellään Miiskun tilalle kesärengiksi.

-Maidon pitää olla tankissa alle 5 asteista, Juha ja Tarja Lamminsalon kertoivat maidon jäähdyttämisestä maitohuoneessa.

Ilmesteltävää navetassa riitti aidan molemmiin puoliin, mutta tuttavuuttakin tehtiin rohkeasti.

Rehulan lehmät saivat linja-autollisen vieraita

Ompas mielenkiintoista väkeä, näyttivät haapovaaralaisen Rehulan tilan lehmät tuumivan katsellessaan tistaisia vieraitaan.

Navetan asukkaat saivat virkistävää vaihtelua, kun huokallinen polvijärveläisiä koululaisia tupsahti tutustumiskäynnille opinto-ohjaajansa Anita Puumalaisen kera.

Uteliaisuus oli molemmipuolista. Kahdeksaluokkalaisten silmäilivät navetan asukkaita ja päin vastoin.

Lähempää tuttavuutta tekivät molemmista vain rohkeimmat. Sen sijaan pienten

vasikoiden puolella oltiin jo paljon tuttavallisempia.

Ei ehkä ammatti, mutta muuten kiva
Maanviljelijä Juha-Pekka Karttunen esitteli oppilaille ja opinto-ohjaaja Anita Puumalaiselle navettansa osastoja ja nykysteekkua. Nähtiin muun muassa miten lypsyrobotti toimii.

Kun yksi ryhmä kiersi tuotantotiloja, toinen ryhmä nautti projektisihteeri Terhi Lehtikosken kattamia tarjoamisia ja muun muassa arvuteli jyväpurkkien sisältöjä.

Tilakäynti oli eräänlainen vastavierailukin; Karttusta

koululaiset pääsivät kuulemaan jo hieman aiemmin koululla.

Tulevaisuus ei viljelijää pelota

- Maatilakäynti on ihan mukava, myönsi ruvaslahtelainen Joni Turunen, maatilan poika itsekin.

Kaverille, kirkonkyläläiselle Olli Eroselle, tilan touhusten sijaan ovat pysyneet vieraampina, mutta kiinnostavina.

- Mutta ei minusta varmaankaan maanviljelijää tule. Juha-Pekka Karttusen ei ole koskaan tarvinnut miettiä tuleeko hänestä viljelijä.

Ammatti periytyi luontevasti; vuonna 2006 Karttunen osti vanhemmiltaan tilasta puolet ja kolme vuotta myöhemmin toisen puolen. Sisarukset eivät kilpailleet jatkamisesta.

Nyt uudehossa navetassa käyskentelee runsaat 60 lehmää sekä pikkurasikoita, toisessa navetassa nuorta karjaa, yhteensä noin 120 päätä.

Vanhemmat osallistuvat yhä mielellään tilan töihin.

- Ei minua tulevaisuus pelota. Yksi ihminen ei siihen voi paljon vaikuttaa, hän arvelee.

- Re riittää, kun tekee omat työnsä mahdollisimman hyvin.

Nähdään mitä tilalla tehdään ihan oikeasti

Euroopan maaseuturahaston ja Pohjois-Karjalan elykeskuksen rahoittaman sekä rahoitukseen yksityisesti osallistuvan MTK Pohjois-Karjalan rahoittaman Mamu-bankeen järjestämiä maatilavierailuja tehdään ympäri vuoden.

Outokummussa vierailu tehtiin syksyllä.

Kyseessä on vielä ensi vuoden jatkuva kolmivuotinen MTK Pohjois-Karjalan hallinnoima hanke.

Se tarjoaa peruskoulujen oppilaille ja opettajille kiinnostavaa ja asialpitoista tie-

toa maaseudun tarjoamista mahdollisuuksista jatko-opiskelun, työpaikkojen ja yrittämisen suhteen.

- Jokaisessa kunnassa on kummitila ja tilat ovat olleetkin aktiivisia, siitä iso kiitos heille, Terhi Lehtikoinen kertoi tarjottavaa järjestellessään.

Hän on nähnyt, että myös oppilaat ovat lähteneet tiloil- le aika innostuneesti, onhan se erilainen päiväkin heille.

- Tässä oppilaat näkevät mitä tiloilla käytännössä tehdään. Toivon, että se herättää kiinnostusta. Tänä keväänä tehdään maakunnan tiloille vielä monta vierailua.

Herajärven kierros taas kuljettavissa

Herajärven kierros -vaellusreitti on taas talven jälkeen kokonaisuudessaan kuljettavissa. Reitti on hyvässä kunnossa, mutta paikoitellen märkiä. Herajärven jäät ovat sulaneet ja Sikosalmen vetolautta ja Herajoen kahlamo ovat retkeilijöiden käytettävissä.

Vaellusreitti laajennettiin 60 kilometrin mittaiseksi kesällä 2011. Laajennus

toi uusia reittivaihtoehtoja. Kallioiset vaaranlaet, vanhat metsät ja kulttuurimaisemat tuovat reitille vaihtelua. Laajennuksen yhteydessä reitille rakennettiin uusia palvelurakenteita, kuten laavuja, taukopaikkoja, infotauluja ja pysäköintialueita.

Reitti koostuu kahdesta rengasreitistä, jotka voi kulkea valiten reitin pituudeksi 60, 40 tai 30 kilometriä. Reitti

sopii aloittelijoillekin, kunhan muistaa sovittaa päivämäärät omaan kuntoonsa mukaan, Metsähallituksen erikoissuunnittelija **Tilna Hakkarainen** kertoo.

Herajärven kierros on vaativa korkeuserojen takia. Reitillä on raskaita nousuja ja jyrkkiä alamäkiä. Herajoki ylitetään välillä kahlavaijerin ja vähillä vetolautan avulla.

Koko Herajärven kierroksen kulkemiseen on hyvä varata 3-4 vuorokautta. Reitillä varrella voi yöpyä laavuissa, teltassa tai Metsähallituksen vuokratuvissa. Katto löytyy päänsä päälle vaikka vaelluksen jokaiseksi yöksi, mikä mahdollistaa mukavan majoittumisen myös aikaisin keväällä ja myöhään syksyllä vaelluttaessa, Hakkarainen vinkkaa.

Tuntumaa maaseudun arkeen

JONNA NUPPONEN

Uimaharjun koulun 8. luokkalaiset vierailivat tiistaina **Jari Määttäsen** maatilalla Enon Paukajalla. MTK Pohjois-Karjalan hallinnoiman Maaseutu maistuu nuorille -hankkeen tarkoituksena on tutustuttaa nuoret paikallisten viljelijöiden avulla maaseudun elämään ja tapoihin.

On tässä työssä ainakin se hyvä puoli, ettei pomo huuda aamuisin.

Jari Määttänen

Tavoitteena on saada hankkeen aikana luotua Pohjois-Karjalaan kummitilaverkosto, josta tavoitellaan pysyvää yhteistyökuviota. Hankkeessa pyritään muistuttamaan myös vastuullisen ruuantuotannon merkityksestä ja edistää suomalaisen lähiruuan saatavuutta ja markkinoille pääsyä, projektisuhteeri **Terhi Lehtikoinen** kertoo. Maatilavierailuilla nuorille luodaan tulevaisuuskuvaa maaseudusta ja pyritään edistämään maaseudun yritysten työntekijäyksiä ja omistajavaihtoksia.

Alalle kaivataan uutta työvoimaa. Ammattitaitoisia työntekijöistä on pulaa. Esimerkkinä ovat sukulopovaihdokset, joissa jatkajaa tilalle ei perillisistä

Uimaharjun 8. luokkalaiset **Juha Rätty** ja **Niko Nevalainen** tekivät tuttavuutta **Jari Määttäsen** navetan asukkaiksi. **Ihan jees**, kommentoivat pojat tiläkymä. KUVA: JONNA NUPPONEN

löydy, Lehtikoinen sanoo.

Maatilavierailun jälkeen nuorten on mahdollista suorittaa maatilalla työelämäntutustumisjakso, jonka järjestelyissä Manu-hanke myös auttaa.

Vuoden 2014 loppuun kestävä hankkeen rahoittavat Euroopan maaseuturahasto ja Pohjois-Karjalan ELY-keskus.

Pintaraapaisu

Oppilaat tutustuivat Määttäsen johdolla tilan koneisiin, materiaaleihin ja eläimiin.

Tässä hommassa vaadi-

taan todellista moniosaamista. On oltava kerralla ainakin putkimiehen, atk-henkilön, kirvesmiehen, eläinlääkärin ja koneetikon ammattitaitoa, Määttänen luettelee.

Oheisia palveluita voi Määttäsen mukaan tietysti myös ostaa, mutta usein helpommalla pääsee, kun hommat ovat niin sanotusti "omassa hanskassa". Jos joku viimeistään luetteloon jälkeen alkoi arkailemaan tilalliseksi ryhtymistä, lohdutti Määttänen:

– En minäkään osannu paljon mitään, kun aloitin.

Tekemällä oppii.

Määttänen kertoi maatilalla asioista käytännöllisten ja selkeiden esimerkkien kautta. Tieto upposi kumisaappaisiin pukeutuneihin rokkareihin varmasti kirjasta pönttämistä paremmin.

Määttäsen navetassa on nuorkarja mukaan lukien reilut kolmekymmentä asukasta. Peltolaalaa on karjako-noon nähden runsaasti, nelisenkymmentä hehtaaria.

Kyllä tässä yhdelle miehelle on ihan tarpeeksi. Kun kaikki tehdään omalla työllä, ei laajennuksia pahemmin tarvitse suunnitella.

►PÄIVÄN PUHEET

Kaiken se kestää, kaiken se antaa

JONNA NUPPONEN

Silloin, kun lapseni näkevät, että itken, he kiipeivät vaikka ilman tikapuita talvaaseen, kontiolahtelainen **Pirkko Sorsa** sanoo.

Istumme itäpäivä Sorsan aurinkoisella terassilla, senkin on jälkikasvu äidilleen ominaisin rakentanut. Sorsat Oyn tuotos, kuten perheen äiti leikkisästi nimittää.

Jutellaan; välillä Sorsa päästää ilmaan bersyvin naurun ja välillä silmiin kirpoavat kyneleet.

Jälkikasvuni puolesta taistelen kuin leijona.

Pirkko Sorsa

–Tässä menee meikkaaminen ihan hukkaan, Sorsa naurahtaa.

Mutta sellaista on äidinkin elämä – yhtenä päivänä tie on tasaisempi ja toisena vastamäki jyrkempi. Sen Sorsa tietää paremmin kuin moni muu; elämä on antanut ja ottanut, toisinaan kovallakin kädellä.

Omat lapsenlapset ovat Sorsalle maailman tärkein asia.

–Lapsenlapseni eivät mene minkään edelle. En vaihtaisi heitä mihinkään tässä maailmassa. Kahdelta olen leikkonen synnytyssalissa napanuoran.

"Koko kylän mutsi"

Sorsa on edelleen tärkeä henkilö myös monelle kylän nuorelle. Vuoteen 2010 saakka – kunnes sairaus vei eläkkeelle – rautarouva toimi Kontiolahtien nuorisotilan valvojana, oli nuorten keskuudessa pidetty ja rakastettu aikuinen.

–Monen nuoren kanssa olen edelleen yhteydessä. He tuovat näytille omaa jälkikasvuaan ja muistavat kirjeen ja kortin. Ne kaikki ovat tallella.

Silloin tietää, että on tullut tehneeksi jotain

arvokasta.

–Pojat marmattivat, että kylällä ei uskalla kiroilla, jos Pirkko on samaan aikaan hiikkeellä, Sorsa muistelee ja taas nauru bersyy.

Moni lapsi puhui nuokkarikokona Sorsasta varastineen. –Kotona yksikin oli sanonut äidilleen, että olisiko kuin Pirkko. Minä kielsin vertaamasta, suhde omaan äitiin ja äitiin hahmoo on aina erilainen. Toivoin vain, että ne lapset ymmärtäisivät rakastaa vanhempiaan samalla tavalla, kuin omat lapseni minua rakastavat.

Kun Sorsa jäi pois nuorisotilan valvojan tehtävistä, hahusivat nuoret tulla itäisin hänen kotiinsa.

–Silloin oli sanottava, että menkää takaisin nuokkarille tai kohta teillä ei ole paikkaa, missä olla.

Nuoret ihastuivat Sorsan tapaan olla samaan aikaan toppakka, mutta heitä.

–Nuoret pitivät saada ajattelemaan omilla aivoillaan. Tekopyhyys ei kannu, tupakasta tunsin olevani oikeutettu saarnaamaan vasta, kun itse lopetin.

Kaikkeä ei äitäkään voi tehdä valmiiksi.

–Jossain vaiheessa tulee ratta, jolloin on vain luotettava, että nuoren omat siivet kantavat. Äidin rakkaus ei pääty vastamäkeen.

–Kaikkia valintoja ei tarvitse hyväksyä, mutta rakastamaan on kyettävä myös vaikeina aikoina. Monet itkut olen lasteni puolesta itkenyt, mutta ikinä en heitä hylkää.

Partiolaisten kevätkisoissa voitot Kontiolahteen ja Enoon

Vilme lauantaina Joensuussa käydyssä Järvi-Suomen Partiolaisten itäisen alueen sudenpentu- ja seikkailukilpailu Ahdin valtakunnassa voitot matkasivat Hajuheimmot-sudenpentulauman mukana Kontiolahtelle sekä Angry Birds -seikkailuvartiota mukana Enoon.

Kontiolahtien Kalskun Kävijöiden lippukuntaa edustanut kilpailupentue Hajuheimmot keräsi 60 pisteen kilpailussa 53,2 pistettä ja Enon Vaarojen Siskot ja Veikot -lippukunnan kilpailuvartio Angry Birds 49,9 pistettä niin ikään 60:stä mahdollisesta.

dollisesta.

Toiseksi sudenpentukilpailussa sijoittui Karjalan Korvenkävijöiden lippukunnan kilpailupentue Popcornit I (pisteitä 51,9) ja kotmanneksi Kalskun Kävijöiden toinen kilpailupentue Sopolit (pisteitä 51,6).

Utran saaren ja koulun ympäristössä käydyssä kilpailussa joukkueiden taitoja testattiin kymmenellä eri rastilla muun muassa kädentaidoissa, ensiavussa, ruoanlaitossa ja luonnontutustumuksessa. Molemmissa kilpailusarjoissa oli mukana kahdeksan kilpailujoukkuetta.

Kontiolahtien lippukunnan Kalskun Kävijöiden joukkue Hajuheimmot vei kilpailussa sudenpentusarjan voiton. Oikealta ryhmää ohjaava Marko Karppinen, Arttu Kuosmanen, Roope Lehtikoinen, Jussi Kinnunen ja Onni Karppinen. Karppisen takana joukkueen viides jäsen Henri Nevalainen.

KUVA: TIMO IVONEN

Keskuskoulun 7D-luokan oppilaat Simo Keronen (vas.), Oskar Maizner ja Maria Kortelainen tutustuivat Ville Kuivalaisen opastuksella Isäntärengin lampolaan. KUVA: MARTTI HEIKKINEN

Maatilallisten arkea tutuksi

Kolmevuotisen MANU-hankkeen tarkoituksena on herättää nuorissa kiinnostusta maaseutua ja sen tarjoamia mahdollisuuksia kohtaan.

MARTTI HEIKKINEN

Keskuskoulun 7D-luokan oppilaat vierailivat maanantaina Isäntärengissä tutustuen lammastalouteen ja maatilamatkailuun erikoistuneeseen perinnetilaan. Vierailu yli kolmensadan eläimen lampolaan herätti seitsemäsluokkaisissa nuorissa monenlaisia tuntemuksia. Siinä kun osa piteli navettaan astuessaan kiinni nenästään, muutamat hihkuivat ilmoille ihastustaan perinnetilan isäntä **Ville Kuivalaisen** esittelemiä kaksiviikkaisia karitsoja kohtaan. **Maria Kortelainen** ei ollut ensimmäistä kertaa lammastilalla.

–Iskän kotipaikan lähellä Höljäkässä on myös maatilaa, jossa on paljon lampaita. Sillä tavalla tämä näyttää tutulta, Kortelainen kertoi ja sanoi tykkäävänsä vierailusta Isäntärengin.

–Näkeepäähän miten ne lampaat täällä elävät.

Puolasta kotoisin olevalla **Oskar Maiznerille** kaanavetta ei ollut uusi kokemus. Hän on tehnyt vastaavanlaisia koululaisvierailuja maatilalle omassa kotimaassaan.

–This is so nice place. Näyttää ja ainakin tuoksuu ihan samanlaiselle kuin meillä Puolassa.

Simo Keronen iloitsi maatilavierailun tuovan mukavaa vaihtelua tavalliseen koulupäivään.

–Kivaahan täällä on. Eipähän tarvitse olla oppitunnilla sisällä istumassa.

"This is so nice place."

Oskar Maizner

Keronen muisteli syöneensä joskus lampaanlihaa, mutta ei oikein pitänyt sen mausta. **Maria Kortelainen** hieman suretti tuontantoeläinten kohtaloa.

–Minä olen kuitenkin lihansyöjä ja syön aika paljonkin lihaa. Ymmärrän kyllä ettei se liha tule lautaselle itsestään.

Urvaihtoehdoksi

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen rahoittaman, kolmevuotisen MANU-Maaseutu maistuu nuorille -hankkeen tarkoituksena on tarjota

peruskoulun oppilaille ja opettajille pala maaseutua. Nuorille halutaan välittää myös kiinnostavaa ja asiapi-toista tietoa maaseudun tarjoamista mahdollisuuksista jatko-opintojen, työpalkkojen ja yrittäjien suhteiden.

–Kyseessä on sen verran spesifinen ala, jota ei lähdetä helposti opiskelamaan. Tämän päivän nuorilla ei välttämättä ole tietoa ja kontaktia kaikkeen siihen mitä nykyaikaisilla maatiloilla tapahtuu. Siksi on tärkeää tuoda maatilallisten arkea ja maaseudun elämää nuorille tutuksi, hankkeen projektipäällikkö **Malja Kakriainen** MTK-Pohjois-Karjalasta selittää.

Kakriaisen mukaan enää ei tarvitse olla monialan osaaja ollakseen maatilalla

yrittäjä.

–Yhä useampi tila käyttää ostopalveluita erilaisiin työtehtäviin. On urakoitsijoita, tilatyöntekijöitä ja lomittajia. Urvaihtoehdotja on vaikka kuinka. Maatilat työllistävät monipuolisesti työtehtäviin. Hankkeemme kunninmaatilaksi ryhtynyt Isäntärengi on siitä hyvä esimerkki. Luonnonmukaista viljelyä sekä lammastuotantoa yhdistetyn maatilamatkailuun.

MANU-hanke jatkuu vuoden 2014 loppuun saakka. Kolmen vuoden aikana syntynyt yhteistyöverkoston on tarkoitus jatkaa hankkeen päättymisen jälkeenkin.

–Ensi vuonna meidän on tarkoitus saada kaikki maakunnan yläkoulut mukaan maatilavierailujen piiriin, Kakriainen suunnittelee.

MANU-HANKE: 2012–2014

▶ MANU-hanke on kolmi-vuotinen Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen rahoittama hanke.

▶ Rahoitus tulee valtion budjetista ja Euroopan maaseudun kehittämisen

maaseuturahastosta.

▶ Hankkeen hallinnoi ja MTK-Pohjois-Karjala yhteistyökumppaneineen maksaa yksityisrahoituk-sen.

Lähde: www.mtk.fi

Jäniksiä kuin Vilkkilässä kissoja

VARPU STRENGELL

Jäniksiä on tänä vuonna todella paljon. Pitkäkorvia saattaa nähdä aivan kaupungin ydinkeskustassa kes-kellä päivittäin. Keskustassa ja asutusten liepeillä näkyy myös rusakoita, niidenkin kanta on nyt vahva.

–Kanta on ollut nousussa viimeiset pari vuotta, vahvis-taa Lieksan riistanhoitoyh-distyksen toiminnanohjaaja **Matti Törrönen**.

Kanta on lähtenyt kasvuun jäniksen metsästyksen vähi-syyden ja jäniksiä ravinnok-seen käytävien pienpetojen pyydystämisen seurauksena.

–Jäniksen metsästyksen hiipunut. Ne on vanhempia metsämiehiä, jotka ajattaa koiria ja käy jänismetsäillä. Nuoremmilla metsästäjillä on yleensä lintukoiria ja har-rastus suuntautuu sitten sin-ne, Törrönen sanoo.

Pienpetojen pyynti sen sijaan on Lieksassa ollut hy-

vällä mallilla, millä on iso merkitys jäniskantaan. Myös ilveskanta vaikuttaa jänisten määrään.

–Kettukanta on lähes nol-lassa ja ilveskantakin on tul-lut jonkun verran alaspäin parin vuoden takaisesta hui-pusta, Törrönen kertoo.

Kettukantaan vaikuttaa metsästyksen lisäksi suoraan ilvesten määrä. Ilves ja kettu eivät sovi samoille tantereille, vaan ilves poistaa ravinnosta sen kanssa kilpailevan ketun reviiriltään. Ilvekselle kettu on saaliseläin.

Suuresta jäniskannasta voi olla haittaa, mikäli ne asettuvat taloksi puutarhaan ja alkavat järsiä esimerkiksi omenapuita. Yleensä luonto aikanaan hoitaa asian, ja jä-nisrutto romahduttaa hui-puun kasvaneen jäniskannan jossain vaiheessa.

–Se on mahdollista, että rutto lyö sen aika alaskin. Toivotaan ettei ihan koko-naan, Törrönen tuumaa.

Jäniksiä ja rusakoita on tänä vuonna todella paljon. ARKISTOKUVA: KIMMO KIRVES

Kiinnitysketjun kipinäistä paloja

MARTTI HEIKKINEN

Metsäkonetta kuljettaneen kuljetuslaverin kiinnitysketju aiheutti neljä erillistä maas-topaloa torstaina Lieksassa. Uimaharjuntietä Kontiovaaraan päin matkalla olleesta lavetista roikkunut kiinnitysketju synnytti asfalttiin osu-essaan kipinöitä, jotka lensi-vät viereiseen metsään. Kul-jetuslaveria vastaan ajaneen auton kuljettaja huomasi ki-pinöistä syttyneet metsäpalot ja hälytyi pelastuslaitoksen

paikalle. Lieksan paloasema sai hälytyksen metsäpaloista kello 16.37. Paloja oli sam-muttamassa 11 pelastuslai-toksen miehistön jäsentä neljän tunnin ajan. Kipinät olivat ehtineet sytyttää neljä maastoa kahden kilometrin matkalle Patvinsuon kansai-lispuiston kohdalla. Suurin paloista oli runsaan puolen hehtaarin suuruinen, pie-nin parin neliön kokoinen. Yhteensä metsästä ehti palaa noin hehtaarin kokoinen alue.

PANKAKOSKI

Jääkiekko-kaukalo Valppaalle

Pankkosken koulun pihas-sa oleva jääkiekkokaukalo

siirtyy Pankkosken Valp-paan omistukseen. Kult-tuuri- ja vapaa-ajanlaut-kunta päätti omistajavaih-doksesta viime torstaina. Lautakunta luovutti kauka-lo alueen liikuntatoimin-taan sille edellytyksellä, ettei kaupungille aiheudu kustannuksia.

4.8.2013

● MYYTÄVÄNÄ

Puoleen hintaan! Rajoitetusti!

TYNNYRISAUNA

1.998 €
(1.899 €)

Täydellinen uuni + lasi

UUTUUS! Tynnyrisauna
maisemaikkunalla! Katso lisää!

Eksoottinen menestystuote. Koe tynnyri-
saunan ainutlaatuiset kyyt ja tunnelma.

Tiedustelut/esitykset 02 2590 200
info@ultimatemarket.com
ultimatemarket.com

Hyvä ja nopea perusta!

KIERREPAALU

Terasseihin, piharakennuksiin ja raken-
teisiin. Heti varastosta nopeimmille.

-50%

PIHAVARASTOT
Laaja valikoima alk. 1.690 €

Tiedustelut/esitykset 02 2590 200
info@ultimatemarket.com
ultimatemarket.com

● KIINTEISTÖJÄ

Omalla Maalla LKV

**Oletteko luopumassa
metsätilastanne tai
vaihtamassa kotia?**

**Haluatteko varmistaa
oikean kauppahinnan
kiinteistöillemme?**

- Vältämme maa- ja metsätiloja, omakotitaloja, tontteja ja vapaa-ajan viettopaikkoja Pohjois-Karjalan alueella.
- Ota rohkeasti yhteyttä, niin selvitetään tarpeenne ja katsotaan miten pystymme täyttämään toiveenne!

Mika Elomäki, MTI
044 267 67 67

Mika Venho, MMM, MTI, LKV
045 154 63 85

Länsikatu 15 rak. 4B, Joensuu.

lkv@omallamaalla.fi

Välityspalkkio 3,6 % velattomasta kauppahin-

● TAPAHTUMAT

Avoimet ovet Polvijärven lähiruokailoilla 10.8.2013

**Päivän kohteet: Päivi Piironen saskatoontila |
Karjatila Karhinen | Saarilan maatilamatkailu ja
kotieläinpiha | Polvijärven Liha-aita**

Ilmainen bussikuljetus Joensuusta (bussiin mahtuu 50 hlöä).
Lähtö klo 9 Matkailupysäkillä, Siltakadulta torin kohdalta,
paluu klo 15.30 samaan paikkaan. Ruokailu Saarilassa on
omakustanteinen. Lähiruokailoilta voi ostaa tuotteita.

Ilmoittautuminen 7.8. mennessä:
teuvo.mutanen@polvijarvi.fi tai p. 040 104 6107

Laatutyö pohjoiskarjalaisessa elintarvikeketjussa -hanke
MTK Pohjois-Karjalan MANU-hanke 2012–2014 (Maaseutu maistuu nuorille)
Polvijärven kunta

● KIINTEISTÖJÄ

Uudiskohde ruutukaavalle

As Oy Joensuun Jannenkulma

Koulukatu 23, 80100 Joensuu

Rakennustyöt ovat alkaneet!

Krs	Tyyppi	m ²	Myyntihinta	Velaton hinta
1.	2h+kt+s	37,0	56 800 €	142 000 €
5.	2h+kt+s	38,5	63 480 €	158 700 €

Kysy muista huoneistotyypeistä toimistoltamme!

Aloitusaika

Arvioitu valmistumisaika

heinäkuu 2013

tammikuu 2014

kontiolahti
140

KONTIOLAHDEN KUNTA 140-

Perjantai 9.8.2013

- klo 15.00 Lasten oma päivä, k
Kasvomaalausta, pon
sekä mehua ja makel
Hullut Hattuset - laste
klo 17.00
klo 18.00 - 21.00
Lasten disco, vapaa p
klo 18.00 Senioriteatterin mus
kukasta, Kontiolahder
Ennen näytelmää kah
ja Kotiseutukeskus

Lauantai 10.8.2013

- klo 10.00 - 14.00 Marshall varav
opastus Kontioniemer
klo 10.00 - 17.00 Kontiolahden ei

Toripäivä Kontiolahden tori

- klo 9.00 Tori avataan myyjille,
(Torimyyjien paikkavai
klo 12.00 Virallinen avaus
Steelpannuorkesteri
Avauspuhe; kunnanjo
Hallituksen puolesta, Linda
Kuolet esiintyvät
Kontiolahden seuraku
kappellikuoro Naiskuor
Lauluyhtye Kontiosou
Kuolet esiintyvät
laulettavaan Karjalaist
klo 14.00 Maailman lapset Lukko
Duo Nostalgos
klo 14.30 Rempparinki tanssii ja
klo 17.00 "Kirkko keskellä kylää"
klo 17.30 Pieni iltaohjelma kirkon
klo 18.00 Ehtookellot ja iltasoitto

Sunnuntai 11.8.2013

- klo 10.00 Juhlamessu kirkossa
Juhlalounas seurakunt
Keskuskatu 26
klo 14.00 Juhlakahvit, Kontiola
(Karpalokaaren kautta)
klo 14.00 Kunnan onniteluterv
Ohto-auditorio (Karpal
klo 15.00 Juhla ja juhlakonsert
Karpalokaari 8, Kontiol
Juhlapuhe, kunnanval
Juhlakonsertti solistit
klo 18.00 Urkukonsertti, Kontiol

Tervetuloa tapahtumiin ja juhla-

Kontiolahden kunta

Pysäköinti: Liikuntahallin, kunnan
lun, kirjaston, terveyskeskuksen ja

● KIINTEISTÖJÄ

LUTERILAI

MYYDÄÄN

Joka maassa on omalla
sensa hoiva-alan lainsäädän-
tö ja käytännöt. Infran kun-

- Suomen teiden kunnossa-
pidon olosuhteet ovat vaativia,
joten Destian ja YIT:n asialkkuu-

seudulla on ensi vuoden asia,
jatkuva autoilu alkaa jo kylläs-
tyttää.

kunnalla.
Idea latukart-
Fastroi sorvasi

Kanjalainen 25.9.2013 s. 11

Heikki Lukkarinen (vas.) kertoi Pielisjoen koulun kahdeksaluokkalaisille muun muassa viljatilien elämästä vuodenkierron mukaan.

"Kaikki on mahdollista"

Manu-hanke: Maatila on nuorille yksi vaihtoehto.

KONTIOLAHTI
Jaana Kainulainen

Parikymmentä teiniä tärisee huppareissaan ja tennareissaan puidulla viljapellolla. Riikolan viljatilien isäntä **Heikki Lukkarinen** yrittää puhua tuulen yli.

- Arvutellaanpa vähän. Jos ruisleipä maksaa euron, niin paljon siitä jää viljelijälle?

- 5 senttiä, vastaa **Janne Vartiainen**.

Pielisjoen koulun 8.-luokkalainen osui lähes oikeaan. Vastaus meni sentin verran sivuun. Viljelijälle jää neljä senttiä. Tonista kauraa saa vain sata euroa, ohraa senttiä 140 euroa.

Lukkarinen on lupautunut Manu-hankkeen myötä kerto-
maan nuorille maaseudusta ja viljan viljelystä. Selväksi tulee, että viljanviljelijän toimeentulo on tiukka ja kustannukset pidettävä minimissä. Lukkarinen käy töissä tilan ulkopuolella maata-

loustarvikemyyjänä.

- Viljanviljelyssä täytyy miettiä tosi tarkkaan, mitä tekee. Viljely on puristettu laji, tuumaa isäntä ja esittelee koneitaan, joista uusien on 12 vuotta vanha kylvökone.

Siitten puhutaan maanäytteen analyysistä, apulannasta, kultivoinnista, kalkista, seleenistä ja kyntämisestä. Äkkänselältä menisi osa yli hupun, mutta LUMA-luokkalaisten eli luonnontieteiden ja matematiikan erikoisosaajat ovat sen verran kultivoituneita, että tieto vain muokkautuu päässä kuin maan kynnettäessä.

- Ymmärrettiin ihan kaikki. Meitsi on alan ammattilainen, tuumaa juuri puimurin päältä hypännyt Vartiainen.

Ainakaan kaikki nuoret eivät ole vieraantuneet maaseudusta.

- En välttämättä tekisi maaseudulla töitä. En nyt tiedä. Mutta kaikki on mahdollista,

tuumaa **Mikko Kummumäki** iloisesti. Hänen suvussaan on maatila, joten miljöön on tuttu eikä ajatus ole kaukaa haettu.

Lukkarinen on ollut virallisesti Riikolan isäntä vuodesta 2006. Hänellä on viljeltävää 137 hehtaaria, joista osa on vuokramaita. Puolet alasta on ohraa, 30 prosenttia kauraa ja loput rypsiä ja muun muassa ruista.

- Harjoitamme jonkin verran suoramyyntiä. Kontiolahden kunta ostaa meiltä jonkin verran.

Maaseutu maistuu nuorille eli Manu on hanke, jota hallinnoi MTK-Pohjois-Karjala ja sen toiminta-aika on 1.4.2012-31.12.2014. Hankkeessa on mukana 25 pohjoiskarjalaista maatilaa. Hanke kustantaa linja-autokyydytykset, joten sen ansiosta nuorten on mahdollista päästä maaseudulle ja oppia asioita paikalla.

MAAVARA 207 mi

Uusi Dacia S
Upea das cr

DACIA STEPWAY:
mediajärjestelmä (7-
USB-liittimet, Bluetooth,
kaukosäädin) • il-
densäädin • ajotiet
16" erikoisvanteet, y

Uusi Dacia L
Iso das tilaf

DACIA LODGY on
seitsemän henkeä -
mukavasti. Sisätilat
neltavuus tarjoaa t
- lavaratilaa on jopa

DACIA
GROUP FINLAND

SANDERO dCi 90 An
STEPWAY Tce 90 Pr
LODGY Tce 115 Aml
DUSTER 1.6 16V Ice
DUSTER 1.5 dCi Styl
Kuvien autot lisävarust

Av

Terveyttä pyörille ja piuhuille

Haja-asutusalueiden perusterveydenhuoltoon on pyörillä kulkeva resepti.

Keskustelu jumiuttaa terveyspalvelujen turvaamisessa, kun pitäisi puhua toimimattomien logiikoiden räjäyttämistä.

–Meillä on sellainen terveydenhoidon tehdasmalli, jossa on yksi yksikkö. Jos on tikku sormessa tai sydän pysähtyy, niin sinä lähdet väkisin kaukaa sinne jonottamaan, päivittelee europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen (kok).

Nykyinen systeemi on niin raskas, että ihmisiä koitetaan suorastaan estää tulemasta terveydenhuoltoon.

Haja-asutusalueelta katsottuna näyttää melkein päältä, että maaseutu ei enää tyhjene, vaan sitä tyhjennetään viemällä peruspalvelut mahdollittoman kauas.

USKALLUSTA KUNTIIN

Haja-asutusalueiden ikäihmisten terveyshuolek ovat usein perusinfektioita tai pitkäaikaissairauksiin liittyviä kontrollitarpeita.

Pietikäisen mukaan terveydenhuollon muovi-penkien kuluttajista 60-70 prosenttia on tällaisia potilaita. Heitä voitaisiin palvelulla paremmin ja edullisemmin esimerkiksi kiertävällä terveysbussilla. Samalla karsittaisiin päivystyksessä istuvia ja vapautettaisiin resursseja sairausaloille.

–Maailman kriisialueilla on SPR:n busseja, joissa on leikkaussali. Perusterveyspalvelut voidaan helposti siirtää pyörän päälle, painottaa kansanedustaja Merja Mäkilä-Ropponen (sd).

Hän perää Joensuun seudulla uskallusta pilotointeihin. Kustannuskohtuutta niihin saadaan yhteistyöllä.

–Harvaanastut alueet ovat keskusten välillä, joten bussi-investointi voisi olla useamman kunnan

yhteinen. Eivätkä peruslaboratorioita tekevät laitteet ole kalliita. Pääasia on nyt, että pilotti toteutettaisiin ja saatisiin kokemuksia siitä.

SYKE KUULUU KAUS

Laboratoriokokeet, EKG ja sairaanhoitajan palvelut kulkevat pyörillä vaikka pihaan asti. Nettiyyhteyden kautta kammariin saadaan myös lääkäri ja diagnostiikka.

–Esimerkiksi kotisairaanhoidoja saa etäyhteyden lääkärin, joka voi vaikka 50 kilometrin päästä kuunnella sydämen ja keuhkot, kertoo Mäkilä-Ropponen.

–Erikoislääkäri voi vielä arvioida tarvitseeko sinne keskussairaalaan lähtä ollenkaan.

Omahoitopalvelut on yksi tapa soveltaa etäyhteyttä terveydenhuoltoon. Joensuun seudulla sellainen palvelu auttaa esimerkiksi veronhennuslääkäreiden käyttäjiä. Mäkilä-Ropponen kannustaa reilummin tähän suuntaan.

–Koko ajan on enemmän kansalaisia, jotka pystyisivät ja haluaisivat itse seura-

Jos on tikku sormessa tai sydän pysähtyy, niin sinä lähdet vaikka kuinka kaukaa sinne jonottamaan.

SIRPA PIETIKÄINEN

ta esimerkiksi sokeri- tai veri-arvojaan. Nyt kun resurssit ovat niukat, tämä pitäisi mahdollistaa.

Puuvajassa lonkkansa murtanut pääsee nopeammin hoitoon, kun hänen ei tarvitse kilpaila päivystykseen resursseista pienten vaikeiden ja rutiiniasioiden kanssa.

–Eli hoidon laatu paranee kummassakin kohderyhmässä ja säästöä syntyy, summaa Pietikäinen.

TEKNIKKÄ PELOTTAA

Mistä muusta kuin aineesta rahanpuutteesta toteutus kiikastaa?

–Muutos on yllättävän vaikea saada aikaan. Korjattavaa on kansalaisten, ammattilaisten ja päättäjien asenteissa, mieltii Mäkilä-Ropponen, ja Pietikäinen on samaa mieltä.

–Kaikkein vaikein elementti on nyt kahden korvan välillä.

Tekniikan mukaantulo terveydenhuoltoon pelottaa monia. Mutta eipä kiireinen terveyskeskuslääkärin ole aina vastaanotolla

täysin läsnä potilaan ongelmassa. Mäkilä-Ropponen, joka tunnustaa vajavaisuutensa teknologisten sovellusten käyttäjänä, korostaa kuitenkin ruudulla kohtaamisen ja etäyhteyden vahvoja puolia.

–Se voi olla parempaakin kohtamista kuin vastaanotolla. Ikäihminen saa puhua asioistaan omassa kodissaan, eikä ole sitä vastaanoton jännittämistä ja hermostumista.

Kansanedustaja on nähnyt toiminnassa onnistuneita kohtauksia kotisairaanhoidajan, potilaan ja etälääkärin kanssa.

INVESTOINNILLA SÄÄSTÖÄ

–Muutos vaatii hetkellisesti alkuinvestointeja, koska emme kuitenkaan pysty heti karsimaan laitospaikkoja. Tässä se patti on, myöntää Pietikäinen.

Nykyinen muutos- ja murrotilanne antaa Mäkilä-Ropponen mukaan nimenomaan mahdollisuuden läpiviedä muutoksia.

–Muutaman vuoden investointi mahdollistaa sen, että päästään todella sää-

tämään, huomauttaa Pietikäinen.

Euroopan Unionissa on käynnissä E-terveysohjelma, jonka painotus näkyy myös alueellisesti rahoituksessa. Pietikäinen kannustaa nyt hakemaan siltä rahaa terveydenhuollon uusien toimintamallien kehittämiseen.

HOIDON LAATU

Ja taas päädyttiin puhumaan rahasta, kun ensisijaisista olisi hoidon laatu.

Palataan vielä siihen haja-asutusalueen ihmiseen, joka murtaa lonkkansa puuvajassa. Pietikäinen avaa hänen tilannettaan:

–Leikkaus pitää tehdä kuuden tunnin sisällä murtumasta, koska se nopeuttaa välttämättä kuntoutumista. Heti leikkauksen jälkeen kotiin, koska kotona kuntoutuu parhaiten.

Kotona kunnan seuranta tekee terveysbussin väki. Mäkilä-Ropponen mukaan on arvioitu, että 20 prosenttia terveyskeskuslääkäreiden asiakkaista voitaisiin siirtää sairaanhoitajille ja fysioterapeuteille.

–Bussin mukana kulkee myös liikkuva apteekki, että lääkkeetkin saadaan kotiin, muistuttaa vielä Pietikäinen.

Kuntaliitokset ovat yksi uusi syy turvautua pyörin ja piuhoihin perusterveydenhuollossa. Isoimmat kuntakoot viimeistään tekevät nykyisestä toimintamallista aikansa eläneen. ANNICA SUVIUO

Sirpa Pietikäinen.
KUVA: ANNIKA SUVIUO

Merja Mäkilä-Ropponen.
KUVA: MARKO PUUMALAINEN

Maaseutu-TET

Yläkoulun nuori- oletko ajatellut, että voit suorittaa TET-harjoittelun maaseudulla? Maaseutu-TET jakson aikana voit saada tuntumaa eri ammanteista ja voit tutustua maaseudun mahdollisuuksiin sekä työelämään maaseudulla.

Yhteistyöyrityksissämme pääset osallistumaan esimerkiksi maatalon töihin; eläinten ruokintaan ja hoitoon sekä hyvinvoinnista huolehtimiseen, koneiden käyttöön, kasvien viljelyyn.

Maaseutu-TET yrityksiä on osoitteessa www.mtk.fi/manu ja lisää löytyy Maaseutu maistuu nuorille, MANU-hankkeen kautta. Opettajasi ja OPOsi tietävät myös Maaseutu-TETin käytännön järjestelystä.

Ota yhteyttä ja kysy lisää: MANU-hanke Terhi Lehikoinen, p. 0400522100, terhi.lehikoinen@mtk.fi

METSÄ-TET

Metsä-TET tarjoaa Pohjois-Karjalan alueella mahdollisuuden tutustua useaan eri metsäalan ammattiin. Nuori saa laajan näkemyksen, mitä töitä metsätalouden piirissä käytännössä tehdään. Metsä-TET jakson aikana jokainen päivä on erilainen, jossa tutustutaan esim. koneelliseen puunkorjaukseen, puutavaran kaukokuljetukseen, metsänhoitotyöhön, metsäsuunnitteluun tai eri metsätoimihenkilöiden työnkuvaan maastossa sekä toimistoilla.

Metsä-TET jaksolle voit hakea internetissä osoitteesta www.metsäopetus.fi/tethaku

Koulun yhteyshenkilö ottaa sinuun yhteyttä sekä laatii ohjelman kyselyllä jaksolle.

Metsäalan ammatit osoitteessa

METSÄOPEUS.FI

Toimivat ratkaisut maatilayrityksesi tarpeisiin

Nordean maatalo-asiaikkana sinäkin hyödyt Euroopan voimakkaammin kehittyneitä maatalousalueita kertyneestä osaamisestamme. Laaja verkostomme voi olla myös sinun käytössäsi.

Ota yhteyttä Nordea Yrityspalveluun ja kysy lisää! Varaa aika tapaamiseen numerosta 0200 2121 (pvm/mpm) ma-pe 8-18.

Teemme sen mahdolliseksi

Joensuu
Sivakatu 10
0200 3000
nordea.fi

Nordea

Maakaa

Matkalla maistuvalle maaseudulle

KOULULAISET

Sormet porkkanapenkkiin ja satoa korjaamaan! Sen jälkeen kuuluu vain rouskusta, kun Viinijärven koulun 8. luokan oppilaat ottavat tuntumaa puutarhailan elämään.

– Kuinka moni teistä on syönyt parsaa, Maija Kakriainen kysyy Puomäen puutarhalla parveilevilta nuorilta.

Räntäsateista taivasta kohti nousee vain muutama käsi. Sitä useampi tuntuu muistavan suomalaisessa viihdesarjassa lanseeratun, kyseiseen vihanneeseen liittyvän lausahduksen. Parsan hienostunut maku on vähemmän tuttu juttu.

– Minulle on jäänyt mieleen muuan 70-luvulla käytössä ollut oppikirja, missä kerrottiin, että ”Kun osaat syödä parsaa, olet sivistynyt”, Kakriainen tuumaa.

– Nyt siis äkkiä googlaamaan asia!

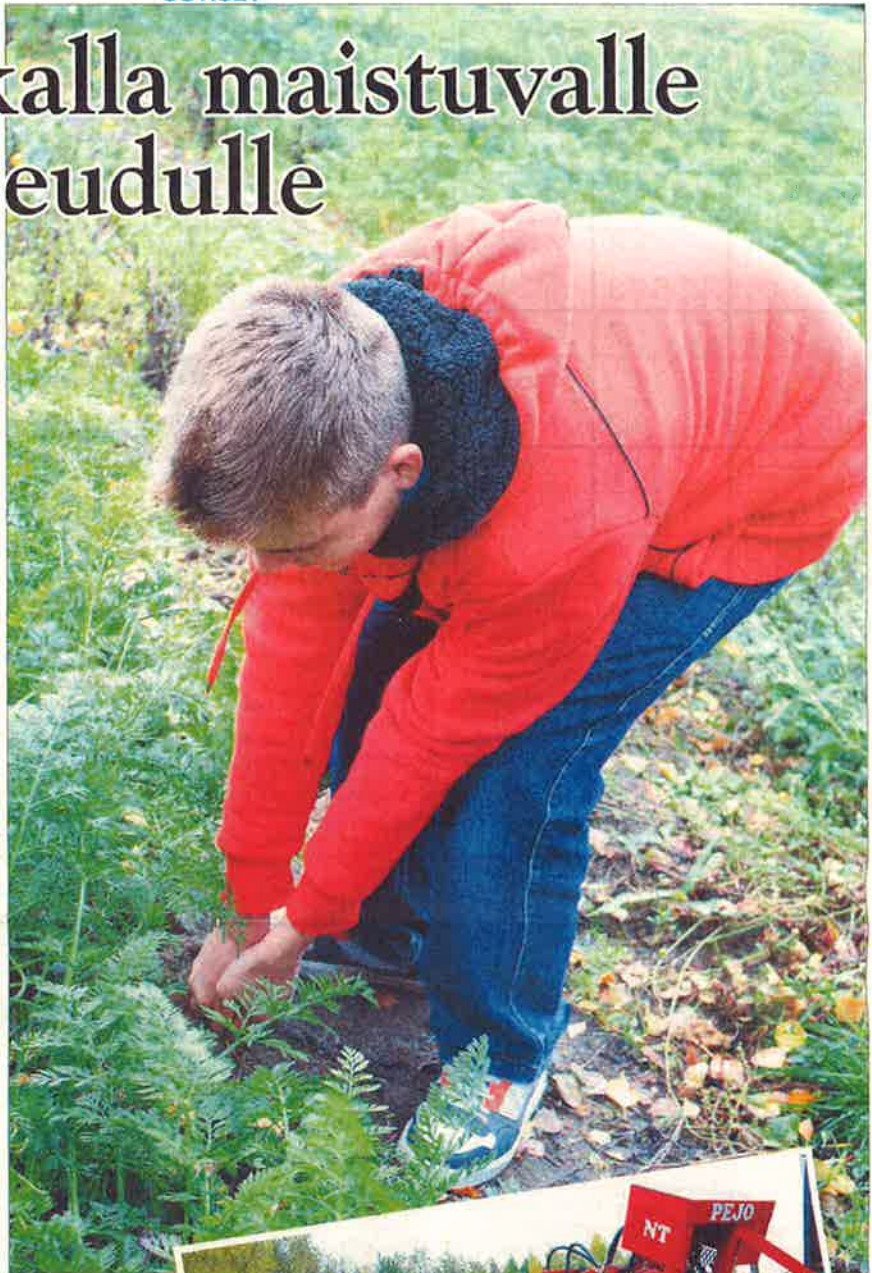
Maaseudun työelämään tutustumaan

Manu-hankkeen – pidemmän sanottuna Maaseutu maistuu nuorille – hankkeen – projektipäällikkönä työskentelevä Maija Kakriainen on tutustunut yhden jos toisenkin pohjoiskarjalaisnuoren maaseudun ilmiöihin. Viime vuonna alkanen, kolmivuotisen hankkeen aikana on järjestetty maatilavierailu poikkeuksellisesti – peruskoululaiset ovat päässeet tutustumaan lypsykarjatiloihin ja astelemaan viljapeltojen vierustilla, muun muassa.

”Kun osaat syödä parsaa, olet sivistynyt.

– Nyt tosin olemme ensimmäistä kertaa puutarhatilalla, Kakriainen täsmentää saapastellessaan kahdeksaluokkalaisten vanavedessä parsaviljelmiltä porkkanapenkkin aarelle.

Manu-hankkeen ideana on antaa nuorille kiinnostavaa ja asiapitoista tietoa maaseudun tarjoamista mahdollisuuksista jatko-opiskelun, työpaikkojen ja yrittämisen suhteen. Vierailu Puomäen puutarhalla vaikuttaa tässä suhteessa ajaneen asiansa hyvin: tilalla poikkeuksellisesti Viinijär-

Tomi Jolkkonen (yllä olevassa kuvassa) nostaa maan uumenista jättiporkkanaa – kaksi käsin. Porkkananostokoneeksi aika moni oppilas tämän (pikku kuvassa olevan) laitteen arvasikin. Porkkanoiden lisäksi laitteella voi nostaa myös muut maatalaiset juurekset, kuten punajuuret ja palsternakat.

ven koulun oppilaista jo kolme on pyrkinyt päästä tet-jaksonsa ajaksi tilalle töihin.

Maaseutu tosiaan maistuu myös nuorille.

Puolitoistakiloinen porkkanaa

Puomäen puutarhalla liperiläisnuoret paitsi silmäilevät tiliäisiksi muurtuneita parsakastustoja, myös rouskuttavat porkkanoita. Ja milaisia porkkanoita! Omin kätösin maasta kiskottuja

jättiporkkanoita.

– Kookkaimmalla tästä penkistä nostetulla jättiporkkanalla on ollut painoa puolitoista kiloa. Tänä vuonna juurekset eivät kuitenkaan aivan niin isoiksi kasva. Kuiva kevät kun sai aikaan sen, että satokausi lyheni alkupäästä,

Puomäen puutarhan yrittäjä Jukka Kinnunen kertoo.

Ihmeteltävää oppilaille riittää myös monenmoisia kojeissa. Puutarhatilalta kun löytyy niin kastelulaitteita kuin porkkananostokonekin.

– Vaan mikä se tämä mahtaa olla, Kinnunen kysäisee esitellessään Espan-

jasta tilattua, melko pienikokoista laitetta.

Konetta, mitä tuskin yhdeksäntoista vuorokauden kuluessa löytyy.

– Valkosipulin istutuskone, arvaa yksi oppilaista. Jätettäkään mainitsematta, että arvausta edelsi koko joukko vihjauksia voimakkaantuoksuista, vaaleasta viljelyskasvista. Faktatieto mikä faktatieto.

Hanna-Leena Kunttu

Riihikyttäntien
20-vuotisjuhlanäyttely avataan
nantalon aulassa tulevana maanantaina.
Historian havinaa on katseltavissa
marraskuun 8. päivän saikka.
Vainainen juhluvuoden tilaisuus vietetään
2. marraskuuta auditoriossa.
Tuolloin näytelmän kuullaan
muun muassa elokuvaa ja
ja käsikirjoittaja Markku Pölösen
puheenvuoro.

laisittain

”Tärkeäähän on, että kaikki voivat ruokaa syödä.

– Tärkeäähän on, että kaikki voivat ruokaa syödä, Järvenpää toteaa. Tärkeäähän on, että kaikki voivat ruokaa syödä, Järvenpää toteaa. Tärkeäähän on, että kaikki voivat ruokaa syödä, Järvenpää toteaa. Tärkeäähän on, että kaikki voivat ruokaa syödä, Järvenpää toteaa.

Kari Perppä

Päivähoitoselvitys valmistuu joulukuussa

ANU SAARELAINEN

Nurmeks kaupunginhallitus on antanut selvityksensä kaupungin tarkastuslautakunnan viime vuotta koskevan arviointikertomuksen huomioihin ja parannusehdotuksiin.

Lautakunnan mielestä kaupunkiin tulee rakentaa uusi päivähoitoyksikkö. Tänä vuonna oli tarkoitus käynnistää

ryhmäperhepäiväkodin rakentaminen Porokylän koulun (kuvasa) yhteyteen. Asiaa kuitenkin lykättiin kustannusnousun vuoksi. Selvitystyö päivähoiton järjestämisestä valmistuu joulukuussa.

Tarkastuslautakunta oli huolissaan myös pitkäaikais-työttömistä. Sosiaalilautakunta esittää ensi vuoden budjettiin kuntouttavan työtoimen-

nan resurssien lisäämistä.

Arviointikertomuksessa moitittiin sitä, että rakennus- ja ympäristölautakunnalle ei ollut asetettu tavoitteita. Kaupungin selvityksen mukaan teknisen toiminnan tavoitteet käsittivät yleisellä tasolla myös rakennus- ja ympäristötoimen. Tarkastuslautakunta piti kiinteistöjen suuren peruskorjaustarpeen syynä

säästöjä kiinteistöjen kunnossapidossa. Kaupunginhallitus korostaa vastauksessaan toimintastrategian toteuttamista.

Arviointikertomuksessa esitetty Pielis-areenan käytön tehostaminen kuuluu myös kaupungin uuteen strategiaan. Lautakunnan huoleen kaupungintaloudesta kaupunginhallitus vastaa nuottavuosohjelmalla.

NURMES

Neuvottelu-päätöstä oikaistiin

Kaupunginhallitus hyväksyi oikaisuvaatimuksen, joka koski päätöstä osallistua Lieksan esittamiin neuvotteluihin yhdistymisselvityksen tekemisestä.

Samalla kaupunginhallitus teki uuden päätöksen, jonka mukaan yhdistymisselvityksen tekeminen valmistellaan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi marraskuun aikana.

NURMES

Arkistointiin kaivataan ratkaisua

Julkisen hallinnon asiakirjojen pitkäaikaiseen säilyttämiseen kaivataan kunnissa ratkaisua. Nurmeks kaupungin mielestä julkishallinnon yhteisen sähköisen säilyttämisen ratkaiseminen kuuluu valtiovarainministeriölle.

Kaupunki kysyykin ministeriöltä, mihin toimiin ministeriö aikoo ryhtyä, että julkishallinnolle saadaan yhteinen sähköinen säilyttämisen ratkaisu.

NURMES

Sote-ryhmä nimettiin

Kaupunginhallitus on nimennyt Nurmeks edustajiksi Nurmeks ja Valtimon yhteiseen sote-muutosryhmään sosiaalijohtaja Ritva Tilkan, kaupunginkamreeri Jari Lamplaan ja kaupunginjohtaja Aako Saatalin.

Sote-muutosryhmän tehtävä on valmistella sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdistämistä saman organisaation vastuulle. Nykyisin Nurmeks ja Valtimon terveyspalvelut hoitaa terveyskeskuskuntayhtymä, mutta sosiaalipalvelut kumpikin kunta hoitaa erikseen.

Nurmeks kahdeksannen luokan oppilaat saivat paljon tietoa luomulehmätuotannosta Maunolan tilan isännältä Jere Jääskeläiseltä.

Karja tarkenee lumessa

Kirkkokadun koululaiset tutustuvat monipuolisesti maatalouteen Manu-hankkeen aikana.

JYRÖ NEVALAINEN

Kirkkokadun koulun kahdeksaluokkalaisten Jenni Ruokolaiselle oli Maunolan maatilalla Höljäkässä yllättävä tieto se, että lehmät saavat laiduntaa vapaina metsässä ja ne kestävät kevyesti 35 asteen pakkasiakin ulkosalla.

Koulussa valinnaisaineena maa- ja metsätaloutta sekä puutarhanhoitoa opiskelevaa Ruokolaisesta kiinnostaa etupäässä maatalous, varsinkin lehmät ja peltotyöt.

– Meillä on peltotähti Lipinlahdessa, ja olen tehnyt maatalouden perustöitä, kuten ajanut traktoria ja poiminut mansikoita, hän kertoo.

Monet maatalouden asiat ovat tuttuja jo siksikin, että hänen äitinsä toimii Pro Agrian neuvojana.

Ruokolainen kuului oppilasryhmään, joka vieraili tiistaina Maunolan emolehmätilalla biologian ja maantiedon lehtorin Tiina Tunkkarin johdolla.

Samana luokan Topi Rantalalla tilalla kerrotut asiat olivat enimmäkseen tuttuja. Häntä kiinnostaa opinnoissaan eniten maatalous.

”Olen tehnyt maatalouden perustöitä, kuten esimerkiksi ajanut traktoria ja poiminut mansikoita.”

Jenni Ruokolainen

– Asun Ylikylässä. Meidän pellot ovat vuokralle eikä meillä ole karjaa. Mutta omasta metsästä olen tehnyt polttopuita, hän kertoo.

Rantala sanoo, että hänellä on suurin piirtein käsitys siitä, mitä töitä maataloilalla tehdään. Niinpä hän Ruokolaisen tapaan seuraa ainakin isoja uutisia, jotka koskevat EU:n tekemiä, maataloutta koskevia päätöksiä.

Hyvinvointi tärkeää

Maunolan tilalla nuoret tutustuivat luomulehmä-tuotantoon. Lisäksi heille kerrottiin tilan tietoja, kuten pinta-ala, viljeltävät kasvit, emolehmistä ja -roduista, eläinten ruokinnasta, hoitomenetelmistä ja eläinten hyvinvoinnista. Entistä tunteikkaampi tulivat myös eläinten hyvinvointi, vuodenkierto emolehmätuotannossa ja tuotantonäkömät.

Tilan emäntä Ann-Cristine Jääskeläinen ja isäntä Jere Jääskeläinen esittelivät talon sisätiloissa olevaa karnavalontarjoajajärjestelmää, jolla voi seurata navetan lisäksi sen piha-alueen tapahtumia.

Jääskeläiset korostivat, miten tärkeää vasikoiden on saada terminaitoa emästään. Mikäli vasikka ei sitä syystä tai toisesta saa noin kolme tuntia syntymästään, se menehtyy, hoidettiinpa sitä miten hyvin tahansa. Niinpä he tarpeen tullen varmistavat vasikan terminaiton saannin lypsämällä sitä itse emoleh-

mästä.

Tiistaina maatilalla oli myös Nurmeks maaseutusihteeri Jukka Heikkinen, joka kertoi maatalouden merkityksestä Nurmekselle ja ympäröivälle maaseudulle.

Työpajoja

Kouluun on perustettu teemapäivien ajaksi työpajoja, joissa käytetään lähiseudun raaka-aineita tai ainakin maakunnassa tuotettuja. Pajat ja maatilavierailu täydentävät toisiaan siten, että maatilavierailulla tietopuolinen anti keskittyy kotieläinasiain ja vilja, kasvikset,

kala, kananmunat ja marjat tuodaan esille pajatoiminnassa.

Ruokapalvelutyöntekijä Ella Heikkisen johdolla koulun keittiö tarjoaa lähiseudun raaka-aineista tehtyä ruokaa. Aterioissa käytetään muun muassa Pielisen Kalajalosen tuotteita, munia Lipposen kanalasta, Pielisjärven leipää ja Peten Marjatilän tuotteita.

Oppilaat valmistivat työpajoissaan myös tietoiskuja keittiön seinälle. Niinpä seinällä saattoi tutkailla, millainen on kannanmunan tie kanalasta keittiöön.

MIKÄ: Manu-hanke

- Maaseutu maistuu nuorille -hanke eli Manu-hanke on kolmivuotinen Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen rahoittama hanke, joka kestää ensi vuoden loppuun saakka.
- Rahoitus tulee valtion

- budjetista ja Euroopan maaseudun kehittämisen maaseuturahastosta.
- Hankkeen hallintoja MTK-Pohjois-Karjala yhteistyökumppaneineen maksaa yksityisrahoituksen.

TAPAHTUMAT

LARGEST
ICE DOME

JÄÄKUPOLIN AVAJAISET

la 18.1. klo 12-16 Juuassa,
vanhalla urheilukentällä. Vapaa pääsy.

Klo 12 Tietoisku jääkupilakentamisesta

Kunnan valtuustosali (Poikolantie 1)

Apulaisprofessori Arno Pronk, tulkkaus Hugo Sanders

Klo 12 Ohjelmallinen avajaistapahtuma

Vanha urheilukenttä (Koskelantie), opastus kuutostieltä.

Poroajelua, lasten moottorikelkkailua, curlingia, savusauna,
napakelkka, pulkkamäki, lumiveistoksia ja lämmittelyliikuntaa.

Myytävänä mm. hernekeittoa, muurin pohjalettuja,

loimulohta ja leivonnaisia.

Klo 14 Avajaisseremonia

Alankomaiden Suomen-suurlähettiläs

Henk Swarttouw. Musiikkia ja sketsejä.

Häikäisevä Jääkuningatar-valoshow.

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Ice
Queen

www.juuka.fi

Pohjois-Karjala

Ekotassu

Näe hyvä LÄHELLÄSI

-seminaari

Aika Ke 29.1.2014 klo 10 - 15

Paikka Temple of Challenge, NetWork Oasis,
3 A talo 4. kerros

Joensuun Tiedepuisto Länsikatu 15, Joensuu

Klo 9.30 Aamukahvit

Klo 10.00 Tervetuloa

Luomu- ja lähiruuantuotanto ja markkinat meillä

& muualla. Yritysasiantuntija, toiminnanjohtaja

Johanna Rinnekari, ProAgria Pohjois-Karjalan

Maa- ja kotitalousnaiset

Luomu ammattikeittiössä,

Hankepäällikkö Anu Arolaakso, EkoCentria

Klo 10.30 Lähiruuan aluetaloudelliset vaikutukset

Tutkija Leena Viitaharju,

Helsingin yliopiston Ruralia- instituutti

Klo 11.15 Miten paikallisuoman saastavuutta tulisi kehittää?

Tuottaja, jalostaja Kirsi Jaakkola,

Jaakkolan Peruna & Liperin Juurespakkaamo

Markkapaällikkö Raimo Hirvonen,

S-market Polvijärvi

Äiti Maarit Marjeta, Perhekoti Topinka

Klo 11.45 Tulevaisuuden kuluttaja

Toimitusjohtaja Sara Suvinen,

Mainostoimisto Fabrik

Klo 12.15 Kahvit lähiruokaherkkujen kera

Lähiuokakevnyys, Nörtti-Teron ja Kalevi Kois-

tisen monologi, Ohjelmatoimisto The Little Big

Music

Klo 13.00 Maistuuko lähiruoka koulussa?

Mitä lähiruoka opettaa?

Nurmeksen kirkkokadun koulun maatilapäivä ja

lähiruuan reitti Kouluravintola Presidenttiin

Projektipäällikkö Maija Kakriainen, MTK

Pohjois-Karjalan Manu -hanke

Klo 13.45 Lähiruokaa - totta kai!

Hallituksen lähiruokaohjelma - miten lähiruokaa

edistetään vuoteen 2020 mennessä?

Lähiuokakoordinaattori Kirsi Viljanen, Maa- ja

metätalousministeriö

Klo 14.15 "Vain paras on kyllin hyvää"

Luomu ja lähiruoka ravintolassa ja kaupassa

Keittiömestari Antti Vahtera

Klo 15.00 Seminaari päättyy

Yhteistyössä: ProAgria Pohjois-Karjalan Ekotassu -hanke,
Maa- ja kotitalousnaiset, Pohjois-Karjalan aikuisopisto, Pikes,
Ketä, EkoCentria, MTK Pohjois-Karjalan Manu -hanke
Osallistumismaksu 20 € + alv

Ilmoittautumiset viimeistään pe 24.1.2014:

Kurssipuhelin 040 301 2401, www.ajuri.fi,

joensuu@proagria.fi

TYÖSUORITUKSIA

Hei ihmiset!

Tuokaa pyörät huoltoon nyt
niin isän ei tarvitse kor-
jata niitä kaikkia sitten
huhtikuussa. t. Katja ja Joni

Olemme valtuutettu
takuuhuoltokorjaamo näille merkeille:
Tunturi, Crescent, Monark, Nishiki,
Felt, Nopsa, Jamis, Heikama,
Merida, Jupiter, Carraro.
Huollamme ja korjaamme
toid myös kaikki muut merkitkin!

**TÄYSI-
HUOLLOT
TAMMIKUUSSA**

-25%

**JOENSUUN
PYÖRÄHUOLTO**

30
vuotta

HUOLLOT VARAOSAT TARVIKKEET

TORIKATU 28 JOENSUU, p. (013) 129 490 / 045 632 8377
www.joensuunpyorahuolto.com

TOR

F

RIK

C

11-v

(The

apu

myi

FOX

AI

Ka

Ar

S

O

me

nu

tak

yhd

kiin

palj

koti

tä h

670

ja e

lain

use

Sai

dell

syn

rois

nail

Me

mie

rats

ster

Suo

Ven

Tari

nek

ma

siit

Sai

jäl

nisi

Kasiluokkalaiset tutustuivat maatilalla emolehmätuotantoon

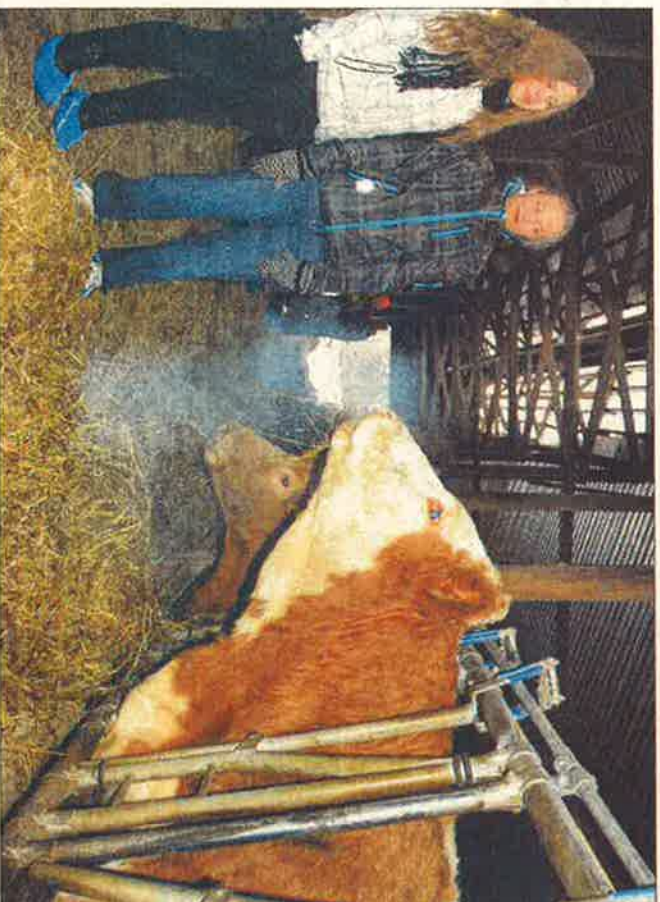
JARI PARTANEN

Tartu ja Markus Hjalmarssonin maatilalla emolehmiä saivat viime viikolla uutta ihmeteltävää, kun pihatonaavetaan pölähti useita kymmeniä kummun koulun kasiluokkalaista. Kyse oli Maaseutu maistuu nuorille -hankkeesta, jossa nuorille esitellään maaseutueläin- ja kerrotaan maaseudun tarjoamista mahdollisuuksista.

Venla Rummukainen ja Iida Heikkinen 8D:itä tutustuvat Hjalmarssonien maatilalla muiden koululaisten mukana. Kummallakaan ei ole varsinaista kosketusta maatiilojen jokapäiväiseen toimintaan, mutta Heikkisellä on tuntuun alaan.

- Äidin kummitytöillä on maatia ja olen vierailut siellä nuorempana sekä hoitanut lehmää, Heikkinen keroi.

Heikkinen ja Rummukainen tuumasivat, että maatalous ei ole kummunkaan ammattivaihtoehto, vaikka tulevaisuudesta ei aita tiedä. - Käytin joskus aiemmin vastaavalla vierailulla Smon lauantai- ja tiistai-iltoja.

Venla Rummukaisen (vas.) ja Iida Heikkisen vieressä oli mukkeita emolehmiä.

uuden navetan valmiiksi.

Kummunkaan ei ole sen kumminkin pohjittanut maatalouden tulevaisuutta Suomessa, mutta molempien mielestä maatalous kuuluu Suomeen.

- Käytin joskus aiemmin vastaavalla vierailulla Smon lauantai- ja tiistai-iltoja.

Rummukainen ja Heikkinen totesivat.

Maatalous tarvitsee työntekijöitä

Maaseutuasiainmies Teuvo Mutanen keroi, että maatalouden käynnissä on noin 2 600 haitta- ja tuho-

viljalla.

- Outokummussa on enää

parikymmentä mattoilaa, mutta ne tuottavat edelleen viisi miljoonaa litraa maata, joka tekee yli 200 000 litraa tilaa koki. Naudanlihaa tuotetaan kahdeksalla tilalla.

Mutanen muistutti, että viljelijöiden keski-ikä on yli 50 vuotta. Maatiloilla tarvitaan sukupolvenvaihdoksia ja muitakin työntekijöitä. Maatalousyrittäjien vanheneminen on alan suuri haaste.

- Teidänkin kannattaa miettiä tulevaa alanvaihtoa. Maataloudessa tarvitaan paljon erilaista työtä. Tämä ei ole mitään liukuhinayötä, jokainen päivä on erilainen, Mutanen evästi nuoria.

Taru Hjalmarsson kysyi nuorilta, että kuinka moni on tällä hetkellä maatalouden kanssa tekemisissä. Käsiä ei noussut ylös kuin muutama.

Hjalmarssonien tilalla eläimistöä on kasvanut viime vuosien aikana alun 40-50 eläimestä yli sataan. Emolehmiä on yli kuusi kymmentä. Tila on luomutila.

Aamupäivän ohjelmaan kuului myös pihatonaavetaan tutustumisen lisäksi projektishteeri Terhi Lehtosen vetämä osuus, jossa kuultiin lisää Mannin hankkeesta ja tunnustettiin viljelijöiden osaa.

Kolme loukkaantui kolarissa Polvijärven-tiellä

Kolme miestä loukkaantui henkilöauton ja pakettiauton törmäyksessä perjantai- ja lauantai-ajoina Polvijärven-tiellä Outokummussa.

Pelastuslaitos kuvaa kahden loukkaantuneen tilaa vakavaksi. Pakettiautossa yksin matkustanut loukkaantui onnettomuudessa lievemmin. Kallit onnettomuudessa loukkaantuneet vietiin keuhkussairalaan.

Onnettomuus tapahtui hieman puoli seitsemän jälkeen aamulla, kun Polvijärven suunnasta tullut henkilöauto ohitti jalkankulkijan ja auto lähti ilmeisesti väistöliikkeen jälkeen heitteletettävään päätäreen vastaan tulevan kaistalle.

Henkilöauto törmäsi vastaan tulleen pakettiauton keulaan.

Pelastuslaitoksen tietojen mukaan henkilöauton kuljettaja ei ilmeisesti huomannut jalkankulkijaa ajoissa ja joutui tekemään väistöliikkeen. Jalkankulkijalla oli vaaratilassaan heilas-

Kman suojelijaksi n Lohikuningas -kisaan

edon Lohikuningas -kilpailu ja Mäkelinmäen tapahtuma muodostavat yhessä keskeisen suurtapahtuman. Tapahtuma järjestetään jo 32. kertaa.

neistä. Kesäpäätösmat-
neille vakanasuokkail-
a kesällä ja monille al-
lveu- ja matkailuyri-
teihin merkittävää pi-
niektiä jokapäiväisen
hankintaan.

säätöpaikannan ansio-
sine paiton kesävierasta
Kesä-Karjalaan ja voi-
in sanoo, että he tuovat
aan kesän melle. Min-
hden kunnatöiden väki-
hden kunnatöiden väki-
hden kunnatöiden väki-
hden kunnatöiden väki-

hden kunnatöiden väki-
hden kunnatöiden väki-
hden kunnatöiden väki-
hden kunnatöiden väki-

hden kunnatöiden väki-
hden kunnatöiden väki-
hden kunnatöiden väki-
hden kunnatöiden väki-

eltä aikuisille naisille

Maidon lähteellä

□ Miiskun tilan lehmät,
sonnit ja vasikat saivat
poikkeuksellisen paljon
raputusta, kun kymme-
nen yhdeksätoikkalais-
ta tutustui maidontuo-
tantomon.

□ Jokainen vierailijoi-
sta juo maitoa, mutta ku-
kaan ei siis haluaisi ryh-
tyä tuottamaan.

Rätkkyvän yläkoulun yhdeksännen luokan ma- ja metsätaloustyöryhmä pääsi opettajansa Anita Steedlin kanssa käymään kunnittalalla Tarja ja Juhla Lammimäen luona Miiskulla.

Tarja Lammimäki oli käynyt jo koululla pohjustamassa edellisellä viikolla tilavierailia keuhkotautia oppilaille maataloudessa yleensä ja maidontuotannosta omalla tilallaan.

– Vastakohtatun koulujen ja maatilojen välillä on tärkeää, että saadaan nuorille tietoa maatalousmaailmasta ja eläintuotannosta, Tarja Lammimäki korostaa.

Maatilavierailu on osa MTK Pohjois-Karjalan Maaseutu-maailman nuorille -hanketta. Maailman-hankkeen tavoitteena on tehdä alkutuotannasta tutuksi nuorille ja innostaa nuoria maaseutumatkailuun.

Hanke alkoi vuonna 2012 ja jatkuu tänä vuonna toista kertaa. Rahoituksesta vastaa ko. Itä-Suomessa vai pikaist-ko sanoo kuten asia on, koko Suomessa.

– Jokainen voi miettiä, onko toiminut jatkamiselle mahdollisuutta, kun kisaä konistoin keski-ikä on ylitetty jo eläkevuodet ajet sil-ten! Omeksi meitä ahtajia riittää.

Kitee-Seuralle lisää arkistotilaa Seurojen arkistot asiallisiin tiloihin

□ Kiteen kotiseutuyhdistys Kitee-Seura on hankkinut lisää arkistotilaa entisen valtion virastotalon suojais-
ta. Puhenejohtaja Heikki Pirtsen mukaan tiloille oli
selyä kysyntä, kun seuralle on vuosi vuoden jälkeen
tarjottu eri seurojen ja yhdistysten vanhoja asiakir-
joja säilytykseen.

– Näin kaikki on kopioitu digitaaliseen muotoon, jotta
miten estäminen ja käsittely
ovat jousavaria. Sama koskee
kaikkia paperista aineistoa,
kuten pöytäkirjoja.

– Mitäsi arkistoja siten pi-
detään? Se on tiedon säily-
tämistä tulevaisuutta varten.
Arkistojen avulla selvitettään
monia sellaisia asioita, joihin
muistiretro ei riitä, kun tämä
sukupuoli on poistunut. Tu-
kiollie arkistot ovat erittäin
tärkeitä.

Osaalla oppilaiden vanhem-
mista on maatalu, jossa on
joko eläin- tai kasvintuot-
toa.

Useimmat ovat käyneet
navetassa jo ennen vierai-
lua. Muutama oppilasta oli
hakenut yhteistyössä opis-
kelmatan eläintuotantajaksi.
Heidän kuului Annika Laak-
konen, joka on hakenut Ylä-
Savon ammattopistoon he-
vosalle.

Navetalla hän on käynyt
muunoluea, mutta ei ole
kinnostunut lypsykarjan ho-
tannesta. Hevostietä viedatti-
val enemmän.

Beda Tilan on hakenut
opiskelmau eläintuot-
ajaksi Kotivirkolle. Eläinten-
hoitaja on hänellä toisella si-
jalla.

– En ehkä haluaisi hoitaa
lehmä tai sikoja, Beda poh-
ti.

Myös Mirka Salliselä on
eläintuotantajaksi otella sijalla
yhteistyössä, joten työ ma-
seutulla ei ole pois suljettu
vaihtoehto.

Maailman-hankkeen nuorille ja innostaa nuoria maaseutumatkailuun.

Maailman-hankkeen nuorille ja innostaa nuoria maaseutumatkailuun.

Maailman-hankkeen nuorille ja innostaa nuoria maaseutumatkailuun.

Maailman-hankkeen nuorille ja innostaa nuoria maaseutumatkailuun.

Maailman-hankkeen nuorille ja innostaa nuoria maaseutumatkailuun.

Maailman-hankkeen nuorille ja innostaa nuoria maaseutumatkailuun.

Maailman-hankkeen nuorille ja innostaa nuoria maaseutumatkailuun.

Ensimmäinen yhteiskokous

Historian ensimmäinen yhteis-
nen keuhkotauti on takana.
Oikealla Kiteen Rintamavete-
raanit ry:n pj. Kalevi Rintu,
kolonien sihteerit toimivat
Marjo Eronen ja puheenjoht-
ajana toiminut Ahti Ilonen.
Kiteen Rintamaveteraanit ry:n
sihteerit Veikko Merilä ja Ki-
teen Sosiseuran puheenjohtaja
Arvo Kinnari.

Yhteisö on Kiteen Sosiseuran
puheenjohtaja Kalevi Rintu,
kolonien sihteerit toimivat
Marjo Eronen ja puheenjoht-
ajana toiminut Ahti Ilonen.
Kiteen Rintamaveteraanit ry:n
sihteerit Veikko Merilä ja Ki-
teen Sosiseuran puheenjohtaja
Arvo Kinnari.

Onks tää vehnä vai ruis? Kahdeksaluokkalaiset Sinna Rehunen ja Veera Matikainen arvuuttelivat viljälajeja Jyvin perusteella.

Tilan isäntä Markku Haverinen esitteli työtään ja navettaa koululaisvieraille. Hän suositteli alaa niille, joilla maatalouteen ja karjanhoitoon on aitoa kiinnostusta.

Kesälahden maanviljelijä Markku Haverisen pihattonavetassa oli maanantaina hulinaapäivä koululaisten tutustuttua tilaan ja naveta

Maalla oli mukavaa

Kesälahden koululaiset tutustuivat maitotilan elämään.

Merja Kuuramaa
KESÄLAHTI

TOIMIVIA maataloja on enää vähän. Esimerkiksi Kesälahden

alueella on vain kymmenkunta tilaa, joista vielä lähtee maitoa meijeriin. Maatalojen työt ja ammatit ovat kuitenkin tärkeitä. Maatilat turvaavat maamme elintarvikeomavaraisuuden ja työllistävät ympärillään paljon enemmän toimijoita kuin maatilan omat työntekijät.

Maatilojen toiminnasta saavat elantonsa monet kuljetusalan yritykset, konemyyjät ja huoltorytykset sekä elintarvikkeiden jalostusportaan työntekijät

unohtamatta maaseutuelinkeinoiniin liittyviä viranomaisistahojia.

– Siksi me olemme täällä, että maatilat ja maatalouden ammatit ovat tärkeitä, totesi Kesälahden yläkoulun opinto-ohjaaja Anu Mikkonen koululaisten maatilavierailulla Kousan kylässä viime maanantaina.

KESÄLAHDEN koulun seitsemäsluokkalaisten saivat tutustua maitotilan työhön ja

toimintaan Markku Haverisen tilalla, jossa pihattonavetassa

Siksi me olemme täällä, että maatilat ja maatalouden ammatit ovat tärkeitä

Anu Mikkonen

ammuu kuutisenkymmentä lypsävää ja saman verran nuorta karjaa.

Haverisen navetassa karja hoituu nykyaikaisesti.

– Ruokinta ja lypsy on automatisoitu, isäntä kertoi koululaisille. Lypsylehmillä oli kaulassaan ohjelmoitu panta, jonka perusteella ne saavat tarvitsemansa palvelut; lypsytarpeen mukaan ja riittävästi ravintoa.

Isännän lisäksi tila työllistää yhden vakituisen työntekijän.

Maanviljelijän ja karjatilan hoitajan työ on Markku Haverisen mukaan mielenkiintoista ja haastavaa. Hän suositteli työtä nuorillekin, yhdellä ehdolla.

– Mielenkiintoa alaan on oltava, koska työ on hyvin sitovaa.

Eläinten hyvinvoinnista on huolehdittava viikonpäivään tai kellon aikaan katsomatta, myös jouluna ja juhannuksena. Mikäli tämän sietää ja hyväksyy, työ on hyvin antoisaa ja myös itsenäistä.

MARIA LOIKKANEN

Muikku teki kauppansa

Kerimäen päiväkodit tekivät yhteisvierailun Kalatalolle

Maria Loikkanen
KERIMÄKI

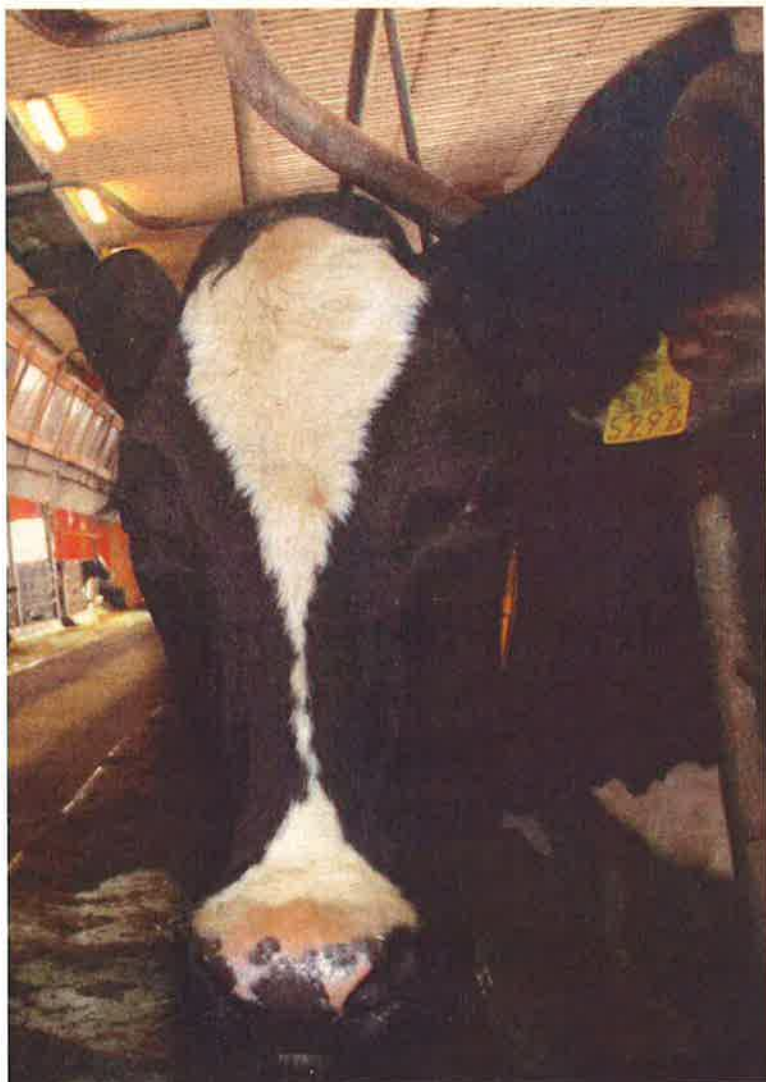
KALATALON pihalla nähtiin varsinainen mullama Kerimäen pö-

– KYLLÄ tätä odotettiin. Aina lähdetään mukaan, jos vain päästään. Erittäin kätevästi järjestetty tilaisuus, varsinkin kun linja-auto kyydillä päästiin, kehoitti perhepäivähoitaja Leena Herttuainen Kosken sponsoroimaa kyytiä.

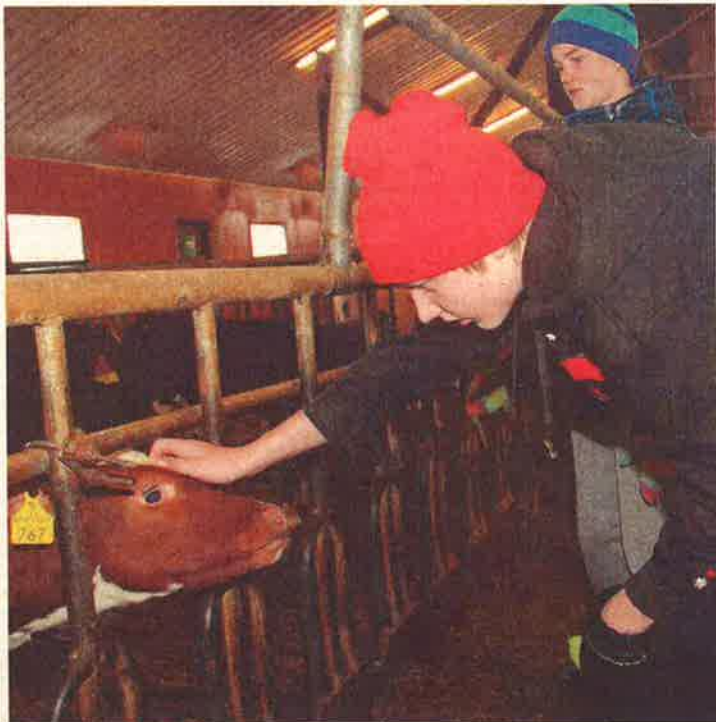
Herttuaisella hoitolapsia oli mukana kaksi, toiset kaksi ovat vapaapäivällä. Tero ja Eemeli ehtivät ensimmäisten joukossa muikkujonoon, jossa pojat vilhuvätkin huvin tuvin

MERJA KUURAMAA

n. Lehmät suhtautulvat runsaaseen vierasjoukkoon rauhallisesti.

Kahdeksaluokkalainen Samu Korhonen on tottunut vasikoihin, koska niitä on myös hänen kotonaan. Myös Eetu Heiskaselle navetta-ympäristö oli ennestään tuttu.

Viljalajeja tunnistettiin myös kasvin ulkonäön perusteella. Manu-hankkeen projektisihteeri Teela Kortelainen esittelee rukiin tähkää.

Eläinten hyvinvoinnista on huolehdittava viikonpäivään tai kelloon aikaan katsomatta.

TUOTANTOELÄIMIIN ja navetan toimintoihin tutustuminen lisäksi koululaiset saivat arvuutella kotimaisia viljalajeja sekä kasvin ulkonäön että jyvien perusteella.

– Ihän hyvin viljalajit tunnettiin, projektisihteeri **Teela Kortelainen** totesi. Hän kertoi oppilaille muitakin maatalouteen

liittyvää tietoa, sillä kaikille ei ehkä enää ole päivänseivää se, mistä maito tai kananmunat pöytään tulevat.

KOULULAISTEN maatilavierailun järjesti MTK-Pohjois-Karjalan hallinnoima MANU- eli Maaseutu maistuu nuorille -hanke, joka alkoi vuonna 2012 ja jatkuu tämän vuoden loppuun. Hankkeen tavoitteena on lisätä nuorten tietoutta maaseudusta ja sen elinkeinoista.

– Joillekin oppilaista voi olla MANU-hankkeen matkassa tehty vierailu maatilalle ensimmäinen kerta elämässään, käydä maatilalla tai navetassa, Teela Kortelainen sanoo.

Hanketta rahoittaa Euroopan maaseuturahasto ja Pohjois-Karjalan Ely-keskus. Pääasiallinen

kohderyhmä ovat 7-9 vuotiaat.

Hankkeella on kunnunmaatiloja, joissa koululaiset vierailevat. Haverisen tilalla on vierailtu aikaisemminkin hankkeen puitteissa. Koululaiset saavat maatilavierailun kyydityksen hankkeesta rahoittamana, joten koulun varat eivät vierailusta hupene.

Hanke on toteuttanut muitakin erilaisia tapahtumia ja järjestellyt koululaisia Tet-harjoiteltuun maataloilille.

Kesälahden koulun kanssa on sovittu alustavasti ensi syksyille järjestettävä luonnonvara-alan koulutuksen esittely, johon osallistuisi ammatissa toimiva nuori ihminen, koulutuksessa oleva opettaja ja maatalousyrittäjä.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Tänään laajatti poutaista

2 Kantohinnat nousivat viime vuonna 2 prosenttia edellisvuotisista. **Sivu 10**

19 Tulipalo tappaa. Alkuvuonna kuoli tulipaloissa melkein puolet enemmän ihmisiä kuin vuosi sitten. **Sivu 8**

Marja-firmoille lupakielloja. Viranomaiset eväsivät neljältä yritykseltä luvan kutsua marjanpoimijoita Thaimaasta. **Sivu 8**

Menestystä maalle!

PÄÄKIRJOITUS Yritysjohtajat haastavat energiatalouteen **YLIÖ** Ruuan kotimaisuuden arviointiin yhteiset välineet **KOLUMNI** Koulun arkeen vaihtelua elämyksillä www.maaseuduntulevaisuus.fi Aiotko syödä lammasta?

Luomukauppaa miljardoilla. Yhdysvallat ja Eurooppa jakavat puoliksi maailman luomumarkkinoiden eurola. **Takasisu**

MTK valmis keräämään rahaa uudelle sellutehtaalle

Pellervon taloustutkimus PTT ennustaa sellun kysynnän kasvavan

Suomeen tarvitaan uusi sellutehdas, tuottajajärjestö MTK vaatii. Jos sellaista aletaan rakentaa, järjestö on valmis tekemään kaikkensa rahoituksen ja puuhuollon varmistamiseksi.

MTK hämmästelee työ- ja elinkeinoministeriön johtajan Sixten

Sunabackan ennustusta, ettei Suomeen enää rakenneta maailmanluokan sellutehdasta. MTK:n mielestä ennustus rapautuu metsäalan usko uusiutuviin luonnonvarojen kasvavaan käyttöön ja sitä kautta kansantaloudelle kuituvalle hyödyille.

"Luonto on erityisen kummalinen, kun haastetaan kysyntä maailmalla on kasvussa. Myös metsävaramme antaisivat mahdollisuuden lisätä hakkuita tuntuvasti", sanoo MTK:n metsävaltuuskunnan puheenjohtaja **Mikko Tirola**.

Pellervon taloustutkimus PTT:n mukaan sellun hyvä kysyntä on viime vuosina helpottanut paperiteollisuuden ahliin. Sekä sellun että sahateollisuuden kysyntä kasvaa edelleen vauhdilla. Tirolan mukaan MTK tekee kaikkensa uuden sellutehtaan

saamiseksi Suomeen. "Tarvittaessa metsänomistajat ovat valmiit keräämään sille rahaa vanhaan malliin talosta taloon." MTK on valmis myös toimiin, joilla varmistetaan tehtaan puuhuolto. **Sivu 10**

Pellot siirtyvät suurtiloille

Viljelyalaa keskittyy kiinteistövalle tahdilla suurimille, yli sadan hehtaarin tiloille. Niitä oli edellisvuoden lopussa jo yli 4000, ilmenee Tilastokeskuksen tuoreasta raportista. Uutta on, että myös 50-100 hehtaarin tilojen määrä on kääntynyt laskuun. Luopumistahti on kiivainta 10-30 hehtaarin tiloilla. Vajaassa vuosikymmenessä näiden pienempien tilojen määrä harveni lähes kolmanneksen. Lähes samaa tahtia vähenevät 30-50 hehtaarin maatilat. **Sivu 3**

Maatilojen lukumäärän muutos 2011-2012

Tyhjäkin sakokaivo pitää tyhjentää

Jätevesiastus velvoittaa tyhjentämään asuinkeinteistöjen sakokaivojen ja pienpuhdistamoiden lietteen vuositain jäteveden määrästä riippumatta. Sääntöä ei juuri vahvota alueilla, joilla tyhjennykset ovat kiinteistön omistajan vastuulla. Kuonat järjestävät tyhjennykset esimerkiksi osassa Pohjanmaata. Pirkanmaalla vastaavaa käytäntöä valmistillaan. **Sivu 6**

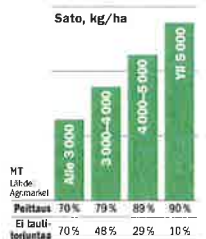
Matti Mannilan sakokaivossa Pyhäjoen Pirttikoskella koivu-hajuste on toiminut hyvin.

Hajut pois kaivosta koivutisleellä

Sivu 6

Muu! mylväisi Eloisa Pihattonavetan lehmät piristyivät Joensuun normaalikoulun vierailusta Kontiolahdella. Keskiviikon retkipäivä huipentui lehmän ammuntaan ja karheen kielen hipaisuun. **Sivu 19**

Ohrasadon yhteys peittaukseen ja tautitorjuntaan

Iso sato ei synny tuurilla

Lannoitteisiin ja kasvinsuojeluun runsaasti investoineet tilat tuottavat jälleen suuria satoja, ilmenee Agrimarket-keijun viime kauden Kasvunohjelma-tutkimuksesta. Esimerkiksi yli viiden tonnin ohrasatoja tuottavista vain kymmenen prosenttia oli jätännyt laadit torjuntaa. Alle kolmen tonnin satoja saaneista 70 prosenttia ei ruiskuttanut tautia vastaan. Myös siemenen peittaus nosti sadon määrää ja laatua. **Sivu 9**

Talvesta hyvin selvinnyt syysrapsia lannoitettiin torstaina Viikin pellolla Helsingissä. Patrik Erlund varmistaa työn sujumista. **Takasisu**

Ensimmäiset EU-kampanjat julki

Keskusta ja vasemmistoliitto julkistivat torstaina EU-vaaleissa käytettävät kampanjailmeensä. Sillä keskustan että vasemmistoliiton vaailistat ovat täynnä. **Sivu 5**

VM heikensi kasvuennustetta

Sivu 7

Nälkä ja yltäkylläisyys jakavat maailmaa

Sivu 14

Matkailutila pitää kiinni maa-taloudesta

Sivu 13

PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Parasta koko päivässä olivat ne lehmät, etenkin vasikat. MAATILALLA VIERAILUT KOULULAINEN AADA KUITUNEN

4.04.14

Aurinko nousee

Ille lousgissa kello 6.37
ja laskee kello 20.11
Oulussa kello 6.24
ja laskee kello 20.20
Utsjoella kello 6.01
ja laskee kello 20.50

Päivän sana

4.4. Niin kuin vastasyntynyt lapsi
tuo elokuhaa pihdassa sanan maista,
jotta sen ravitsemus kasvisiite-
pölykseen. J. Pelt 22
5.4. Juuola, Herrin Sebaot, kuule
rukoukseni, älä unista korviai,
Jouko! J. Jumala! Jumala, meidän
käpene, katso voiteluspuolel!
Ps 84:9-10
6.4. Maita hän vastasi: "Mennä!

MERKKIPÄIVÄ

70-VUOTTAIA

Maamajestyk-
ko, tiloissa: Jarmo
Juntunen
6.4. Kurkku, Perhe-
pää.

ja sanokaa sille kulle: "Tänään ja
huomenna minä ajan ihmisiä pa-
hoja henkiä ja pahan siiraita,
ja ihmisenä pölyinä saan tyoni
päätyksen." Luuk 13:32

Nimipäiviä

Tänään perjantaina: Ukko
Huomenna lauantaina: Irene, Tri-
na, Ira, Iro
Ylihuomenna sunnuntaina: Ville,
Vilho, Villi, Jami, Vilhelmi, Viljami

Mietelause

Helehti sitä syntyi kun ihmisen
repuu rakentamaan parvotista
maan päälle

Jari Tervin

Isäntä Jari Leskinen odotteli keskiviikkoamuna 65 lasta
tilalleen Kotilohden lännessä. Vatska koululaiset
vaivat aikaa, ne myös antavat iloa, Leskinen vakuuttaa.

Pia Leskinen harrastaa länneratsastusta ja näytti koulu-
laille, kuinka lantilla ohjaamalla Ali-hevosien saa
pyörimään pienessä tilassa ja kulkemaan taaksepäin.

Voi vitsi, noi on isoja!

Viidesluokkalaist
pääsivät rapsutte-
lemaan lehmä ja
hevosia sekä pereh-
tymään siihen,
mistä maito tulee.

tioiden tallettavat automaati-
sesti tietokoneeseen.

Suuravaksi päästään pikkuvä-
sikköiden karsinalle.
"Oii, sojotat ihania", huudellaan
kilpaa ja ikuistetaan hetki
kännykkäkameralla.

Alin fanit

Ystävykset Aada Kuitunen,
Netta Vuojärvi ja Pilvi Jus-
tander säikähäivät, kun yhti-
ätkä iso lehmä ammuu aivan
heidän vieressään.

"Voi vitsi, noi on isoja!" hii-
kuu Pilvi Justander.

Aiemmin hän ei ole kuullut
nii lähtelä lehmän ääntä saati
paasyy syntymään kotilain-
ta. Myöhemmin talissa Pilvi
Justander, ettei koskaan pese
lapastaan.

"Silitin sillä ihanan Ali-hevos-
ta, hän perusteli.

Aada Kuitusella on kotona
lemmikkikoiria. Hän arvelee,
että sen hoitaminen on siltäkin
helpompaa kuin olisi eläimen
päättämien karjailijalla.

"Mutta parasta koko päivässä
olivat ne lehmät, etenkin vasikat",
hän kiittää lähdön hetkelä.

Myös Leevi Piiparinen on
vielä linja-autosakin innis-
saan lehmistä, koska "ne nuo-
livat".

Oikea mallipäivä

Opettajat pitivät päivä täy-
delisenä mallina. Koulun vi-
kopuolesta opetuksesta sekä
opillille että mukana olleille
opettajaksi opiskelulle nuo-
rille.

Opetusharjoittelijat olivat
suunnitelleet opillille tuen
muussa viljojen tunnistus-
tehtäviä.

"Viidennellä kasitellaan ruu-
an tuotantoa, ja nyt pääsimme
juuri sen asian äärelle", opettaja
Leena Harmekoski ylisti.

Myös opettaja Juha Karhu-
nen sanoo retken onnistuneen
yllä odotusten.

"Tila sijaitsee loistavasti var-
sin lähellä Joensuun keskustaa.
Sita kuitenkin pidämme tiukasti
kiinni, että se on säilyttää uniikin
luontonsa", sanoo Kirjakauppa-
liiton toimintajohtaja Katriona
Jaakkola.

Teresta jakaa noin 150 kirja-
kauppa ympäri Suomen. Le-
hikimäisen Kirjakaupan tiedot
löytää osoitteesta www.kirjakauppa.fi.

Aiempi, Tuomas Kyron ja
Jari Tervon kirjoittamia ni-

KUOLLUT

Seppo Haaranen

Eläinlääkäri Seppo
Haaranen, syntynyt
14.8.1928, menehtyi
23.2.2014.

Seppo Haaranen
valmistui eläinlää-
käksi Tukholmassa
vuonna 1952. Elä-
männänsä hän teki
Pohjois-Savossa. Hän
oli valpua harrastelija
ajaja avasi uusia luteri-
karjan ravitsemuskes-
sä, mikä edisti myös
ihmisten hyvinvointia.

Seppo Haaranen
työtä esittelin
Karjalais-
lehdessä 1963.

Hän perusti Siilinjärvelle
maamme ensimmäisen klini-
sen eläinlääkintälaboratorion.
Siellä mitattiin 1956-1978 karjan
veren, eritteiden ja ruokien kal-
cium-, fosfori-, magnesium- ja
sinkki- sekä glukosia- ja mye-
rynsymptomitoosia. Huoma-
tavana osa hänen tutkimustyöstään
opettui Vaasan Iluyrmylly
Oy:n tutkimusryhmässä.

Hän osallistui luseisiin
kansainvälisiin kokouksiin ja
esitelmöi muun muassa 1959
WHO:n kilpirauhaskongressissa
Madridissa. Kokouksen palaut-
teen myötä joida alettiin lisätä
rehausoloihin. Kotieläinten
struuma loppuivat, ja maiden
jodipitoisuus nousi reippaasti.
Maidon jodipitoisuus on yhä tärkeä
ravinnosännä.

Haaranen teki 1959 sinkin
puutteeseen liittyvien ihu-
oireita. Niinpä 1960 sinkkiäkin
alettiin lisätä rehausoloihin.
1962 havainnot todettiin oikeik-

si Purduen yliopistossa
Yhdysvalloissa.

1962 tutkimusryhmä
joka laajan kenta-
kokene maaton tilas-
rappemasta. Tutki-
mukseen myötä selven-
tiä E-vitamiinia sisältä-
vä rehausolus tuli
maatalouskauppoihin
vuonna 1963.

Haaranen aikana
maataloustutkimus-
saa ja karjanhoidossa
tapahtui valtavia
muutoksia. Hän seurasi huo-
letunneita nappia lannoitus-
kseen muutoksia, joiden vastetta
hän näki eläinten ja ihmisten
sairastumisina. Hän kirjoitti
Eläinlääkintälehtiin 1987 sikojen
sydäntuotteiden, jonka
ikäjakana onneksi aiemmin
tunnetusta. Eläinten ravite-
mukseen tehtiin muutoksia, ja
sikojen sydäntuotteiden kään-
tyi laatuun.

Haaranen oli eläkkeellä 1982.
Vielä nuutuna kaukaasi en-
nen kuolemaansa hän osallistui
tutkimusseminareihin yhtä
aktiivisena kuin joukon nuoriin.
Silloin keskusteltiin kumpu-
kokeet ovat nyt kysymys - ja
myös maailmalla. Above-hanke
on esillä Tiedeakus Helsingis-
sä 25. huhtikuuta.

TIMO TÖRSK
ELIAS HAKALEHTO
OSMO HANNINEN
Kirjoittajat: Osa Seppo Haaranen
työtovereista

Hynnisestä vuoden mökkiläinen

Kamariinuvos, ravasti Veli-
Matti Hynninen on vuoden
mökkiläinen 2014.
Helsingissä asuva Hynninen
on toiminut Enonkosken yhti-
tyksimiehenä vuodesta 1999 ja
osallistunut kunnan kehittämise-
hankkeisiin markkinoiden mök-
kikuntansa erinämissä tavai-

la. Vapaa-aikaan Hynninen
on ollut Enonkoskella vuodesta
1978. Elämäntyönsä hän on teh-
nyt Helsingin koulussa. Käl-
linsä ja Loviisan kirkkoherrana.

Tuomusta luvutettiin Heli-
sissä torstaina aavutettiin
Oma mökki 14-messuilla.

MT

Anna-Leena Härkönen on kirjan ja ruusun päivän kirjailija

Kirjailija Anna-Leena Härkö-
nen uutustustusta Takana huhu-
misen taito jaaetaan kirjakaupoi-
saa kirjan ja ruusun päivästä 23.4.
alkaan kolmen päivän ajan. Kir-
jan saa vain kaupunkilaisena, ja
edellytyksen on, että ostaa muita
kirjoja vähintään 10 euron.

Erikoisjulkaisulla kirjakaup-
piat halutaan kansainvälisenä
kirjan päivänä muistuttaa luke-
misen merkityksestä.

"Kuski nimikkokirjailijaksi
tuntuu heti kunniaetähtävalta.
Mutta perään iski stressi, koska
ajatukseni olivat tiivistä toisessa

kirjassa, jota työstän. Päättiin kui-
tenkin laittaa romanin otsiksi
hyllille ja tarttua tilaisuuteen
hieman erilaisella otteella", Härkö-
nen sanoo.

"Olen pitään halunnut kir-
joittaa ajatuksista ja kokemus-
sista, jotka ovat samana aikana
henkilökohtaisia ja hyvinkin
universaaleja."

Anna-Leena Härkönen Takana
puhuu Helsingin taito on taito-
huomoin siivittävä kokeelma
nassien, ennen julkaisemista
niin kolmea elämästä ja ihmisi-
syydestä. Huomioita, ajatuksia

kirjan ja ruusun päivä

ja tunteuksia, joiden äänen
päättämisen on muuttanut
Kalestia aineista vuodesta
pöytästä erikoistesta jaaetaan
nyt kolmea päivänä.
"Monet kirjansyövät ovat har-

millekseen asennusokkua yhden
kappaletta käytännäme, että
vuonna vastamme kirjansyö-
vien toiveiden parilla lisäpöydillä.
Sita kuitenkin pidämme tiukasti
kiinni, että se on säilyttää uniikin
luontonsa", sanoo Kirjakauppa-
liiton toimintajohtaja Katriona
Jaakkola.

Teresta jakaa noin 150 kirja-
kauppa ympäri Suomen. Le-
hikimäisen Kirjakaupan tiedot
löytää osoitteesta www.kirjakauppa.fi.

Aiempi, Tuomas Kyron ja
Jari Tervon kirjoittamia ni-

Viidesluokkalaist Aada Kuitunen (vas.), Netta Vuojärvi ja Pilvi Justander hännästelivät lehmän kovaa ääntä. Syöttäminen oli niin hauskaa, että tyttöjä piti patistaa siirtymään navetasta seuraavalle maatilastilalle.

HANKE

Koululaiset vierailevat maatiloilla

Kolmivuotinen Manu-66
Maaseutu maistuu nuorille
hanke jatkuu tänän vuoden
loppuun.

Tavoitteena on tehdä
maaseutua tutuksi nuorille
ja aloittaa maatilojen ja
koulujen yhteistyö. Lisäksi
esitellään maaseudun
ainutonta ja koulutautumis-
mahdollisuuksia.

MTK-Pohjois-Karjala
hallinnolla on osallistuu
rahoitukseen.

Muut rahoittajat ovat
Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalous-
rahasto ja Pohjois-Karjalan
elämyskeskus. Rahaa on käytetty
muun muassa bussit-
kylätyksiin ja välipöytä-

Pohjois-Karjalassa
hankkeen on osallistunut
jo 18 yläkouluja ja muutama
alakoulu. On saatu lukuisia
kunnmyyjäisiä. Vierailuja on
tehty kouluihin ja koulusta
tilalle.

Pääsiäisajan ilmoitusaikataulu

Perinteinen Maaseudun Tulevaisuuden
värkäs ja runsas pääsiäisnumero
ilmestyy torstaina 17.4.2014

Ilmestyy	Sisäänjättöaika
To 17.4.	To 15.4. klo 16.00
Ke 23.4.	To 17.4. klo 16.00

Lehti ei ilmesty pe 18.4. eikä ma 21.4.

Ilmoitusvaraukset:
p 020 413 2321

Aineistot:
ilmoitus@maaseuduntulevaisuus.fi

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Suomen 2. luotuin päivälehti

oli levottomampaa aikaa ja
tampelt olivat hyvin aineit-

UUTIS alas

Tohmajärven puolueeton paikallislehti

34 VUOSIKERTA, KESKIVIIKKONA 7. TOUKOKUUTA 2014

N:o 19

MAAILMASTI. P.K.N. LITTO-25
SILTIKARTU 20 A 21 B
80100 JOENSUU

Päivähoitolapset pääsivät tutustumaan maatilan ihmeisiin

Krista kuunteli keskittyneesti eläinlääkäri Suvi Kortelaisen opastuksessa lehmän mahan ääniä.

Perheiden päivä toi Mämmiin tilalle Värtsilään viime tiistaina oikean markkinameiningin, joka tarjosi päivähoitolapsille elämyksiä, kokemuksia ja vähän myös oppia.

Tohmajärven kunnan päivähoitolasten ja perheiden maatilapäivä Vuokko ja Timo Mämmiin maitotilalla Värtsilässä oli kuin oikea maatalousnäyttely pienoiskoossa. Paikalla olivat Päiväkoti Tikkarin (Tikkala), Päiväkoti Käenpesä (Kemie), Onnimanni (Onkamo) ja Perhepäivähoitajat. Pihalla eri rasteilla kiersi kaikkiaan 163 ilmoittautunutta, joista lapsia 106.

Jotakin mukavaa lapsille

Idean äiti, ItäMaidon työntekijä Kirsi Kostamo kertoo ajatuksen Perheiden päivästä lähteneen kysymään päiväkotitikkarin erään hoitajan kysymyksestä, pääsisivätkö lapset joskus jonnekin?

Kirsi tarttui härkää sarvista ja alkoi koota yhteis-

työtohoja, jotka olivatkin erittäin innokkaita lähtemään mukaan. Loppujen lopuksi maatilapäivä syntyi kymmenen rastian kiertos, jossa oli lapsille mitä mielenkiintoisinta katsottavaa ja koettavaa.

Lasten suusta kuultuna yksi parhaista oli eläinlääkäri Suvi Kortelaisen rasti, jossa hän tarjosi lapsille mahdollisuuden päästä kuuntelemaan lehmän mahan ääniä, samalla näkyvät lehmät ja vasikat navetasen talon emäntä Vuokko Mämmiin näyttämässä. Myös eläinlääkärin auton sisältä kaikkineen oli näkyvillä.

Seuraavalla rastilla ItäMaidon tuotantoneuvoja Ritva Rönkä opasti lapsia lypsämään tekoautareista.

Talon isäntä Timo Mämmi ilona oli esitellä konekentällä talon konekalustoa. Lapset pääsivät istumaan talon traktorin ja esittivät kysymyksiä ja arvioita koneista.

Autotallissa Kirsi Kostamo puolestaan antoi lasten piirtää suurile papereille kuvia tilan eläimistä.

Polkutraktoreilla ajamisen ja tietoa ruoan reitistä; mistä maito ja liha tulevat oli MANU - hankkeen ja

Maaseutunurten esittelyssä.

LähiTapiolan väki kysyi omalla pisteellään "Onko koti turvallinen pesä?"

ProAgria Pohjois-Karjalan Ulla Eronen kysyi lapsilta miten paljon lehmä syö ja juo päivässä. Asia selvisi lapsille kuvin ja sanoin.

Metsähoitoyhdistyksen pisteelle Pirketta Heinonen oli tuonut metsätyövälineet nähtäville. Esillä oli myös havu/lehtipuu visa Päiväkoti Tikkarin lasten askartelun kuvilla.

Museotraktori kyytiä tarjosi Niilo Pitkänen. Vauhdinantajana oli oikea "Kultamamassikka". Kun lasten jutustelua kuunteli, tämä oli elämys mikä jäi lasten mieleen.

Maatilajumppaa antoi Tohmajärven kunnan rastilla Sanna Toumi. Jumppatuokio oli mukavaa liikuntaa lapsille ja ohjaajille.

Elämyksellisen kierroksen päätti ruokailu, mihin eväät olivat järjestäneet yhdessä ItäMaito ja Tohmajärven kunta.

Lahjoja vaihdettiin

Lapset tarjosivat puolestaan kevään yllätyksen

tilanväelle: Lapset toivat tilalle kalenterin jonka kanteen oli kirjoitettu vasikalle nimiehdotuksia L-kirjaimella, lisäksi joka kuukaudelle oli piirretty lehmän kuva runon kera, ja lehmän nimi alkoi L-kirjaimella. Lisäksi tilalle tuotiin lehmä taulu, jonka lapset olivat tehneet.

Lapset saivat päivästä Maatilan Diplomin, ItäMaito lahjoitti lapsille ja ohjaajille "Minä juon suomalaisia maitoa" T-paidat. Lapsille saivat "muistokassin" päivästä johon saivat kerätä yhteistyötahojen materiaalia.

Kari Sarkkinen

Äitienpäivä
11.5.2014

Lounas
noutopöydästä
klo 11-15

29,80€

Lapset

5-12 v.

14,50€

Otamme vastaan
pöytävarauksia
p. 0400 868 247.

W Ravintola
WAKA

Kauppakatu 5, 82800 Tohmajärvi
P. 044 555 0464

Menu

- Alkupalat:**
- Viinersalaatti, talonkastike
 - Metsäinensalaatti
 - Raastekimara yrtillä
 - Kalkunruusu-pastasalaatti
 - Ruokas tapaslaattela
 - Smetanainen punajuurimenu
 - Tomatillisilla
 - Smirnof graavattua lohta
 - Sigullisalakka
 - Panktopaisti, Watsabi-kermä
- Leivät ja leivitteet**
Kotajuomat
- maito, piimä, kotikalja

- ****
- Lämmin:**
- Uunilohi, korvasienikastike
 - Porsaanfile, tumma punaviinikastike
 - Keitetyt perunat
 - Rastatouille-kasvikset

- ****
- Lapsille:**
- Lihapullat
 - Pikkunakit

- ****
- Jälkiruoka:**
- Latka-kinkkukakku
 - Kahvi, tee, mehu

Niilo Pitkäsen vuoden -59 -mallin "Kultamamassikka" tarjosi kyydillään mieliin painuvan elämyksen.

Kierroksen päätteeksi päästiin nauttimaan Tohmajärven kunnan ja ItäMaidon tarjoamista eväistä.

Kasien matka maidon alkulähteelle

Tietäväisen oppilaat tutustuivat Ari Lajusen tilaan

**Tiesitkö, että ro-
botti lypsää lehmän
vetimestä tölkillisen
maitoa minuutissa?**

**Entä erotatko oh-
ran jyvän kaurasta
ja rukiin vehnästä?**

**Ja montako lypsä-
vää lehmää on kes-
kimäärin suomalai-
sen maitotilan nave-
tassa?**

**Mitä tekee lomit-
taja?**

Näihin kysymyksiin ja tietoihin perehtyivät Tietäväisen koulun 8-luokkalaisten Akkalassa olevalla Ari Lajusen tilalla viraillessaan. Lajusen navetassa lehmiä on 80, joten määrä on huomattavasti keskimääräistä (30) enemmän, paljastui.

Koulun 8-luokkalaisten vierailu liittyi koulun ja Maaseutu maistuu nuorille (MANU) -hankkeen yh-

teistyöhön. Hanke perehdyttää nuoria maaseudun mahdollisuuksiin ja tietenkin perustuotantoon.

Vaikka kaikki koululaiset asuvatkin laajasti ottaen maaseudulla, on maatilan elämä nykyään varsin monelle tuntematonta. Eikä se ole sitä pelkästään oppilaille, sama koskee myös monia opettajia.

– Koululla olisi kyllä haluja järjestää erilaisia vierailuja, mutta määrärahoja ei ole. Hankkeen välityksellä näitä voidaan toteuttaa, totesi projektipäällikkö **Maija Kakriäinen**.

Ari Lajusen maitotila on yksi hankkeen kummitiloi-
sta, joilla koululaiset käyvät ottamassa näkö-, haju- ja kosketustuntumaa ruoan alkulähteisiin. Koivumäen tila on peräsin jo 1600 -luvulta ja Ari Lajunen on tilan yhdestoista isäntä.

– En ollut koulu- enkä vielä opiskeluiässäkään ollenkaan varma haluanko

Lajusen navetta tuli tällä reissulla tutuksi.

Janina Gröhn (oik), Janina Hirvonen ja Leea Hirvonen ottivat lähikatselkontaktia vasikkaan.

Koivumäen tilan isäntä Ari Lajunen kertoo tilastaan ja työstään ennen navettaan tutustumista.

jäää tilalle, mutta nyt kun olen ollut 10 vuotta isäntänä voin sanoa, että tämä on mukavaa työtä, viihdyn erinomaisesti, kertoi Ari Lajunen nuorille.

Lajunen myös korosti opiskelun tärkeyttä ja merkitystä. Opiskelu antaa tiedon ja tutkinnon lisäksi myös uusia yhteyksiä ja

kontakteja, joista myöhemmin ammatissa on suuri hyöty.

– Ja paljonko tulee maitoa päivässä, kuului kysymys?

– Semmoiset 2000 litraa, sehän tekee vuodessa noin 700 000 litraa, vastasi Ari Lajunen.

Pentti Väistö

Pitkälän tilalla kolmosvasikat

Vasikkapienokaiset parin tunnin ikäisinä...

Pitkälän maatilalla Värtsilässä kävi 28.4. maanantai-iltapäivällä pienoinen yllätys, kun Hertta-niminen lehmä pyöräytti maailmaan kerralla kolme lehmävasikkaa.

– Vastaavaa ei ole sattunut aiemmin omalle kohdalle ja ovat ilmeisesti muutenkin subteellisen harvinaisia. Kaikki vasikat voivat hyvin ja ovat kasvaneet kovasti.

– Pienokaisia on melkoisen hankala saada yhtä aikaa samaan kuvaan, sellaisia sähköisiä ne ovat, tuskin hetkeäkään aloillaan. Nimiksi laitettiin Liekki, Loimu ja Loiste, Jenni Pitkälän kertoo kuvien mukana lähettämässään saatesanoissa.

... ja päivää vaille viikon ikäisinä.

Liite 12 a

MANU-hankkeen
internet-työkalu
www.mtk.fi/manu

v.2014
(9 sivua)

- Tekstiversio|
- Kort på svenska|
- Briefly in English|
- Medialle|
- Palaute|
- Tarkennettu haku
- Pienennä tekstin kokoa
- Suurena tekstin kokoa

Kirjaudu Reppuun

Käyttäjätunnus

Salasana

Kirjaudu

Miten saan tunnukset?
Jäsennumero hukassa?
Unohtuiko salasana?
Repun esittely

MTK

- MTK
- Jäsenyys
- Liitot ja yhdistykset
- Ajankohtaista
- Julkaisut
- Yhteystiedot
- Etusivu
- Maatalous
- Metsä
- Yrittäjyys
- Energia
- Ympäristö
- Vastuullisuus
- Jäsenverkko Reppu

Toiminta keväällä 2014

Tammikuu

27.1.2014 Maatalousyrittäjä Taru Hjalmarsson Kummun koulun oppitunnilla Outokummussa, 1. ryhmälle 8 – luokkalaista.

Helmikuu

3.2.2014 Maatalousyrittäjä Taru Hjalmarsson Kummun koulun oppitunnilla Outokummussa, 2. ryhmälle 8 – luokkalaista.

4.2.2014 Maatilavierailu Outokummussa Taru ja Markus Hjalmarssonin maatilalla, vierailijoina kaikki Kummun koulun 8- luokkalaisten.

Outokummun seutu 10.2.2014.pdf [pdf, 174 kt]

7.2.2014 Maatalousyrittäjä Katja Timonen 8 – luokkalaisten oppitunnilla Valtimon yläkoululla.

Maaliskuu

12.3.2014 Maatalousyrittäjät Tarja ja Juha Lamminsalo Rääkkylän yläkoulun 9 – luokkalaisten oppitunnilla.

18.3.2014 Maatilavierailu Rääkkylässä Tarja ja Juha Lamminsalon maatilalla, vierailijoina Rääkkylän yläkoulun 9-luokka (maa- ja metsätalousaine valinnaisena)

koti-Karjala_29.3.2014.pdf [pdf, 373 kt]

19.3.2014 Maatalousyrittäjien Jenny Salmelan ja Jari Puhakan oppitunnit Ilomantsin Pogostan koulun 8 – luokkalaisille, kahdessa eri ryhmässä.

19.3.2014 Maatilavierailu Joensuussa Pia ja Jari Leskisen maatilalle, vierailijoina Pietisjoen koulun 8-luokka.

Kuva: MANU - hanke

24.3.2014 Maatilavierailu Markku Haverisen lypsykarjatilalla, vierailijoina Kesälahden koulun 7- ja 8 – luokkalaiset.

[puruvesi_lehti_sivu1_27.3.2014.pdf](#) [pdf, 283 kt]

[puruvesi_lehti_sivu2_27.3.2014.pdf](#) [pdf, 236 kt]

26.3.2014 Maatilavierailu Jenny Salmelan ja Jari Puhakan lypsykarjatilalla Ilomantsissa, vierailijoina Pogostan koulun 8-luokkalaiset.

Huhtikuu

2.4.2014 Maatilavierailu Pia ja Jari Leskisen lypsykarjatilalla Iksenniityllä, vierailijoina Joensuun Normaalikoulun 5-luokkien oppilaat.

[MaaseudunTulevaisuus_20140404_kansi.pdf](#) [pdf, 809 kt]

[MaaseudunTulevaisuus_20140404_sivu19.pdf](#) [pdf, 523 kt]

[Pielisjokiseutu_10.4.2014.pdf](#) [pdf, 377 kt]

22.4.2014 Maatilavierailu Jaana ja Mika Timosen lypsykarjatilalla Kiteenlahdessa, vierailijoina Kiteen Arppen koulun 7 – luokkalaiset.

Kuva: MANU - hanke

Kuva: MANU - hanke

23.4.2014 Maatilavierailupäivä Juuassa; Poikolan koulu, 8 – luokkalaisten vierailu Kivikylän Herkku lähiruokapuotiin, Pirjo ja Eero Nevalaisen automaattilypsynavettaan, Sari ja Pekka Kokkosen sianlihantuotantoon ja puutarhatalouteen sekä Heidi Nevalaisen naudanlihan tuotantoon.

24.4.2014 Maatalousyrittäjä Katja Timonen 7 - luokkalaisten oppitunnilla Valtimon yläkoululla

29.4.2014 Maatilavierailu Sonja ja Kai Sarrokunnaksen lypsykarjatilalla Polvijärvellä; vierailijoina Polvijärven koulun 8 – luokkalaiset.

29.4.2014 Tohmajärven päivähoitolasten Perheen päivä maalla -tapahtuma Vuokko ja Timo Mämmin maitotilalla yhdessä Itämaiden (pääkoordinaattori) ja Tohmajärven kunnan kanssa. Vierailijoina maatilalla lapsia ja aikuisia yhteensä 163 henkilöä.

uutisalasin_7.5.2014.pdf [pdf, 322 kt]

Toukokuu

7.5.2014 Maatilavierailu Janne Heikkisen lypsykarjatilalla Enossa, vierailijoina Enon koulun 7-luokkalaiset

9.5.2014 Maatilavierailu Katja Timosen maatilalla, jossa päätuotantosuuntana on luomunaudanlihan tuotanto (sonneja), lisäksi tilalla on emolehmiä ja lypsylehmäksi kasvatettavia hiehoja. Vierailijoina Valtimon koulun 7- ja 8 luokkalaiset.

12.5.2014 Luonnonvara-alan koulutusmahdollisuuksien esittely Kiteen Arppen koululla 8 - luokkalaisille Kiteen Salissa Ammattiopisto Kiteen kanssa.

12.5.2014 Maatilavierailu Jaana Myllymäki-Määttäsen ja Jari Määttäsen maatilalla Uimaharjussa. Vierailijoina Uimaharjun koulun 8 – luokkalaiset.

13.5.2014 Maatilavierailu Ari Lajusen lypsykarjatilalla Tohmajärvellä, vierailijoina Tohmajärven Tietäväisen koulun 8 – luokkalaiset.

Uutisalaisin21.5.14.pdf [pdf, 346 kt]

15.5.2014 Maatilavierailu Perinnetalo Isäntärenkeen Lieksaan, vierailijoina Keskuskoulu Lieksa 7F – luokka.

Kuva: MANU - hanke

19.5.2014 Maaseutuopintoretki Suvi ja Heikki Lukkarisen viljatilalla Kulhoon, Liperin Myllyyn ja Maatilayhtymä Pennasen maitotilalle

Viinijärvelle. Vierailijoina Kontiolahden koulun 9 C – luokka.

20.5.2014 Maatilavierailu Hanne ja Jukka Kinnusen Puromäen puutarhalle, vierailijoina Liperin koulun 8 – luokkalaiset.

23.5.2014 Maatilavierailu Annukka ja Kari Tahvanaisen lypsykarjatilalla Hammaslahdessa, vierailijoina Joensuun Normaalikoulun 7 – luokkalaiset.

24.5.2014 Laitumelle lasku-tilaisuus Koivikolla, MANU – hankkeella oma toimintapiste tilaisuudessa

26.5.2014 Maatilavierailu Puustisen Marin ja Urhon emolehmätilalla (Navettavalkea Oy) Tohmajärvellä, vierailijoina Pyhäselän koulun 8 – luokkalaiset.

Kesäkuu

18.6.2014 MANU – hankkeen oppitunti kotimaisista viljoista Pyhäselän 4H:n Ruokakoulu -leirillä 8-12 -vuotiaille lapsille Kukkolan kodalla Joensuussa.

TILASTOT SEN KERTOVAT

Vuoden 2014 kevätkauden aikana MANU - hankkeen matkassa maatilavierailuilla oli mukana yhteensä **970** oppilasta ja **34** eri luokkaa.

Kaiken kaikkiaan MANU - hankkeen tapahtumiin, tilaisuuksiin ja maatilavierailuihin osallistui **keväällä 2014** yhteensä **1025** oppilasta ja **58** luokkaa. Näitä tapahtumia ja tilaisuuksia olivat luonnonvara-alan koulutusmahdollisuuksien ja maaseudun ammattien esittelytilaisuudet eri kouluilla ja maatilayrittäjän oppitunnit kouluissa ennen maatilavierailuja.

Sivu päivitetty: 17.11.2014

MTK (Keskusliitto), Simonkatu 6, 00100 Helsinki, vaihde 020 4131, etunimi.sukunimi@mtk.fi

Powered by: [navigo cms](#)

- Tekstiversio|
- Kort på svenska|
- Briefly in English|
- Medialle|
- Palaute|
- Tarkennettu haku
- Pienennä tekstin kokoa
- Suurena tekstin kokoa

Kirjaudu Reppuun

Käyttäjätunnus

Salasana

Kirjaudu

Miten saan tunnukset?
Jäsennumero hukassa?
Unohtuiko salasana?
Repun esittely

MTK

- MTK
- Jäsenyys
- Liitot ja yhdistykset
- Ajankohtaista
- Julkaisut
- Yhteystiedot
- Etusivu
- Maatalous
- Metsä
- Yrittäjyys
- Energia
- Ympäristö
- Vastuullisuus
- Jäsenverkko Reppu

Toiminta syksyllä 2014

Elokuu

20.8.2014 MANU – hankkeen pitämä oppitunti Suomen maataloudesta Kontiolahden koululla maahanmuuttajaoppilasryhmälle.

21.8–23.8.2014 Herkkujen Suomi 2014. MANU – hanke esillä MMM:n Ruokailoa - osastolla tiedottamassa kouluyhteistyöstä ja 23.8. päälavalla oli myös hankkeen edustajien haastattelu.

27.8.2014 Kontiolahden koulun maahanmuuttajaoppilaiden maatilavierailu Annukka ja Kari Tahvanaisen lypsykarjatilalle. Oppilaat 8. ja 9. -luokkalaisia.

Syyskuu

1.9.2014 Puhoksen koulun 3-6 luokkalaisten vierailu Markku Haverisen lypsykarjatilalle Kesälahdelle.

Kuva: MANU-hanke

2.9.2014 Tohmajärven Tietäväisen koulun 7 – ja 8 – luokkalaisten maatilavierailu Ari Lajusen maatilalle.

9.-10.9.2014 Nurmeksien Kirkkokadun koulun Lähiruokateemapäivät, jossa 7a, 7b, 7c, 7d-luokille oli tutustuminen Lähiruokapuoti ja kahvila Makasiiniin sekä työpajat koulussa. Lähiruokaluokan koulussa koko koululle, noin 400 oppilasta ja 50 henkilökuntaan kuuluvaa, 2 tapahtumapäivää. Lisäksi maatilavierailut teemapäivien yhteydessä 7 – luokkalaisten: 9.9. vierailu Ann-Christine ja Jere Jääskeläinen emolehmätilalla ja 10.9. Virve ja Ville Kortelaisen lypsykarjatilalla.

Alla olevassa kuvassa Ann-Christine ja Jere Jääskeläinen näyttävät kuinka viljojen jyviä saadaan erotettua koon mukaan jo kauan tilan käytössä olleella koneella.

Kuva: MANU - hanke

10.9.2014 Kiteen Hutsin koulun 4 – luokkalaisten maatilavierailu MaitoSuoni Oy: maitotilalle Loukunvaaraan, Ari ja Jaana Hännisen ja yhteistyökumppanien maitotilalle.

11.9.2014 Maatilavierailu Kirsi Kostamon ja Ilkka Romppasen emolehmätilalle, Hutsin koulun 4 – luokkalaisten.

17.9.2014 Pielisjoen koulun LUMA -luokan vierailu Heikki Lukkaristen viljatilalle Kulhoon.

25.9.2014 Tuupovaaran yläkoulun 9 – luokkalaisten maatilavierailu Antti Ronkaisen kasvinviljelytilalle Tuupovaarassa.

26.9.2014 Tuupovaaran yläkoulun 7 – luokkalaisten maatilavierailuvierailu Antti Ronkaisen kasvinviljelytilalle Tuupovaarassa.

30.9.2014 Rääkkylän koulun maa- ja metsätalousryhmälle yrittäjän oppitunti koululla. Maatalousyrittäjä Tarja Lamminsalo koululla.

30.9.2014 Uimaharjun koulun 7- ja 8 - luokkien maatilavierailu Jari Määttäsen lypsykarjatilalle Paukkajaan.

Kuvassa Lapinlehmät Jolina ja Jaffa

Kuva: MANU - hanke

Lokakuu

2.10.2014 Juuan Poikolan koululla lähiruokapäivä. Koululla esillä MTK:n Maaseutunuorten ja Valtran yhteistyön luomus Kesäkissa-traktori ja koululounas lähiruusta. Mukana tapahtumassa myös paikallisia maatalousyrittäjiä ja paikallisen MTK yhdistyksen jäseniä.

vk 40-41 Juuan Poikolan koulun 7-8-9 -luokkien kotitalousaineen oppilaiden teemapäivät lähiruokateemalla. Kotitaloustunneilla mukana maatalousyrittäjät Suvi Juopperi, Outi Ryyänen ja Arto Tanskanen.

3.10. Luonnonvara-alan koulutuksen ja oppimisympäristön esittely Kiteen Koivikolla. Yhteistyössä: AMO Kitee, Lihakunta, ItäMaito ja MANU-hanke sekä paikalliset MTK:n yhdistykset. Tapahtumassa oli esillä Maaseutunuorten ja Valtran Kesäkissa-traktori, jota alla olevassa kuvassa paikalliset Maaseutunuoret esittelevät.

Tapahtumassa vierailevat yläkoulujen oppilaat pääsivät kokeilemaan mm. avantilla ajoa, näkemään paljon erilaisia maatalouskoneita, kuulemaan eläinten hoidosta ja muista töistä, jotka opintoihin Ammattiopisto Kiteen maatalousalalla kuuluu.

Kuva: MANU - hanke

6., 8. ja 9.10.2014 Pataluodon yläkoulun oppilaiden maatilapäivät Piia ja Jari Leskisen maitotilalla Iksenniityllä.

7.10.2014 Rääkkylän koulun maa- ja metsätalousryhmän maatilavierailu Juha ja Tarja Lamminsalojen lypsykarjatilalla Rääkkylässä.

22.10.2014 Kesälahden koululla 8 – luokkalaisten Luonnonvara-alan esittely ja alan koulutusmahdollisuuksista. Esiintyjinä tilaisuudessa Pohjois-Karjalan Ammattiopisto Kiteen opettaja, maaseutuyrittäjäksi opiskelevat nuoret ja maaseutu-/maatalousyrittäjä.

30.10.2014 Kontiolahden koulun 5 – luokkalaisten maatilavierailu Suvi Juopperin ja Matti Lehtoisen maitotilalle Nunnanlahteen Juukaan.

Kuva: MANU - hanke

Marraskuu

3.11.2014 Maatalousyrittäjä Jenny Salmelan etukäteiskäynti Pogostan koululla, 8 – luokkalaisten oppitunnilla ilomantsissa.

4.11.2014 Pogostan koulun 8 – luokkalaisten maatilavierailu Jenny Salmelan ja Jari Puhakan lypsykarjatilalle Ilomantsin Huhukseen.

6.11.2014 Maatalousyrittäjä Katja Timosen etukäteiskäynti Valtimon koululla, 7 – luokkalaisten oppitunnilla. Katja kertoi oppilaille kuvien ja sanoin ennen varsinaista maatilavierailupäivää Suomen maataloudesta, tuotantosunnista, alan ammanteista ja perustietoja vierailukohteesta.

6.11.2014 Maatalousyrittäjä Taru Hjalmarssonin etukäteiskäynti Outokummun Kummun koululla, 8 – luokkalaisten oppitunnilla. Taru kertoi oppilaille kuvien ja sanoin ennen varsinaista maatilavierailupäivää Suomen maataloudesta, tuotantosunnista, alan ammanteista ja perustietoja vierailukohteesta.

11.11. Outokummun Kummun koulun kaikkien 8 – luokkalaisten maatilavierailu Taru ja Markus Hjalmarssonien emolehmittilalle.

Kuva: MANU - hanke

18.11.2014 Valtimon koululla Pohjois-Karjalan Ammattiopisto Kiteen luonnonvara-alan koulutusinfotilaisuus 9 – luokkalaisille.

20.11.2014 Liperin yläkoululla luonnonvara-alan koulutusinfo 9-luokkalaisille. Yhteistyössä MANU – hanke ja Pohjois-Karjalan Ammattiopisto Kitee.

20.11.2014 Valtimon koulun 7 – luokkalaisten maatilavierailu Katja Timosen maatilalle Valtimolla.

TILASTOT SEN KERTOVAT

Vuoden 2014 syyskauden aikana MANU - hankkeen matkassa maatilavierailuilla on ollut mukana yhteensä **938** oppilasta ja **48** eri luokkaa.

Kaiken kaikkiaan MANU - hankkeen tapahtumiin, tilaisuuksiin ja maatilavierailuihin osallistui vuonna **2014** yhteensä **2895** oppilasta ja **172** luokkaa. Näitä tapahtumia ja tilaisuuksia ovat olleet luonnonvara-alan koulutusmahdollisuuksien ja maaseudun ammattien esittelytilaisuudet eri kouluilla ja maatilayrittäjän oppitunnit kouluissa ennen maatilavierailuja.

Sivu päivitetty: 18.12.2014

MTK (Keskusliitto), Simonkatu 6, 00100 Helsinki, vaihde 020 4131, etunimi.sukunimi@mtk.fi

Powered by: [navigo cms](#)

12. MANU-hankkeen facebook-tiedotusta 2012-2014

14 sivua

Kattavuus: orgaaninen/maksettu Julkaisun klikkaukset Tykkäykset, kommentit ja jaot

Julkaistu	Julkaisu	Tyyppi	Kohdentaminen	Kattavuus	Sitoutuminen	Markkinointi
21.11.2014 12:25	 Eiksen maatilavierailun aikana eläimet osasivat ottaa rennosti			304 	27 28 	Mainosta julkaisua
19.11.2014 11:54	 HUOMENNA Valtimon koulun 7 - luokkalaist paasevat tutustumaan			59 	1 2 	Mainosta julkaisua
12.11.2014 15:29	 Maatalousala tarjoaa mielenkiintoista koulutusta. Tutustu			81 	1 5 	Mainosta julkaisua
12.11.2014 9:45	 Pieni sade pitkin eilistä vierailupäivääme ei haitannut			60 	8 6 	Mainosta julkaisua
10.11.2014 14:04	 Huomenna Kummun koulun 8-luokkalaist vierailevat Taru &			73 	0 3 	Mainosta julkaisua
7.11.2014 13:29	 Farm education seminaari kokosi tänään 7.11. Eri alojen ja			48 	2 0 	Mainosta julkaisua
7.11.2014 11:28	 Itä-Suomen ohjaushenkilöstön koulutuspäivät kokosivat 6.-7.11			46 	12 0 	Mainosta julkaisua
4.11.2014 14:57	 Tänään vierailimme Pogostan koulun 8 - luokkalaisten kanssa Jari			449 	72 46 	Mainosta julkaisua

Kattavuus: orgaaninen/maksettu Julkaisun klikkaukset Tykkäykset, kommentit ja jaot

Julkaistu	Julkaisu	Tyyppi	Kohdentaminen	Kattavuus	Sitoutuminen	Markkinointi
21.11.2014 12:25	 Eiksen maatilavierailun aikana eläimet osasivat ottaa rennosti			304 	27 28 	Mainosta julkaisua
19.11.2014 11:54	 HUOMENNA Valtimon koulun 7 - luokkalaist paasevat tutustumaan			59 	1 2 	Mainosta julkaisua
12.11.2014 15:29	 Maatalousala tarjoaa mielenkiintoista koulutusta. Tutustu			81 	1 5 	Mainosta julkaisua
12.11.2014 9:45	 Pieni sade pitkin eilistä vierailupäivääme ei haitannut			60 	8 6 	Mainosta julkaisua
10.11.2014 14:04	 Huomenna Kummun koulun 8-luokkalaist vierailevat Taru &			73 	0 3 	Mainosta julkaisua
7.11.2014 13:29	 Farm education seminaari kokosi tänään 7.11. Eri alojen ja			48 	2 0 	Mainosta julkaisua
7.11.2014 11:28	 Itä-Suomen ohjaushenkilöstön koulutuspäivät kokosivat 6.-7.11			46 	12 0 	Mainosta julkaisua
4.11.2014 14:57	 Tänään vierailimme Pogostan koulun 8 - luokkalaisten kanssa Jari			449 	72 46 	Mainosta julkaisua

12. MANU-hankkeen facebook-tiedotusta 2012- 2014

Sivu	Toiminta	Kävijätiedot	Asetukset	Vie	Kasvata yleisöä ▾	Ohje ▾		
Yleiskatsaus	Tykkäykset	Kattavuus	Käynnit	Julkaisut	Ihmiset			
26.9.2014 18.33					61	10 6		Mainosta julkaisua
18.9.2014 8.14					121	67 7		Mainosta julkaisua
17.9.2014 14.02					60	2 3		Mainosta julkaisua
17.9.2014 4.35					0	0 0		Mainosta julkaisua
15.9.2014 10.31					53	3 0		Mainosta julkaisua
15.9.2014 13.24					40	1 0		Mainosta julkaisua
15.9.2014 13.24					35	6 0		Mainosta julkaisua
10.9.2014 22.03					486	77 31		Mainosta julkaisua
8.9.2014 16.52					192	17 26		Mainosta julkaisua
4.9.2014 3.54					111	28 17		Mainosta julkaisua
1.9.2014 17.13					40	10 0		Mainosta julkaisua
1.9.2014 14.46					56	13 3		Mainosta julkaisua
1.9.2014 4.21					0	0 0		Mainosta julkaisua
29.8.2014 17.35					61	5 1		Mainosta julkaisua
28.8.2014 15.51					50	2 0		Mainosta julkaisua
26.8.2014 12.55					86	0 7		Mainosta julkaisua
22.8.2014 14.13					42	7 0		Mainosta julkaisua
20.8.2014 13.02					78	5 3		Mainosta julkaisua
19.8.2014 11.22					48	2 0		Mainosta julkaisua
18.8.2014 7.09					120	35 11		Mainosta julkaisua
14.8.2014 11.22					69	24 0		Mainosta julkaisua
4.8.2014 8.46					39	6 1		Mainosta julkaisua

12. MANU-hankkeen facebook-tiedotusta 2012- 2014

31.7.2014		Eilen Kesäkissa keräsi katseita ja iloisia ihmisiä Kiteellä Ravintola			57		10			Mainosta julkaisua
30.7.2014		Kesäkissa on Kiteellä Ravintola Reinon edessä parasta aikaa esillä			84		0			Mainosta julkaisua
29.7.2014		Kesäkissa -traktori huomenna 30.7 klo 11-14 Kiteellä Ravintola Reinon			391		26			Mainosta julkaisua
23.7.2014		Kesäkissa seikkailee Pohjois-Karjalassa 26.-31.7 -Traktorpulling.			62		12			Mainosta julkaisua
4.7.2014		MTK - Pohjois-Karjalan MANU -hankkeen nettisivuja on nyt			44		7			Mainosta julkaisua
26.6.2014		Kesäjummat Böndeböögien tahtiin... http://www.youtube.com			272		19			Mainosta julkaisua
26.6.2014		MANU-hanke osallistui jo talvella, tammikuun 29 päivä			65		3			Mainosta julkaisua
26.6.2014		Täältä löytyy mukavaa ajanvietettä oppipelin parissa, eikun			43		1			Mainosta julkaisua
18.6.2014		Käytiin tänään Kukkolan kodalla! 8-12 vuotiaat lapset, 4H:n			61		0			Mainosta julkaisua
15.6.2014		Oppilaitoksissa on täydennyskajua kesällä. Luonnanvara-alalla on			63		3			Mainosta julkaisua
5.6.2014		Nyt on kesä ja karpäset :) Kesällä voi miettiä			71		3			Mainosta julkaisua
31.7.2014		Eilen Kesäkissa keräsi katseita ja iloisia ihmisiä Kiteellä Ravintola			57		10			Mainosta julkaisua
30.7.2014		Kesäkissa on Kiteellä Ravintola Reinon edessä parasta aikaa esillä			84		0			Mainosta julkaisua
29.7.2014		Kesäkissa -traktori huomenna 30.7 klo 11-14 Kiteellä Ravintola Reinon			391		26			Mainosta julkaisua
23.7.2014		Kesäkissa seikkailee Pohjois-Karjalassa 26.-31.7 -Traktorpulling.			62		12			Mainosta julkaisua
4.7.2014		MTK - Pohjois-Karjalan MANU -hankkeen nettisivuja on nyt			44		7			Mainosta julkaisua
26.6.2014		Kesäjummat Böndeböögien tahtiin... http://www.youtube.com			272		19			Mainosta julkaisua
26.6.2014		MANU-hanke osallistui jo talvella, tammikuun 29 päivä			65		3			Mainosta julkaisua
26.6.2014		Täältä löytyy mukavaa ajanvietettä oppipelin parissa, eikun			43		1			Mainosta julkaisua
18.6.2014		Käytiin tänään Kukkolan kodalla! 8-12 vuotiaat lapset, 4H:n			61		0			Mainosta julkaisua
15.6.2014		Oppilaitoksissa on täydennyskajua kesällä. Luonnanvara-alalla on			63		3			Mainosta julkaisua
5.6.2014		Nyt on kesä ja karpäset :) Kesällä voi miettiä			71		3			Mainosta julkaisua

12. MANU-hankkeen facebook-tiedotusta 2012- 2014

9.5.2014 15:43		Valtimon koulun 7 ja 8. luokan oppilaat pääsivät tänään			100		94 9		Mainosta julkaisua
9.5.2014 11:42		MANU-hanke onnittelee kummyntystansa, Puromäen			31		4 1		Mainosta julkaisua
7.5.2014 19:04		Lahde matkalle maaseudulle filmin tahtiin ja aiheisiin			67		2 0		Mainosta julkaisua
7.5.2014 12:56		Lehmät lahtevät kesälaitumille! Tule mukaan iloittamaan, Pohjois-			197		7 12		Mainosta julkaisua
7.5.2014 2:51		http://www.matoamaata.fi/			61		7 3		Mainosta julkaisua
6.5.2014 16:11		TERVETULOA MAATILALLE MANU-HANKKEEN MATKASSA!			86		16 1		Mainosta julkaisua
6.5.2014 11:32		Suomen maataloutta ja maaseutuelämkinoja tarkasteleva			42		2 0		Mainosta julkaisua
29.4.2014 16:19		POLVUJARVEN KOULUN MAATILAPÄIVÄ SONJA JA KAI			74		23 3		Mainosta julkaisua
29.4.2014 11:22		Tänään oli Tohmajärven Perheen päivä mailla - tapahtuma Vuokko ja			93		32 7		Mainosta julkaisua
28.4.2014 10:46		Puromäen puutarhan yrittäjät Hanne ja Jukka Kinnunen palkittiin			50		15 4		Mainosta julkaisua
25.4.2014 14:01		Ensi viikko on vappuviikko! Kevät on! Maatiloilla ulkoilyt viikastuvat ja			82		2 2		Mainosta julkaisua
24.4.2014 9:29		Eilen oli Juuan Poikolan koulun 8 - luokkalaisten Maatilaristeily -päivä.			318		315 23		Mainosta julkaisua
22.4.2014 19:23		Kiteen Arppen koulun 7 - luokan 96 oppilaista vierailivat Jaana ja Mika			82		131 4		Mainosta julkaisua
22.4.2014 8:56		Akajanakuvat			0		0 0		Mainosta julkaisua
16.4.2014 16:41		TERVETULOA MAATILALLE MANU-HANKKEEN MATKASSA!			240		61 16		Mainosta julkaisua
16.4.2014 12:01		Kiitoksia kivasta jutusta!			10		1 0		Mainosta julkaisua
16.4.2014 16:58		Mistä se ruoka tulee? se selviää MANU-hankkeen maatilavierailulla.			46		4 1		Mainosta julkaisua
4.4.2014 14:47		Lue tänään ilmestynyt Maaseudun Tulevaisuus lehti, joka kertoo miten			39		1 2		Mainosta julkaisua
2.4.2014 16:23		Keskiviikkona 2.4.2014 Joensuun normaalikoulun 5. luokkien oppilaat			138		30 20		Mainosta julkaisua
31.3.2014 14:16		Eläinten hyvinvointiLihatiedotus			31		1 0		Mainosta julkaisua
31.3.2014 16:13		Suomessa eläinten hyvinvointia tutkitaan ja sitä kohennetaan			61		3 4		Mainosta julkaisua
24.3.2014 16:18		Keskiviikkona 26.3.2014 Pogoston koulun 8-luokat vierailivat Jenny			83		13 7		Mainosta julkaisua

Liite 13

MAINIO-lehden
juttu

MTK Pohjois-Karjalan liite Mainio-lehteen 4/2014

Vuosi vaihtuu – edunvalvonta jatkuu

Kuluvana vuonna MTK:n järjestötoimintaa siivitti maaseutunuorten vuosi, INTOHIMON VUOSI 2014. Vuoden aikana nuoret hakivat ja toivat järjestötoimintaan uutta vimmaa ja laittoivat asioita eteenpäin.

Valtakunnallisesti, mukana myös pohjoiskarjalaisia nuoria, tempasivat monella eritavalla nuorten asioita eteenpäin niin järjestössä kuin suurelle yleisölle. Julkisuutta sai ensivuoden 2015 Aito on kaudista -kalenteri rohkeine kuvineen (voi tilata liitosta tai MTK:n verkkosivuilta). Kesäkissaksi nimetty Valmet -traktori kierteli maakuntaa pariin otteeseen viiden nuorten ja maaseudun asiaa eteenpäin keräten ihailevia katseita siellä missä se liikkuikin. Nuoret järjestivät myös paikallisia ja valtakunnallisia tapaamisia ammattiasioiden ja hauskanpidon merkeissä.

Maakunnassa toivomme lisää maaseudun nuoria nuorten toimintaan. Vain vaikuttamalla omiin asioihin voi nuori muuttaa tulevaisuuttaan. MTK:n maaseutunuoret tarjoaa vaikutuskanavan järjestön toimintaan, maatalouspolitiikkaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Organisaatio muuttuu – tehtävät eivät

Merkittävin asia vuoden aikana MTK-järjestöä koskeva muutos oli organisaatiouudistus. MTK:n sääntöjä muutettiin siten, että metsänhoitoyhdistykset voivat hakea MTK:n jäsenyyttä. Liki kaikki MHY:t ovat hakeneet jäsenyyttä, näin myös Pohjois-Karjalassa. Yhdistysten MTK:n jäsenyys mahdollistui metsänhoitoyhdistyslain lakkauttamisen myötä. Yhdistyksen jäsenmaksua voidaan käyttää nyt MTK-laiseen metsäedunvalvontaan. MTK-yhdistyksen jäsenet voivat säilyttää jäsenyytensä molemmissa yhdistyksissä niin kuin tähän asti on tapahtunut.

MTK-Pohjois-Karjalan toiminnanjohtaja Vilho Pasanen

Sääntöjen mukaan MTK-yhdistys toimii kuntatasolla ja MTK-liitto maakuntatasolla jäsentensä edunvalvojana. MHY paneutuu metsäasioiden edunvalvontaan. Olemme maakunnassa tehneet pitkäjänteistä yhteistyötä metsänomistajien liiton kanssa ja yhteistyö jatkuu nyt metsänhoitoyhdistyksen kanssa mm. perustetun maakunnallisen MTK- metsävaliokunnan kautta. Nimi tosin on vielä auki tätä kirjoitettaessa.

Maatalous sijaiskäräjänä pakotteissa

Kuluva vuosi jää historiaan Ukrainan sisäisistä levottomuuksista ja sen aiheuttamista ns. Venäjä pakotteista ja Venäjän asettamista vastapakotteista. Näissä kansainvälisissä pakoteku vioissa myös pohjoiskarjalaiset viljelijäperheet ovat joutuneet sijaiskäräjöiksi.

Venäjän elintarvikkeille asettamat vastapakotteet koskettavat erityisesti Valio-

laisia maidontuottajia. Valio on huolehtinut yksinään maitotuotteiden viennistä, pitääkseen tuottajahintatason mahdollisimman korkeana. Vienti on suuntautunut pääasiassa Venäjälle. Muiden kotieläintuotteiden osalta vientiongelmia Venäjälle on ollut jo pitemmän aikaa, joutuen muualla EU:ssa olleista kotieläintuotteista ja markkinointiongelmista.

Maatalouden jouduttua tahtomattaan näin voimakkaasti kansainvälisen kauppasodan välineeksi, on aivan ymmärrettävää, että viljelijöiden etujärjestönä myös liitto otti voimakkaasti kantaa jäsentensä puolesta tulevien tulonmenetysten kompensoimiseksi niiden toimesta, jotka ovat ongelman luoneet. Liittona toimimme asian esiin välittömästi maakunnan kansanedustajille maaseutunuorten kansanedustajatapaamisissa. Kaikkien puolueiden kansanedustajat olivat kompensatioiden takana. Valitettavaa vain on se, ettei niin Suomen hallitukselta kuin EU – komissioltakaan löytynyt poliittista tahtoa hoitaa politiikan pelinappulaksi joutuneen maatalouden asemaa.

Ohjelmasta toiseen

Tämä vuosi on viimeinen maaseutuohjelmavuosi nykyistä ohjelmakautta. Olosuhteet huomioiden kuluvaan vuoteen ja koko ohjelmakauteen pitää olla tyytyväinen. Rahaa riitti rahoituskelpoisiin investointeihin. Uusia tuotantorakennuksia ja korjausinvestointeja tehtiin siinä määrin, että päätuotantosuunnilla maidon- ja naudanlihantuotantoluvut saatiin nousuun. Positiivisen vireen toivoisi jatkuvan myös tulevaisuudessa uhkakuvista huolimatta.

Uusi Manner-Suomen ja myös Pohjois-Karjalan maaseutuohjelma on hyväksyttävänä EU:n komissiossa. Maaseutuohjelmat linjaavat ja antavat rahat maaseudun kehittämiseen. Uutta ohjel-

maa on tehty ELY:n maaseutu ja energia vastuualueen kanssa, johon liitto on osallistunut yhdessä sidosryhmien kanssa.

Maataloutta ja yksittäistä viljelijää ajatellen ohjelma tarjoaa niin henkistä kuin taloudellista tukea maatilayrityksen kehittämiseen hankkeiden ja investointitukien muodossa. Maatilojen ulkopuoliseen yritystukeen on varattu merkittävästi investointivaroja. Niiden toivotaan tuovan uutta elinvoimaa maaseudun yritystoimintaan ja samalla myös uusia asukkaita. Maatalouden osuus maaseutuohjelman rahoituksesta on suurin johtuen viljelijöille maksettavista korvauksista ja tuista. Ohjelmalliset puitteet ovat kohdallaan.

Eniten viljelijöiden tulevaisuuden suunnitelmiin vaikuttavat viljelijät paremmin huomioiva maatalouspolitiikka ja – markkinat, joilla turvataan viljelijäper-

heiden toimeentulo ja hyvinvointi. Tähän samaan kuuluu myös MAVI:n kyky hoitaa tehtäviään siten, että viljelijät saisivat heille kuuluvat tuet ja korvaukset ensimmäisenä mahdollisena lain sallimana maksupäivänä. Edunvalvontaa tarvitaan koko järjestökentältä näissä asioissa.

MANU-hanke koettiin tarpeelliseksi

Peruskoulun yläastealaisille suunnattu Maaseutu maistuu nuorille -hanke on tutustuttanut nuoria maaseutuun ja maatalouteen. Laadukasta lähi- ja kotimaista ruokaa arvostetaan. Valitettavasti tuotanto-olosuhteet ja mistä ruoka tulee, eivät ole koululaisten tiedossa.

MANU-hankkeella pyrittiin täyttämään tätä tiedon puutetta. Saadut palautteet toiminnasta, etenkin maatilavierai-

luilta osoittavat hankkeessa onnistutun. Maatalouden tuntemusta ja maaseudun mahdollisuuksia tarjota työtä ja toimeentuloa on tuotava aktiivisesti esille jatkossakin. Toivomme, että kiinnostus luonnonvara-alaan heräsi nuorten keskuudessa, ja voimme säilyttää mm. maatalousopetuksen maakunnassamme.

Haluamme kiittää hanketta tukeneita yhteistyökumppaneitamme. Erityiskiitokset ansaitsevat yhteistyökoulut sekä tutustumiskohteiden maatilojen emännät ja isännät. Hanke on ollut myönteinen kokemus kaikille osapuolille. Koulujen ja maatilojen yhteistyölle jää vielä tilausta ja uudet opetussuunnitelmat peruskouluissa avaavat lisämahdollisuuksia. MTK-Pohjois-Karjalan johtokunta on myöntänyt luvan liiton toimistolle suunnitella uutta hanketta kouluyhteistyöhön.

Maatila tarjoaa nuorelle opettavaisen elämyksen koulumaailman sykkeessä

On keväinen toukokuun aamu, kun linja-auto kaartaa maatilan pihaan. Kyydistä pihalla laskeutuu 8-luokkalaisten oppilasjoukko, joka tuli maatilavierailulle tutustumaan paikallisen maatilan toimintaan.

Teksti Teela Kortelainen, MANU-hankkeen projektsihteeri

Oppilaat katselevat ympärilleen, ja osan kuulee ihmettelevän ääneen: ”Kylläpä täällä haisee pahalle ja mitä me täällä tehdään?” Maatilan isäntä kertookin oppilaille heti aluksi: ”Nyt ollaan maalla ja kyllä, täällä haisee ja se mikä täällä haisee, on hyvin tärkeää peltojen kasvukunnan kannalta ja rahan arvoista lannoitetta, joka saadaan sivutuotteena meidän tilan lehmistä.”

Hajunystyröitä kutkuttavan alkujärkytyksen jälkeen oppilaat kuuntelevat, mitä tilan isäntä heille kertoo, ja nuoret pääsevät tutustumaan monipuolisesti maatilan ympäristöön, eläimiin, koneisiin ja tuotantosuuntaan. Eikä aikaa kukaan, kun kukaan ei enää kiinnitä huomiota lannan hajuun.

Maatilavierailuilla oppilailta kysytään: ”Kuinka moni on vierailut aiemmin maatilalla?” Käsiä nousee jonkin verran. Kun kysymystä tarkennetaan: ”Kuinka moni on käynyt navetassa, jossa on joko lypsylehmiä, lihanautoja, sikoja tai muita tuotantoeläimiä?”, ei käsiä enää nouse kuin osa äskeisistä viittaajista.

Tosiasia on, että nykyaikana on paljon nuoria ja varttuneempaakin kansaa,

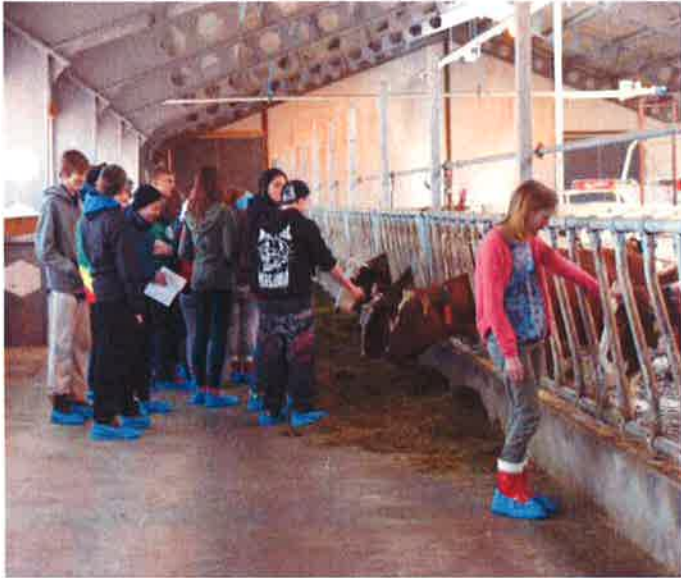
Oppilaat voivat tutustua maatilalla eläinten hoitotoimenpiteisiin ja siihen, mistä tehtävistä maatilan työt koostuvat.

jotka eivät ole kertaakaan päässeet näkemään tai kokemaan mitä maatioilla tapahtuu. Ei välttämättä hahmoteta sitä, että kaupasta ostettu maito purkissa tai juusto paketissa saa alkunsa maatilalta, jossa ihmiset tekevät paljon töitä kestävä ruuantuotannon eteen niin pellolla kuin navetassakin lehmien kanssa. Sama pätee kaikkiin muihin ruuantuotannon alueisiin, lihaan, muniin, leipään, kasviksiin...

Tiivis yhteistyö koulun ja maatilan välillä

Nuorten irrottaminen koulumaailmasta maatilavierailulle edellyttää tiivistä yhteistyötä koulun ja maatilan kanssa. Tähän kouluyhteistyöhön tarvitaan maatilan ovensa avaavaa maatalousyrittäjää, joka haluaa kertoa työstään, tilansa toiminnasta ja jakaa tietoa tilan osuudesta ruuantuotannon ketjussa.

Pohjois-Karjalan alueella MANU-hankemme, Maaseutu maistuu nuorille, on saanut toiminta-aikanaan koottua laajaan yhteistyömaatilaverkostoon, joissa koulut voivat vieraila. Näitä maatiloja kutsummekin kummitiloiksi, joita alueeltamme

Maatilalla tutustutaan tilan tuotantosuuntaan ja kestävään ruuan-tuotantoon.

Maatilalla voidaan vierailuun yhdistää lyhyitä oppimistehtäviä. Kuvassa harjoitellaan tunnistamaan kotimaisia viljoja piirroksien ja kasvinäytteiden avulla. Harjoittelun jälkeen voidaan oppilaita testata, miten viljat jäivät mieleen.

löytyy yli 30. Kummitilamme ovat mahdollistaneet sen, että nuoret ovat voineet tutustua ruuan reittiin ”pellolta pöytään” ja nähdä, mikä osa maatilalla on meidänkin jokapäiväisessä elämässämme.

Yhteistyö koulujen kanssa on sujunut hienosti, sillä opettajatkin pitivät maatilavierailua oppilaille tärkeänä oppimiskokemuksena. Monelle vierailijalle on ollut elämys päästä koskettamaan esimerkiksi lehmää ja sen vasikkaa. Maatilavierailun jälkeen nuori tietää ruuantuotannon ketjusta paljon enemmän kuin ennen vierailua.

Jotta nuoret eivät täysin vieraantuisi maataloudesta ja sen merkityksestä eri tuotantosuuntineen osana ruuantuotantoa, täytyisi maatilavierailut tuoda mukaan koulujen opetussuunnitelmiin ja hyödyntää oppiaineisiin, jolloin ne olisivat osa koulumaailmaa. Maatila oppimisympäristönä on hyvin laaja, jossa opitaan asioita aidosti tekemällä ja kokemalla. Maatilalla opittua ja koettua voidaan kou-

lulla vielä syventää ja hyödyntää vierailuja osana opetusta.

MANU-hanke päättyy vuoden lopussa

MANU-hanke on toiminut syksystä 2012 ja päättyy vuoden 2014 lopussa. Olemme saaneet olla suunnittelemassa, ideoimassa ja toteuttamassa maatilavierailuja yhteistyössä kummitilojemme, koulujen, opettajien, tilan naapureiden, paikallisten tuottajayhdistysten ja muiden kumppaneidemme kanssa.

Maatiloilla kuullaan monipuolista tietoa mm. tilan toiminnasta, yrittäjien työnkuvasta, eläinten hyvinvointiin liittyvistä asioista. Mahdollisuuksien mukaan nuoret ovat päässeet juottamaan vasikoita, putsamaan parsia tai jakamaan rehua eläimille. Kaiken tämän lisäksi nuoret ovat voineet tutustua mm. ruuan reittiin, kotimaisiin viljoihin ja elintarvikkeiden alkuperämerkkeihin erilaisia toiminnallisten tehtävien avulla.

Olemme saaneet seurata, miten hieno kokemus vierailu maatilalla on nuorille ja miten se avartaa heidän käsitystään maatalousyrittäjien työstä sekä heidän panoksestaan ruuantuotannossa ja kuinka monipuolista ammattitaitoa maatalous tarvitsee. Hankkeessa myös uskomme, että kiinnostus luonnonvaralaa kohtaan voi nuorille herätä, kun he pääsevät oikeasti näkemään, mitä kaikkia mahdollisuuksia maaseutu ja maataloustuotanto tarjoavat.

Hankkeessa toivomme maatilavierailuille jatkuvuutta ja hyväksi todettujen toimintamallien hyödyntämistä osana koulujen maatilalla oppimista. Hankkeen hallinnoijan, MTK-Pohjois-Karjalan, organisaatiossa kouluyhteistyö on kirjattu monen tuottajayhdistyksen toimintasuunnitelmaan. Tällä tähdätään siihen, että hankkeen jälkeen kouluyhteistyö olisi osa niin maatilojen ja koulujen sekä muiden eri toimijoiden arkipäivää.

Maaseutu maistuu nuorille MANU-hanke

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen myöntämä ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2007–2013 kuuluva MANU-hanke on toiminut ajalla 1.4.2012–31.12.2014. MTK-Pohjois-Karjalan hallinnoiman hankkeen vastuhenkilö on toiminnanjohtaja **Vilho Pasanen** ja projektipäällikkönä järjestöagronomi **Maija Kakriainen** puolella työajastaan. Projektsihteerinä toimi 1.2.2013–15.3.2014 **Terhi Lehikoinen**, agrologi (AMK) ja 10.3.2014 alkaen **Teela Kortelainen** agrologi (AMK). Kirjanpidon hoitaa toimistosihteerinä **Sirpa Kukkonen**. Hankkeesta lisää: www.mtk.fi/manu ja <http://www.facebook.com/MANUhankeTouchCountryside>

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasio
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Rauhallista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2015

MTK-Pohjois-Karjala ja MTK-yhdistykset

MTK-Pohjois-Karjalan toimisto ja toimihenkilöt

Toimisto

avoinna ma–pe klo 9.00–15.00

Osoite: Siltakatu 20 A 2. krs, 80100 JOENSUU

Puhelin: 020 413 3480, Faksi: 020 413 3489

S-posti: etunimi.sukunimi@mtk.fi, pohjois-karjala@mtk.fi

Internet: www.mtk.fi/pohjoiskarjala

Facebook: MTK-Pohjois-Karjala

Maaseudun Tulevaisuuden ilmoituskonttori

Toimihenkilöt

Toiminnanjohtaja **Vilho Pasanen**

020 413 3481, 040 550 4848

Järjestöagronomi, projektipäällikkö **Maija Kakriainen**

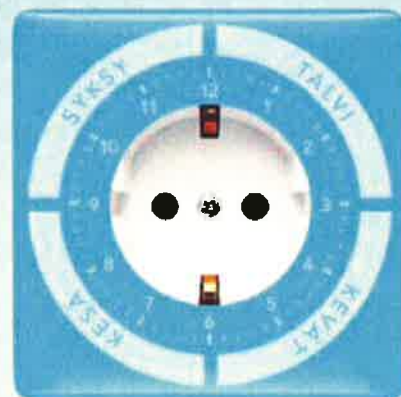
020 413 3483, 040 575 8813

Toimistosihtööri **Sirpa Kukkonen**

020 413 3482, 0400 695 398

Projektsihtööri **Teela Kortelainen**

020 413 3485, 0400 522 100

PKS **PRIIMA**

Päätä itse mitä
sähköstäsi maksat

Ainut sähkösopimus,
jonka enää tarvitset
www.pks.fi/priima

Pohjois-Karjalan Sähkö Oy
Rantakatu 29, Joensuu
Asiakaspalvelu puh. 0800 98093
www.pks.fi